

REISJÄRVEN KIISKINEVAN TUULIVOIMAOSAYLEISKAAVAN EHDOTUSVAIHEEN PALAUTTEIDEN KOOSTE JA VASTINEET

Reisjärven Kiiskinevan tuulivoimaosayleiskaavan kaavaehdotus oli nähtävillä 23.10.–24.11.2025. Tuulivoimaosayleiskaavaehdotuksesta annettiin 15 lausuntoa ja 9 muistutusta.

Kooste käsittää yksityisten osallisten, viranomaisten, yhteisöjen, yhdistysten, seurojen ja yritysten palautteet. Saatua palautetta on hyödynnetty lähtötietona osayleiskaavoituksessa. Kuhunkin asiakokonaisuuteen liittyen on annettu kaavoittajan vastaus tai kuvaus tehdyistä toimenpiteistä.

Reisjärven kunta perehtyy saapuneeseen palautteeseen kokonaisuudessaan päätöksenteossaan. Vastineet on laadittu aihealue- tai vaikutusluokkakohtaisesti konsultin asiantuntijatyönä. Päätöksen vastineiden hyväksymisestä ja esittämisestä tekee Reisjärven kunta.

SISÄLLYSLUETTELO

1	Ehdotusvaiheen lausunnot ja vastineet	1
	Lausunto 1: Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ELY	1
	Lausunto 2: Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ELY	11
	Lausunto 3: Pohjois-Pohjanmaan liitto	11
	Lausunto 4: Keski-Pohjanmaan liitto	16
	Lausunto 5: Keski-Suomen liitto	17
	Lausunto 6: Oulun museo- ja taidekeskus	17
	Lausunto 7: Luonnonvarakeskus, Luke	22
	Lausunto 8: Suomen metsäkeskus	24
	Lausunto 9: Metsähallitus	26
	Lausunto 10: Ilmatieteen laitos	28
	Lausunto 11: Fingrid Oyj.....	29
	Lausunto 12: Puolustusvoimat.....	30
	Lausunto 13: Nivalan kaupunki.....	30
	Lausunto 14: Haapajärven kaupungin ympäristöpalvelut.....	30

Lausunto 15: Järviseudun jätelautakunta.....	32
2 Ehdotusvaiheen muistutukset ja vastineet.....	33
Muistutus 1:.....	33
Muistutus 2:.....	48
Muistutus 3:.....	75
Muistutus 4:.....	76
Muistutus 5:.....	77
Muistutus 6:.....	80
Muistutus 7:.....	89
Muistutus 8:.....	98
Muistutus 9:.....	100

1 Ehdotusvaiheen lausunnot ja vastineet

Palautteen antaja pvm.	Lausunto	Vastine
<p>Lausunto 1:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ELY</p> <p>11.12.2025</p>	<p>Hankkeessa on suunnitteilla uusi sähkönsiirtoreitti, joka ei ole ollut mukana ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä. Sähkönsiirron osalta kaavaselostus ei ole ajantasalla, sillä sähkönsiirtoa esittäviä karttaotteita ei ole päivitetty kaikilta osin. ELY-keskus muistuttaa, että osayleiskaavan hyväksymisvaiheessa on alueidenkäyttölain 77 b §:n mukaisesti huolehdittava, että tuulivoimapuiston sähkönsiirto on mahdollista järjestää liityntäpisteelle. YVAN ajantasaisuudesta ei ole pyydetty ELY-keskukselta lausuntoa eikä ELY-keskus siten ota siihen tässä lausunnossa kantaa.</p>	<p>Kaavaselostusta on täydennetty sähkönsiirron osalta. Sähkönsiirtoa esittävät karttaotteet on päivitetty ajantasaisiksi.</p> <p>Sähkönsiirron uusista vaihtoehtoista ja niihin liittyvistä selvityksistä on järjestetty työpalaveri 11.8.2025 ELY-keskuksen kanssa.</p> <p>Perustellun päätelmän ajantasaisuudesta on pyydetty lausunto Lupa- ja valvontavirastolta. Lupa- ja valvontaviraston lausunto perustellun päätelmän ajantasaisuudesta on annettu 25.3.2026 ja päätelmän johtopäätökset on kuvattu kaavaselostuksessa.</p>
	<p>Kaavaehdotusratkaisussa on huomioitu 18.8.2025 voimaan ilman lainvoimaa määrätyn Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen raja- ja voimalasijoittelussa. Kaava-aineistoa on myös päivitetty maakuntakaavatilanteen osalta ja hankkeen suhdetta voimassa oleviin vaihemaakuntakaavoihin sekä valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin on arvioitu.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
	<p>Kuten jäljempänä on todettu, jää kaavaehdotusaineiston perusteella epäselväksi, ovatko kaikki ehdotuksen mukaiset tv-alueet selvitetty riittävällä tarkkuudella kasvillisuuden ja luontotyyppien osalta. Kaava-aineistoa tulee täydentää tältä osin. ELY-keskus muistuttaa, että mikäli yksittäistä tv-aluetta ei ole</p>	<p>Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen maastokäynti on luonnosvaiheessa kattanut koko hankealueen. Ai-noastaan luonnontilaisesta jo muuttuneita alueita (mm. pellot, hakkuualueet) tai rakentamisen</p>

	selvitetty kokonaisuudessaan, tulee tv-alueen kokoa supistaa, jotta rakentamislupa kyseiselle voimalle voidaan myöntää suoraan yleiskaavan perusteella.	ulkopuolelle jätettäviä alueita (mm. luonnonsuojelualueet, vesistöt) ei ole kartoitettu. Tv-alueita ei ole sijoitettu alueille, joilla olisi havaittu luontoarvoja. Selvitysten, havaintojen ja asiantuntija-arvioiden perusteella merkittävät luontoarvot on osoitettu kaavakartalle erillisellä merkinnällä (luo) ja tv-alueet on sijoitettu näiden alueiden ulkopuolelle. Kaava-aineistoa on täydennetty tältä osin.
	Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta kaavaratkaisussa ja -aineistossa tulee huomioida Oulun museo- ja tiedekeskuksen 19.11.2025 antama lausunto.	Kaava-aineistoa on tarkistettu museon antaman lausunnon (Lausunto 6) mukaisesti.
	<p><u>Happamat sulfaattimaat ja pintavedet</u></p> Happamista sulfaattimaista esitetään, että ne selvitetään, kun sähkönsiirtoreitti on valittu. Tärkeä olisi selkeyttää, miten happamien sulfaattimaiden / mustaliuskealueiden esiintymisen tarkemmin selvitetään ja miten niiden esiintyessä toimitaan.	Esikartoituksen ja suunnittelun avulla pystytään ohjaamaan rakentamista sellaisille alueille, joilla happamat sulfaattimaat tai mustaliuskealueet aiheuttavat mahdollisimman vähän haittaa. Potentiaaliset happamat sulfaattimaat jätetään ensisijaisesti ennalleen ja vallitseviin luontaisiin olosuhteisiin. Vaihtoehtoisesti jos maaperätutkimuksissa käy ilmi näiden olemassaolo, toteutetaan rakentaminen siten, että happamoitumisriski minimoidaan erilaisin hallintatoimenpitein. Haittavaikutusten hallinta perustuu happamien sulfaattimaiden hapettumisen minimointiin ja muodostuvan happamuuden neutralointiin, perustusmateriaalien tai -tapojen valintaan ja vesistövaikutusten ehkäisyyn sekä huolehtimalla asianmukaisesta loppusijoituksesta.

		<p>Selostuksessa todettiin, että hanke saattaa edellyttää ympäristölupaa, jos hankkeen ympäristövaikutusten katsotaan olevan merkittäviä ja päätösvaltainen viranomainen sitä edellyttää. Mikäli tuulivoimailoilla tai muulla hankkeessa tehtävällä rakentamisella on vesistövaikutuksia, rakentaminen edellyttää vesilain (587/2011) mukaista lupaa.</p>
	<p>Tiestön, uusien ja kunnostettujen ojalinjojen ja maankäytön muutosten yhteisvaikutukset vesistöjen hydrologisiin olosuhteisiin tulisi arvioida selkeämmin. Arvioksi riittävät suuntaa antavat määreet muutoksista sekä niihin kohdistetut mahdolliset lieventävät toimet.</p>	<p>Kaavaselostusta on täydennetty maankäytön muutoksen aiheuttamien vesistövaikutusten osalta. Kaavaselostus perustuu YVA-selostuksen arvioon, jonka mukaan vähäisiä kielteisiä vaikutuksia arvioidaan syntyvän vain rakentamisen aikana. Toiminnan aikana vaikutuksia ei synny.</p>
	<p>Kaavaselostuksessa olisi hyvä esittää jo tässä vaiheessa konkreettisempia kuvauksia menetelmistä vaikutusten lieventämiseksi, vaikka tämä lienee suunnitelmissa vasta ojitusilmoitusvaiheessa. Lieventämistoimenpiteissä olisi tärkeää keskittyä rakentamisaikaisten vaikutusten, kuten kiintoaineskuormituksen vähentämiseen, mutta myös huomioida hankkeesta kokonaisuudessaan pintavesiin kohdistuvat mahdolliset vaikutukset.</p>	<p>Kaavaselostukseen on täydennetty vaikutusten arviointia ja kuvattu konkreettisempia lieventämismenetelmiä.</p>
	<p>Viranomaisneuvottelussa on tuotu esiin, että kartalta mitattuna Ristilampi on suurempi kuin vesilain mukainen pienvesistö. Asiaa ei kuitenkaan ole avattu tarkemmin kaavaselostuksessa, vaikka ELY-keskus on sitä edellyttänyt.</p>	<p>Asiaa on tarkennettu kaavaselostukseen.</p>

	<p><u>YVA-yhteysviranomainen</u></p> <p>ELY-keskus toteaa, että kaavaa hyväksyttäessä tulee olla selvyys tuulivoimaloiden sähkönsiirron järjestymisestä sekä vaikutuksiltaan myös laajemmin maankäytön kannalta hyväksyttävissä olevasta ja optimaalisesta sähkönsiirron reitistä, joka voidaan käsitellä lunastuslain ja lunastuslupalain mukaisissa menettelyissä. Tähän liittyen kaavaselostuksessa sähkönsiirron hankekuvauksen tulee olla riittävän selkeä. Nyt kaavaselostuksessa on esitetty uusia sähkönsiirron reittivaihtoehtoja, jotka eivät ole sisältyneet aiempaan hankkeen YVA-menettelyyn. Hankevastaavan on syytä ennen voimajohdon luvitusvaiheita tehdä perustellun päätelmän ajantasaisuuden tarkistamiseksi YVA-lain 27 §n mukaisesti pyyntö yhteysviranomaiselle, joka on vuoden 2026 alusta alkaen Lupa- ja valvontavirasto. Tarkasteltavien sähkönsiirtoreittien osalta tarkasteltavaksi tulee millä perusteilla optimaalisinta reittiä ollaan valitsemassa jatkosuunnitteluun. Perustellun päätelmän ajantasaisuutta voidaan tarkastella jo päähankkeen kaavoitusvaiheessa ja todeta vaikutusten tarkastelualueen ja osallistamisen laajuus verrattuna aiemmin YVA-menettelyssä olleisiin reitteihin.</p> <p>YVA-selostuksessa sähkönsiirrolle esitetyt lieventämistimenpiteet tulee huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa.</p>	<p>Perustellun päätelmän ajantasaisuudesta on pyydetty lausunto Lupa- ja valvontavirastolta. Lupa- ja valvontaviraston lausunto perustellun päätelmän ajantasaisuudesta on annettu 25.3.2026 ja päätelmän johtopäätökset on kuvattu kaavaselostuksessa.</p>
	<p><u>Kasvillisuus ja luontotyytit</u></p> <p>Voimalapaikkojen kartoittaminen maastossa luontotyyppien ja kasvillisuuden osalta on edelleen epäselvää, onko voimalapaikkoja ja tv-alueita kartoitettu kattavasti YVA-menettelyn aikana tai sen jälkeen, koska luontoselvityksen 2023</p>	<p>Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen maastokäynti on luonnosvaiheessa kattanut koko hankealueen. Ainoastaan luonnontilaisesta jo muuttuneet alueita (mm. pellot, hakkuualueet) tai rakentamisen ulkopuolelle jätettäviä alueita (mm. suojelualueet,</p>

	<p>menetelmäkuvauksessa ja kartoitusreittejä kuvaavalla kartalla on ristiriitaa ja koska täydennyskartoituksen 2025 kartoituksesta ei ole esitetty raporttia eikä reittikarttaa, joista asia selviäisi yksiselitteisesti.</p>	<p>vesistöt) ei ole kartoitettu. Vuoden 2025 täydennyskartoitukset kasvillisuuden ja luontotyyppien osalta kohdistuivat sähkönsiirtoreiteille.</p> <p>Selvitysten havaintojen ja asiantuntija-arvioiden perusteella merkittävät luontoarvot on tunnistettu ja ne on osoitettu kaavakartalle suojelumerkinnöin. Joitakin tv-alueita on tarkistettu ehdotusvaiheessa, mutta tarkistetuille sijainneille ei sijoitu selvityksissä tunnistettuja arvoja, jotka on esitetty kaavakartalla suojelumerkinnöin (luo).</p>
	<p>Luontotyyppi- ja kasvillisuusselvityksen (2023) menetelmäkuvauksessa (s.27) todetaan, että kaikki hankealueelle merkityt tuulimyllyjen sijainnit käytiin läpi erityisen tarkasti noin 70 metrin säteellä. YVA-selostuksen liitekartalla 4b on merkitty kasvillisuuskartoituksen reitit, joiden ulkopuolelle jää kartan perusteella useita voimalapaikkoja. Jää epäselväksi, onko YVA-vaiheessa voimalapaikat ja uusien teiden paikat kartoitettu siten, että maastotöistä ei ole jäänyt reittilokia, vai miksi voimalapaikkoja ja teitä ei ole merkitty kartoitetuiksi.</p> <p>Palauteraportissa todetaan näin: ”Alueella on tehty uusia maastokäyntejä liittyen uusien tarkistettujen voimalapaikojen alueella mahdollisesti sijaitseviin arvoihin, ja kartoitettu luontoarvoja tai arkeologista kulttuuriperintöä. Maastossa selvitetty alueet on kuvattu selvityksissä (arkeologinen täydennysinventointi ja useat luontoselvitykset).” Kaavaselostuksen mukaan (s.80) Ecobio Oy on selvittänyt YVA-selostuksen jälkeen lisättyjen sähkönsiirtoreittivaihtoehtojen eläimistöä, luontotyyppiltään tai kasvistoltaan tärkeitä alueet. Uusista</p>	<p>Koko hankealue on kartoitettu mahdollisten luontoarvojen tunnistamiseksi. Erityisen tarkasti on tarkasteltu silloiset tv-alueet. Uusien voimalapaikkojen alueella ei ole selvityksessä havaittu luontoarvoja. Luontoarvot on osoitettu kaavakartalla kaavamerkinnällä (luo).</p>

	<p>voimalapaikoista ei ole mainintaa, eikä karttaa tai raporttia YVA-selostuksen jälkeen kartoitetuista alueista ole esitetty.</p> <p>Vaikka voimalapaikoilla olisi v. 2023 selvityksen kartoitusreit- tin perusteella käytykin, ei kuitenkaan löydy reittilokia siitä, että tv-alueet kokonaisuudessaan olisi kartoitettu. Kaavaeh- dotuskartan voimalapaikkojen ja tv-alueiden nro 2, 4, 3, 10, 8, 9, 11, 5, 7 kohdalta ei siis löydy reittimerkintää kartoitus- käynnistä. Voimalapaikat 1, 2, 3, 4 ja 10 ovat muuttuneet kaavaluonnoksen jälkeen. Ei ole tietoa siitä, onko niiden luontotyypit ja kasvillisuus kartoitettu YVA-menettelyn jäl- keen.</p> <p>Kaavan luo-merkinnöillä osoitetuista kohteista on eritelty ve- silain ja luonnonsuojelulain nojalla suojellut kohteet.</p>	
<p><u>Linnusto</u></p> <p>Maakotka</p> <p>Maakotkan osalta erillisessä viranomaisliitteessä esitetty sel- vitys on pääosin toteutettu asianmukaisesti. Selkein puute on, ettei törmäysriskilaskennassa käytettyä voimalakokoa ole selkeästi esitetty. Tämän vuoksi jää epäselväksi, onko las- kenta mahdollisesti tehty kaavamääräyksissä suurinta sallit- tua kokonaiskorkeutta (320 m) pienemmällä voimalakorkeu- della, jolloin arvioitu törmäysriski tulisi aliarvioiduksi. Tämä puute on selkeyden vuoksi syytä korjata. ELY-keskus kuiten- kin katsoo, ettei tällä todennäköisestikään ole merkittävää vaikutusta laskennan lopputulokseen ja siitä tehtäviin johto- päätöksiin. Näin ollen selostuksessa esitettyä johtopäätöksiä</p>	<p>Arviointi on tehty kaavan mukaisella voimalakoolla.</p>	

	<p>kaavaratkaisun vaikutuksista kyseessä olevaan maakotkareviiriin voidaan pitää riittävän luotettavina.</p> <p><u>Muut petolinnut</u></p> <p>Kaavaselostuksen mukaan kaavaratkaisun mahdollistama rakentaminen ei uhkaa selvityksessä todettuja petolintujen reviierejä. ELY-keskus kuitenkin huomauttaa arviointiin sisältyvän epävarmuutta, sillä kyseisten reviirien pesäpaikat ovat jääneet edelleen tuntemattomiksi. Tilanne reviirien ja niiden pesäpaikkojen sijainnin voi myös muuttua ajan kuluessa, mikä on syytä ottaa huomioon hankkeen toteutusvaiheessa.</p> <p>ELY-keskus muistuttaa, luonnonsuojelulain 70 §: 1 momentin mukaan rauhoitetun eläinlajin tai sen pesien ja kehitysasteiden tahallinen vahingoittaminen tai häiritseminen, erityisesti pesimä kautena, on kiellettyä. Lisäksi 3 momentin mukaan toistuvasti samaa pesäpaikkaa käyttävän lajin (esim. törmäpääsky sekä useat petolinnut) pesien vahingoittaminen on kiellettyä myös pesimäkauden ulkopuolella.</p> <p>Edelleen saman pykälän 5 momentin mukaan uusiutuvan energian tuotantolaitoksen rakentamisessa ja käytössä tapahtuvaa rauhoitetun lajin yksilön tappamista tai häiritsemistä ei kuitenkaan pidetä tahallisena, jos rakentamisen ja toiminnan aikana on lieventävin toimenpitein asianmukaisesti pyritty estämään rauhoitetun lajin yksilöiden kuolema ja niihin kohdistuvat häiriöt. ELY-keskus kuitenkin huomauttaa, ettei tämä uusiutuvan energian tuotantolaitoksille tarkoitettu poikkeussäännös koske niitä tekoja, joiden tarkoituksena on nimellisesti menetellä luonnonsuojelulain 70 § 1 momentin 1–3 kohdissa kielletyllä tavalla. Näihin tekoihin lukeutuu</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Toteutusvaiheen suunnittelussa huomioidaan, että arviointiin liittyy epävarmuutta pesäpaikkojen ollessa tuntemattomia ja mahdollisten muutosten vuoksi. Tällä hetkellä ei ole oletettavissa, että hankkeesta voisi aiheutua luonnonsuojelulain 70 §:n vastaisia vaikutuksia.</p> <p>Lausunto huomioidaan jatkosuunnittelussa.</p> <p>Mikäli rakentamislupaa haettaessa alueella ilmenee selvityksistä poiketen merkittäviä tai huomioitavia luontoarvoja, niiden vaarantaminen vältetään.</p>
--	---	---

	<p>rakentamistoimenpiteiden toteuttaminen rauhoitetun lajin lisääntymisaikana, ja siksi puuston raivaus, maanmuokkaus ynnä muu rakennustoiminta (ml. maakaapelointi), josta voi aiheutua luonnonsuojelulain 70 §:n vastaisia vaikutuksia, on kiellettyä lintujen pesimäaikana.</p>	
	<p><u>Suurpedot</u></p> <p>Ilveksen ja karhun osalta esitettyä arviointia on täydennetty kaavaselostusta varten perustellussa päätelmässä esitettyjen huomioiden perusteella. Kaavaselostuksen mukaan hankealue sijaitsee todennäköisesti ilveksen pysyvällä reviirillä, ja paikallisten havaintojen mukaan ydinreviiri voi sijoittua alueelle tai sen läheisyyteen. Pesimisalueiden sijaintia ei ole voitu varmuudella todentaa eikä sulkea pois, ja alueella on lisääntymiseen soveltuvia elinympäristöjä erityisesti Korpisenjärven pohjoispuolen louhikkoisissa metsissä. Lisäksi on todettu, että hankealueen läheisyydessä on karhun lisääntymisalue ja ydinreviiri, ja laji on aiemmin pesinyt myös hankealueella.</p> <p>ELY-keskus muistuttaa, että ilves ja karhu ovat on luontodirektiivin liitteen IV (a) mukaisia tiukasti suojeltuja eläinlajeja, joita koskee luonnonsuojelulain 78 §:n mukainen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämis- ja heikentämiskielto, jonka toteutumisen suhteen arvioinnissa ei esitetä kantaa. Tämä on selkeä puute, ja ELY-keskus toteaa, että epävarmuustekijöiden vuoksi ei ole mahdollista poissulkea sitä mahdollisuutta, että kaavaratkaisun toteuttaminen saattaa heikentää tai jopa hävittää kyseisten lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. ELY-keskus toteaa, että toteutuksen luonnonsuojelulain</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Kaavaselostuksessa on huomioitu luonnonsuojelulain 78 §:n mukainen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämis- ja heikentämiskielto, jonka toteutumisen suhteen arviointia on tarkennettu. Hankkeen rakteita ei suunnitella sijoitettavaksi tiedossa oleville karhun pesäalueille. Ilveksen pesäalueet eivät ole tiedossa.</p> <p>Toteutuksen luonnonsuojelulain mukaisuus varmistetaan viime kädessä rakentamislupamenettelyn yhteydessä.</p>

	<p>mukaisuus tulee varmistaa viime kädessä rakentamislupamenettelyn yhteydessä.</p>	
	<p><u>Ympäristönsuojeluyksikkö</u></p> <p>Kiiskinevan tuulivoimahankkeen melumallinnus on päivitetty vastaamaan ajantasaista voimalasijoittelua kaavaehdotusvaiheeseen. Kaavaselostuksen mukaan mallinnus ja raportointi on tehty noudattaen ympäristöministeriön helmikuussa 2014 julkaisemia ohjeita (Tuulivoimaloiden melun mallintaminen. Ympäristöhallinnon ohjeita 2/2014). Melumallinnusten perusteella valtioneuvoston asetuksen (1107/2015) ohjearvoja asunnoille ja vapaa-ajan asunnoille ei ylitetä. Myöskään STM:n antamia sisätilojen pienitaajuisen melun ohjearvoja ei ylitetä. Ympäristönsuojeluyksikkö pitää kaavaehdotuksessa olevaa melua koskevaa kaavamääräystä perusteltuna. Hankkeen melumallinnus tulee tarpeen mukaan rakentamislupavaiheessa päivittää, mikäli rakennettavaksi valitaan tuulivoimalatyyppi, jonka äänitehotaso on suurempi kuin mallinnuksessa käytetyn voimalatyyppin äänitehotaso.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Hankkeen melumallinnus on päivitetty hyväksymisvaiheessa.</p>
	<p>Kaavaselostuksessa on kuvattu rakentamisaikana melua aiheuttavia toimenpiteitä ja esitetty keinoja meluvaikutusten lieventämiseen. Rakentamisen aikana syntyvän melun leviämistä ja meluvaikutusten kohdistumista häiriintyviin kohteisiin ei ole arvioitu. Meluvaikutusten lieventämiskeinot on tärkeää toteuttaa täysimääräisesti. Kaavaselostuksessa todetaan rakentamisen meluvaikutuksia käsittelevässä kappaleessa seuraavasti: ”Melun lieventämisestä säädetään erikseen Valtioneuvoston asetuksella meluselvityksistä ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmista (823/2018)”.</p>	<p>Rakentamisen aikana syntyvän melun leviämistä ja meluvaikutusten kohdistumista häiriintyviin kohteisiin on täsmennetty kaavaselostuksessa.</p>

	<p>Ympäristönsuojeluyksikkö huomauttaa, että em. asetus on kumottu valtioneuvoston asetukselle meluselvityksistä ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmista (1107/2021) ja kyseistä asetusta sovelletaan laadittaessa ympäristönsuojelulain (527/2014) 151 §:ssä tarkoitettuja meluselvityksiä ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmia kyseisessä pykälässä määritellyille kohteille. Kiiskinevan tuulivoimapuiston rakentaminen ei ole YSL 151 §:ssä tarkoitettu kohde.</p>	
	<p><u>Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue</u></p> <p>Suunnittelualueelle ei sijoitu maanteitä, eivätkä tuulivoimaloiden alueet ulotu maanteiden suoja-alueelle. Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueella ei ole huomauttamista kaavakartasta.</p> <p>Hankkeesta on laadittu liikenteellinen saavutettavuusselvitys, jossa alueen rakentamisen aikaisten kuljetusten edellytykset on arvioitu hyvin ja kattavasti. Kaavaratkaisun vaikutukset liikenteeseen on kuitenkin kaavaselostuksessa arvioitu todella suppeasti verrattuna siihen, että YVA-selostuksessa hankkeen vaikutukset arvioitiin suuriksi kielteisiksi. Vaikutusten arviointia olisi hyvä täydentää myös kaavaselostukseen ja tarkentaa esimerkiksi hankkeen rakentamisen aikaisia liikennemääriä.</p>	<p>Kaavaselostukseen on täydennetty kuvausta liikennevaikutuksista.</p>
	<p>Kaavaselostuksen luvussa 5.9 on kartta suunnittelualueen ja lähiympäristön metsäautotieverkostosta, mutta suunnittelualueen sijaintia suhteessa muuhun liikenneverkkoon tai liikennemääriä suunnittelualueen läheisellä tiestöllä ei ole esitetty kaavaselostuksessa lainkaan. Selostukseen on syytä lisätä liikenneverkosta ja liikennemääristä vastaavat kartat</p>	<p>Kaavaselostukseen täydennetään liikenneverkkoa, liikennemääriä sekä erikoiskuljetusreittejä koskevat kartat ja kuvaukset.</p>

	<p>kuin esimerkiksi hankkeesta laaditussa saavutettavuusselvityksessä. Samoin luvussa 6.5.7 olisi hyvä selkeyden vuoksi esittää tarkastellut erikoiskuljetusreitit sanallisen kuvauksen lisäksi myös kartalla.</p> <p>Jos hankkeen rakentamisen aikaiset kuljetukset edellyttävät esimerkiksi maanteiden rakenteiden vahvistamista, liittymien parantamista tai valaisinpylväiden ja liikennemerkkien väliaikaista siirtämistä, tulee toimenpiteiden suunnitteluun ja suunnitelmien käsittelyyn varata riittävästi aikaa. Mahdolliset parantamistoimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella yhdessä niistä vastaavien viranomaistahojen (ELY-keskus tai Väylävirasto) kanssa. Tämä koskee myös hankkeen valmistumisen jälkeistä tieverkon tilapäisrakenteiden ennallistamista.</p>	
<p>Lausunto 2:</p> <p>Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ELY</p> <p>25.11.2025</p>	<p>Etelä- Pohjanmaan ELY-keskuksella ei ole Kiiskinevan kaavasta lausuttavaa.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Lausunto 3:</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto</p> <p>20.11.2025</p>	<p>Pohjois-Pohjanmaan liitto on osallistunut hankkeen YVA-menetelmän ennakkoneuvotteluun 13.1.2023, osayleiskaavan 1. viranomaisneuvotteluun 27.2.2024 ja 2. viranomaisneuvotteluun 29.8.2025.</p> <p>Maakuntakaava muodostaa keskeisen lähtökohdan seudullisten tuulivoimahankkeiden suunnittelulle. Kaavan tavoitteena on tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaaminen</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

	<p>mukaisesti maakuntakaava ohjaa seudullisesti merkittävää eli lainvoimaisten maakuntakaavojen osalta vähintään kymmenen voimalaa käsittävän hankkeen tuulivoimarakentamista.</p> <p>Kiiskinevan tuulivoimapuiston kaavaselostuksessa on esitetty lainvoimaisten vaihemaakuntakaavojen yhdistelmäkartalla ja taulukkomuodossa suunnittelualueelle, sähkönsiirtoreiteille ja näiden vaikutusalueille sijoittuvat vaihemaakuntakaavamerkinnot ja näiden määräykset. Kiiskinevan tuulivoimapuiston hankealuetta ei ole osoitettu lainvoimaisissa Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavoissa tuulivoimaloiden alueena ja tämä on tuotu esiin kaavaselostuksessa. Kaavaselostuksessa on arvioitu asianmukaisesti suunnittelualueen vaikutukset lainvoimaisiin maakuntakaavoihin. Teknisenä huomiona tuodaan esille, että 3. vaihemaakuntakaavassa osoitetut perinnemaisemakohteet on kumottu energia- ja ilmastoavaihemaakuntakaavan tultua voimaan. Päivitetyt perinnebiotoopit on osoitettu energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa.</p>	
	<p><u>Suunnittelualueen suhde voimaan määrättyyn Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan</u></p> <p>Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa tarkastellaan maakunnan tuulivoimakokonaisuutta, uusien tuulivoima-alueiden osoittamista ja sähkönsiirron kehittämistarpeita. Lisäksi energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa osoitetaan valtioneuvoston 18.11.2021 päätöksen mukaiset valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021), uuden luokittelun mukaiset pohjavesialueet (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus), vuosina 2019-2023 kartoitetut ja</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Maakuntakaavan Kiiskinevan tuulivoimaloiden alueen kohdekuvaus on tuotu esiin kaavaselostuksessa.</p>

päivitetyt perinnebiotoopit (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Metsähallitus), pitkän aikavälin kehittämissperiaatemerkinä kaasuputken yhteystarve sekä valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset kohteet (VARK 2024, VN 7.11.2024).

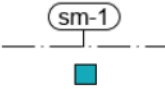
Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava hyväksyttiin maakuntavaltuuston päätöksellä 27.5.2025 (§ 5) ja määrättiin voimaan ilman lainvoimaa maakuntahallituksen kokouksessa 18.8.2025 (§ 92). Maakuntakaavan hyväksymispäätöksestä tehtiin muutoksenhakuajaksi 15 kunnallisvalitusta hallinto-oikeuteen. Maakuntahallitus käsitteli valitukseen laaditun lausunnon liiteasiakirjoineen kokouksessaan 17.11.2025 (§ 152), jonka jälkeen se toimitetaan hallinto-oikeuteen (määräaika on 15.12.2025). Yksi valitus kohdistui Kiiskinevan tv-1-alueeseen.

Voimaan määrätyssä energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa (MKH 18.8.2025) Kiiskinevan alueelle on osoitettu tuulivoimaloiden alue tv-1 532, Kiiskineva. Kiiskinevan kaavaehdotuksessa osoitetut voimalat sijoittuvat kokonaan maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueelle tv-1 532.

Jokaisesta energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tuulivoimaloiden alueesta on laadittu kohdekuvaus, ja niitä tulee hyödyntää tarkemmassa suunnittelussa vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheessa laadittujen TUULI-hankkeen kohdekorttien sijaan. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava-aineisto kohdekuvauksineen löytyy maakuntakaavoituksen verkkosivuilta <https://www.pohjoispohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/ilmastomaakuntakaava/>. Kiiskinevan tuulivoimaloiden alueen kohdekuvauksessa (liite 2) on arvioitu maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen vaikutuksia.

	<p>Kohdekuvauksessa on esitetty, miten tuulivoimaloiden alue on maakuntakaavan eri vaiheissa kaavakartalla osoitettu, ja mitkä tekijät ovat vaikuttaneet tuulivoima-alueen rajaukseen.</p> <p>Energia- ja ilmastovaihekaavassa uudistettiin myös tuulivoimarakentamisen yleisiä suunnittelumääräyksiä ja ne tulivat voimaan maakuntahallituksen päätöksellä 18.8.2025 (§ 92). Kiiskinevan kaavaselostuksessa on kattavasti esitetty myös suunnittelualueen ja sähkönsiirtoreittien sekä niiden vaikutusalueiden kaavamerkinnot ja määräykset sekä uudistetut tuulivoimarakentamisen yleiset suunnittelumääräykset sekä arvioitu hankkeen suhdetta näihin.</p>	
	<p><u>Sähkönsiirto</u></p> <p>Sähkönsiirron ratkaisut tuottavat merkittäviä vaikutuksia tuulivoimapuistojen ulkopuolelle. Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää myönteisenä, että YVA-selostus- ja kaavaluonnosvaiheiden jälkeen on jatkettu sähkönsiirtoreittien suunnittelua ympäristövaikutusten lieventämiseksi.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihekaavaan uudistettiin tuulivoimarakentamisen yleisiä suunnittelumääräyksiä sähkönsiirron osalta: ”Lähekkäin sijoittuvien tuulivoimala-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin. Suunnittelua on tehtävä yhteistyössä muiden energiantuotannon hanketoimijoiden, kuntien, viranomaisten sekä kanta- ja alueverkkoyhtiöiden kanssa. Lisäksi on arvioitava sähkönsiirron yhteisvaikutukset muiden voimajohtohankkeiden kanssa sekä maalla että merellä.”</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

	<p><u>Yhteenveto</u></p> <p>Kiiskinevan alueelle on Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa osoitettu tuulivoimaloiden alue tv-1 532, Kiiskineva. Kiiskinevan kaavaehdotuksessa osoitetut voimalat sijoittuvat kokonaan tälle alueelle.</p> <p>Kiiskinevan tuulivoimaosayleiskaavan ehdotuksen asiakirjoissa on huomioitu Pohjois-Pohjanmaan liiton kaavaluonnoksesta antama lausunto sekä toisessa viranomaisneuvottelussa antamat kommentit kaavaehdotuksen suunnitteluun. Kiiskinevan tuulivoimaosayleiskaavan ehdotusvaiheessa voimaloita on siirretty kauemmaksi luontoarvoista ja sähkönsiirtoireittien linjauksia on muutettu vaikutusten lieventämiseksi. Myös vaikutusten arviointia on täydennetty selostukseen. Pohjois-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan Kiiskinevan tuulivoimapuiston kaavoitusmenettelyn aikana laadittujen selvitysten ja vaikutusten arvioinnin perusteella voidaan varmistua siitä, että Kiiskinevan kaavaehdotusratkaisu on maakuntakaavan mukainen.</p>	Merkitään tiedoksi.
<p>Lausunto 4:</p> <p>Keski-Pohjanmaan liitto</p> <p>21.11.2025</p>	<p>Keski-Pohjanmaan liitto kiittää Reisjärven kuntaa hyvin laaditusta Kiiskinevan tuulivoimaosayleiskaavaehdotuksesta.</p> <p>Keski-Pohjanmaan liitto toteaa, että Kiiskinevan tuulivoimaosayleiskaavaehdotuksessa on huomioitu riittävällä tarkkuudella Keski-Pohjanmaan voimassa oleva maakuntakaava. Tuulivoimaosayleiskaavaehdotukseen tehtyjen selvitysten mukaan tuulivoimalat aiheuttavat maisemavaikutuksia etenkin Lestijärvelle, joita on pyritty lieventämään voimaloiden sijoittelulla. Keski-Pohjanmaan liitto pitää tärkeänä näiden vaikutusten lieventämisestä. Keski-Pohjanmaan liitolla ei</p>	Merkitään tiedoksi.

	<p>ole muutoin huomautettavaa Reisjärven Kiiskinevan tuulivoimaosayleiskaavaluonnokseen.</p>	
<p>Lausunto 5: Keski-Suomen liitto 20.11.2025</p>	<p>Keski-Suomen liitto on antanut lausuntonsa Kiiskinevan tuulivoimaosayleiskaavan luonnoksesta sähköisesti 17.9.2024. Kyseistä lausuntoa ja vastinetta siihen ei ole kuitenkaan esitetty osana kaavaehdotusaineistoa. Keski-Suomen liitto pyytää tarkistamaan, puuttuuko aineistosta mahdollisesti muita lausuntoja.</p> <p>Keski-Suomen liitto huomauttaa, että kaavaselostuksessa esitetty Keski-Suomen maakuntakaavatilanne ei ole ajankohdainen. Keski-Suomessa on voimassa vuonna 2020 lainvoiman saanut Keski-Suomen maakuntakaava sekä sitä tuulivoimatuotannon ja liikenteen osalta muuttanut ja täydentänyt Keski-Suomen maakuntakaava 2040, joka on saanut lainvoiman 1.10.2025.</p> <p>Keski-Suomen liitto ei muilta osin ota kantaa ehdotusvaiheen aineistoihin.</p>	<p>Keski-Suomen liiton lausunto luonnosvaiheen kaava-aineistoista on tarkistettu ja kyseessä oleva lausunto koskee samaa asiaa kuin ehdotusvaiheen lausunto; kaavaselostuksen epäajankohtaista kuvausta Keski-Suomen maakuntakaavatilanteesta. Keski-Suomen maakuntakaavatilanne on päivitetty kaavaselostukseen.</p>
<p>Lausunto 6: Oulun museo- ja taidekeskus 13.11.2025, rakennettu kulttuuriympäristö 19.11.2025, arkeologia</p>	<p><u>Arkeologia</u></p> <p>Hankealueelle on tehty arkeologinen inventointi vuonna 2023 ja täydennysinventointi vuonna 2025 (Kiiskineva tuulipuistoalueen ja sähkönsiirtoreitin arkeologinen inventointi 2023, Heilu oy; Kiiskineva tuulivoimapuistoalueen ja sähkönsiirtoreitin arkeologinen täydennysinventointi 2025, Heilu oy). Hankealueella sijaitsee kymmenen muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettua kiinteää muinaisjäännöstä, jotka kaikki ovat tervahautoja. Kaava-alueella sijaitsevat kiinteät muinaisjäännökset:</p>	<p>Kaavakartalla merkinässä oleva viiva osoittaa aluerajauksen.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Pukkila (1000052994) • Niemikangas (1000052996) • Kauppila (1000052997) • Kiiskineva (1000052998) • Pyöriäneva (1000052999) • Pohjoiskangas (1000053000) • Pököpohjankankaat (1000053002) • Katiskankangas 1 (1000053003) • Katiskankangas 2 (1000053004) • Soidinneva (1000053017) <p>Muinaisjäännökset on merkitty kaavaehdotukseen sm-kohde-merkinnällä tai sm-aluemerkinnällä ja siihen liittyvällä indeksinumerolla. Muinaisjäännöksiä koskeva kaavamääräyksen kohtaan on siten suositeltavaa lisätä myös sm-aluemerkinnän symboli. Muutoin muinaisjäännöksiä koskeva kaavamääräys on asianmukainen.</p>	
	<p>Kaavaselostuksen luvussa 5.6 <i>Arkeologinen kulttuuriperintö</i> käsitellään arkeologista kulttuuriperintöä. Lukua olisi hyvä selventää tarkentamalla, mitkä muinaisjäännöksistä sijaitsevat kaava-alueella. Kohde <i>Matinneva</i> (1000052995) ei sijaitse kaava-alueella.</p>	<p>Kaavaselostuksen lukua 5.6 on tarkennettu.</p>
	<p>Kaavaselostuksen luvussa 6.11 käsitellään muinaisjäännöksiin liittyvää kajoamismenettelyä. Museo kuitenkin muistuttaa, että mahdollinen kiinteään muinaisjäännökseen</p>	<p>Kuvausta on täydennetty kaavaselostukseen.</p>

	<p>kajoaminen ratkaistaan ensisijaisesti muinaismuistolain (295/1963) 13 § mukaisissa neuvotteluissa osana kaavaprosessia. Luvussa tulee siis tuoda esille 11§ kajoamisluvan lisäksi 13§ mukainen neuvottelu.</p>	
	<p>Kaavaselostuksen luvussa 12.4 käsitellään vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön. Luvussa todetaan: ”Heinistöntien sekä Pököpohjankankaan läheisyyteen sijoittuvat arkeologiset kohteet sijoittuvat suhteellisen lähelle teitä sekä tuulivoimaloiden aluetta.” Vaikutusten arvioinnissa on eriteltävä, mihin muinaisjäännöskohteeseen vaikutus kohdistuu ja eriteltävä vaikutuksen tyyppi: onko kyseessä tielinjan parannustoimet, rakentaminen tms. Muinaisjäännöksistä tulee käyttää muinaisjäännöstunnusta ja kohdenimeä. Kiinteä muinaisjäännös <i>Kiiskineva</i> sijaitsee noin 15 metrin päässä energihuollon alueesta, <i>Katiskankangas 2</i> sijaitsee noin kahden metrin etäisyydellä nykyisestä tielinjasta, <i>Katiskankangas 1</i> sijaitsee noin 20 metrin etäisyydellä nykyisestä tielinjasta ja <i>Pököpohjankankaat</i> sijoittuu aivan tv-alueen rajalle sekä noin 130 metrin päähän tuulivoimalaitoksen ohjeellisesta sijainnista.</p> <p>Tielinjojen ja sähkölinjojen vaikutusalue ulottuu keskilinjaa laajemmalle, mikä tulee ottaa huomioon vaikutuksia arvioitaessa. Tuulivoimahankkeissa tieverkoston leveys tulee yleensä olla vähintään 4,5–5 metriä leveä ja puustosta vapaaksi raivattava huoltotieaukko noin 10–20 metriä leveä, minkä lisäksi tiealueeseen kuuluvat myös mahdolliset levennykset ja läjitysalueet. Lähellä tietä sijaitsevien muinaisjäännösten kohdalla tulee tien perusparannukseen liittyvät toimenpiteet tehdä tien toiselle puolelle.</p>	<p>Kaavaselostuksen lukua 12.4 ja kuvauksia on täydennetty.</p>

	<p>Museo huomauttaa, että etäisyydet muinaisjäänöksistä tulisi tarkastella tv-alueeseen eikä voimalan keskiosaan, koska voimalat ja niiden rakenteet voidaan sijoittaa minne tahansa tv-alueelle. Kohteen läheisyys suhteessa voimalaan muodostaa riskin muinaisjäänöksikohteen säilymiselle erityisesti tuulivoimalan rakennusvaiheessa, sillä tuulivoimalan rakentamiseen tarvitaan noin 1,5–2 hehtaaria/voimala, mikä sisältää voimalan viereen rakennettavat kokoamis- ja nosturialueet. Tuulivoimapuiston rakentamisen aikana tarvitaan lisäksi väliaikaista varastointi-, pysäköinti- ja työmaaparakkialueita. Nämä asiat tulee ottaa huomioon tuulivoimalan sijoittelussa määritetyllä tv-alueella sekä väliaikaisten toimien ja nostokentän sijainnin suunnittelussa.</p>	<p>Etäisyyksiä on tarkistettu kaavaselostukseen.</p>
	<p>Muuttuvan maankäytön tai tielinjojen lähellä sijaitsevat kohteet tulee myös merkitä maastoon ennen rakennustöiden aloittamista. Maastoon merkitsemisen lisäksi kohteet tulee ottaa huolellisesti huomioon jatkosuunnittelussa, että ne eivät vahingoitu rakentamistöissä ja maakaapeleiden asentamisessa.</p>	<p>Kohteet merkitään maastoon ennen töiden aloittamista ja huomioidaan rakentamisen aikana.</p>
	<p><u>Rakennettu kulttuuriympäristö</u></p> <p>Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa suunnittelualue on osoitettu tuulivoimaloiden alueena (tv-1 532, Kiiskineva). Maakuntakaavan kohdekuvauksessa todetaan, että Kiiskinevan tuulivoima-alueen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat mm. valtakunnallisesti arvokkaisiin Reisjärven ja Kalajokilaakson kulttuurimaisema-alueisiin, Kiiskilän maakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön ja yhteisvaikutuksiin muiden tuulivoima-alueiden kanssa. Noin 3 km</p>	<p>Merkitään tiedoksi. Sähkönsiirtovaihtoehdot ovat varmistuneet, ja ne on esitetty kaavaselostuksessa.</p>

etäisyydellä voimaloista sijaitsee yksi maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristön yksittäiskohde Vedenpää, johon vaikutukset on arvioitu kohtalaisiksi. Muut lähimmät kulttuuriympäristökohteet, Pikkurata ja Reisjärven raitti (MRKY), sijaitsevat noin 10 kilometrin etäisyydellä. Suunnittelualueen itä- ja eteläpuolilla on runsaasti kylä- ja haja-asutusta. Vakituiset asuinrakennukset sijoittuvat lähimmillään 1,5 kilometrin etäisyydelle voimaloista.

Yhteisvaikutuksia muodostuu Kiiskinevan läheisyyteen sijoituvien muiden hankkeiden kanssa, laajimmat näkymäalueet muodostuvat alueen tuulivoima-alueista Kalajokilaaksoon, Reisjärven pelto- ja järviaukeille ja Lestijärvelle.

Hankkeen suunnitellut sähkönsiirtoreittivaihtoehdot sijoittuvat valtakunnallisesti arvokkaalle Kalajokilaakson viljelymaisemat -maisema-alueelle. Haitallisia yhteisvaikutuksia syntyy erityisesti reittien 3 itäosissa reittien suuntautuessa Pysäysperälle. Oulun museo- ja tiedekeskus pitää hyvänä kaavaselostuksessa esitettyä sähkönsiirron maisemavaikutusten lieventämiskeinoa suosimalla maakaapelointia erityisesti maisemallisesti herkässä Kalajokilaaksossa, tiestön yhteydessä sekä hyödyntämällä olemassa olevia sähkönsiirtoalueita sekä korkeudeltaan matalia ja rakenteiltaan yksikertaisia ja keveitä pylväitä. Yhteisvaikutuksia voidaan lieventää myös sijoittamalla useamman hankkeen sähkönsiirto samoihin voimajohdon rakenteisiin.

Oulun museo- ja tiedekeskuksella ei ole huomautettavaa Kiiskinevan tuulivoimahankkeen osayleiskaavan kaavaehdotuksesta rakennetun kulttuuriympäristön osalta.

<p>Lausunto 7:</p> <p>Luonnonvarakeskus, Luke</p> <p>25.11.2025</p>	<p>Luonnonvarakeskuksen aiemmin antama lausunto hankkeen selostusvaiheesta on yhä ajantasainen.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
	<p>Karhun osalta vaikutusten arviointi on yhä melko suppea. Hankealueen ja sen lähiympäristön tiedetään selostuksen mukaan olevan karhun lisääntymiselinympäristöä. Erityisesti yhteisvaikutusten osalta arvioinnit jäivät karhun ja muun lajiston osalta suppeaksi.</p>	<p>Karhun lisääntymiselinympäristön huomioimiseksi on järjestetty kattavasti viranomaisvuorovaikutusta Pohjois-Pohjanmaan ELY:n kanssa.</p> <p>Kaavan vaikutusten arviointi perustuu YVA-selostukseen ja sitä on täydennetty ehdotusvaiheessa. Karhuun kohdistuvat yhteisvaikutukset on esitetty kaavaselostuksessa.</p>
	<p>Metsäpeuran osalta Luke toteaa, että tuulivoimahanke muodostaa riskin koko läntisen Suomen ja Suomenselän populaation säilymiselle (myös toiminnallista luontokatoa). Riski muodostuu kaikista niistä rakenteista ja niiden häiriövyöhykkeistä, joita suunnitellaan tai on rakennettu kattavasti koko Suomenselän metsäpeuran populaation alueelle poronhoitoalueelta Pirkanmaalle asti. Vaikka Kiiskinevan tuulivoimahanke oheisrakenteineen ei ole yksittäisenä hankkeena erityisen haitallinen Natura2000-verkostolle, niin sen ympärille on suunnitteilla runsaasti tuulivoimaa.</p> <p>Luke näkee, että nykyiset puhtaan siirtymän rakentamisen suunnitelmat (erityisesti laajat tuulivoimarakentamiset ja sitä seuraavat runkoverkko ym. lineaarirakenteet) ovat vakava riski koko EU:n ainoalle fennicus-alalajin populaatiolle yhdessä muiden muutosvoimien kanssa. Myös Kiiskinevan aluetta asuttaa lisääntyviä metsäpeuroja.</p> <p>Luke samalla näkee, että nykyisen puhtaan siirtymän toteutus ja esim. biodiversiteettitavoitteet ovat keskenään</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Metsäpeuran elinympäristön huomioimiseksi on järjestetty kattavasti viranomaisvuorovaikutusta Pohjois-Pohjanmaan ELY:n kanssa. Reisjärven kunta yhtyy Metsähallituksen lausunnon mukaiseen näkemykseen, jonka mukaan todennäköisesti Pitkänevan Natura-alueen ja luonnonsuojelu alueen kesäelinympäristöt säilyvät metsäpeuralle soveltuvina.</p>

	<p>ristiriitaisia, koska tuulivoimaa on rakennettu, rakenteilla ja suunnitteilla koko metsäpeuralle tärkeiden Natura2000-suojelualueverkoston välittömään läheisyyteen koko sen läntiselle levinneisyydelle. Eri tavoitteiden yhteensovittamista tarvitaan nykyistä enemmän yli hanke- tai hallinnollisten rajojen kuten myös tuulivoimarakentamista (ja muun maankäyttöä) ohjaavan lainsäädännön kehittämistä, jossa minimoitaisiin haittoja jo ennakolta järkevällä laajamittaisella suunnittelulla. Luke toivoo, että kaavasunnittelussa tämä huomioitaisiin nykyistä paremmin.</p>	
	<p><u>Lausunnon tiivistelmä</u></p> <p>Luonnonvarakeskuksen aiemmin antama lausunto hankkeen selostusvaiheesta on yhä ajantasainen. Hankealueen ja sen lähiympäristön tiedetään selostuksen mukaan olevan karhun lisääntymiselinympäristöä. Erityisesti yhteisvaikutusten osalta arvioinnit jäivät karhun ja muun lajiston osalta suppeaksi. Yksittäisenä hankkeena Kiiskineva ei ole erityisen haitallinen esim. Natura2000-verkostolle. Mutta Kiiskinevan hanke yhdessä kaikkien niiden hankkeiden kanssa, joita suunnitellaan kattavasti koko Suomenselän metsäpeurapopulaation alueelle, muodostavat vakavan riskin metsäpeuralle. Luke näkee, että eri tavoitteiden yhteensovittamista tarvitaan nykyistä enemmän yli hanke- tai hallinnollisten rajojen kuten myös tuulivoimarakentamista (ja muun maankäyttöä) ohjaavan lainsäädännön kehittämistä, jossa minimoitaisiin haittoja jo ennakolta järkevällä laajamittaisella suunnittelulla.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Hankkeen valmistelu perustuu olemassa oleviin selvityksiin, lainsäädäntöön ja viranomaisvuorovaikutuksen.</p>
	<p>Hankkeen valmistelussa ja kaavoituksen yhteydessä on hyvä huomioida, että metsälakia (1093/1996) sovelletaan</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

<p>Lausunto 8:</p> <p>Suomen metsäkeskus</p> <p>21.11.2025</p>	<p>yleiskaavan maa- ja metsätalouteen ja virkistyskäyttöön osoitetuilla alueilla. Yleiskaavan muilla alueilla (esimerkiksi luonnonalueilla) metsälaki ei ole voimassa. Metsälaki velvoittaa noudattamaan luonnonsuojelulain (1096/1996), vesilain (587/2011), ympäristönsuojelulain (527/2014) ja muinaismuistolain (295/1963) säädöksiä. Kun metsälakia ei sovelleta, vaikuttaa se myös muiden metsänkättöä ohjaavien lakien voimassaoloon, kuten lakiin metsätalouden määräaikaikaisesta kannustejärjestelmästä (71/2023) (metka) ja lakiin metsätuhojen torjunnasta (1087/2013) (metsätuholaki). Nämä lait ovat riippuvaisia metsälain soveltamisesta. Suomen metsäkeskus valvoo metsälainsäädännön noudattamista.</p> <p>Alueilla, joilla metsälakia sovelletaan, metsälaki ohjaa metsien hoitoa ja käyttöä. Metsälain ohella metsien käyttöä säätelevät myös metsälain nojalla annettu valtioneuvoston asetus metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä. Myös ympäristölainsäädännöllä on vaikutuksia metsätalouteen. Metsälaki asettaa metsien hoidolle ja käytölle vähimmäisvaatimukset. Vähimmäisvaatimuksissa säädetään muun muassa puun korjuusta, metsän uudistamisesta ja metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisesta.</p>	
	<p><u>Suomen metsäkeskuksen näkemyksiä kaavaehdotusaineistosta</u></p> <p>Osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena siten, että sen perusteella on mahdollista myöntää tuulivoimaloiden rakennusluvut ja toteuttaa tuulivoimahanke.</p> <p>Tuulivoimaloiden ja sähkönsiirtoon varatut alueet on merkitty kaavakarttaan ja niiden sijoittelussa on huomioitu luonnon</p>	<p>Kaavamerkinntät on käyty läpi viranomaisneuvotte- luissa ja todettu asianmukaisesti esitetyiksi.</p> <p>Luo- on kohdemerkintä.</p> <p>Merkinnät perustuvat ajantasaiseen ohjeistukseen ja viranomaispalautteeseen.</p>

monimuotoisuudelle arvokkaat kohteet. Oikeusvaikutteisissa kaavoissa luo-merkinnät saattavat estää toimenpiteet (esim. ympäristötuki), jotka edellyttävät metsälain voimassaoloa. Ehdotuksessa luo-merkinnöillä merkityt alueet tulee huomioida voimaloiden sijoittelussa joka tapauksessa ja riittää, että ne esitellään kaavan tausta-aineistossa.

Kaavaehdotukseen merkittyjen kohteiden rajaukset ja ko. alueiden suojelun perusteena oleva Metsälaki saattavat muuttua ajan kuluessa ja näin ollen arvokkaiden luontokohteiden huomioiminen tulee tehdä aina tapauskohtaisesti hakuiden yhteydessä.

Suomen metsäkeskus lausuu, että kaava-alueelle sijoituvia luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä alueita ei tule merkitä oikeusvaikutteiseen yleiskaavaan.

Metsäkeskus esittää, että luo-merkinnät poistetaan kaavakartasta. Mikäli luo-kaavamerkintöjä ei poisteta, tulee selkeästi esittää, onko kaavamerkinnässä kysymys suunnittelu-, rakentamis- vai suojelumääräyksestä.

Alueen metsien ottaminen muuhun kuin metsätalouden käyttöön tulee olla mahdollisimman vähäistä.

Suomen metsäkeskus esittää, että kaavaselostukseen arvioidaan toimenpiteet, joilla kaavan rakentamistoiminnan aiheuttama metsäpinta-alan väheneminen eli metsäkato korvataan. Menetykset puuston hiilivarastossa ja puuston hiilensidonassa tulee arvioida kaava-alueella.

Kaava-aineistossa kuvataan rakentamisen määrää suhteessa metsätalousalueeseen.

Rakentamisen vaatima pinta-ala muodostuu voimalapaikoista, joka on noin 1,5–2 hehtaaria/voimala. Sähköaseman vaatima maa-ala on noin 2,5 hehtaaria. Näin ollen näiden rakentamiseen osoitetaan kokonaisuudessaan verrattain pieni osuus alueesta.

Menetykset puuston hiilivarastossa on arvioitu hiilikartta-työkalulla ja tulokset on kuvattu kaavaselostuksessa.

	<p><u>Muistutus metsänkäyttöilmoituksen tekemisestä Suomen metsäkeskukselle</u></p> <p>Metsäkeskus muistuttaa, että maakäyttömuodon muutoksesta (metsien hakkuut mm. voimaloiden ja siirtolinjojen alta) tulee tehdä metsänkäyttöilmoitus Suomen metsäkeskukseen. Mikäli metsänomistaja on saanut metsänkäyttöilmoitusta koskevalle alueelle valtion tukea (Kemera, Metka) viimeisen kymmenen vuoden aikana, tulee saatu tuki maksaa takaisin. Metsäkeskus esittää näissä tilanteissa ensisijaisesti vapaaehtoista palautusta tai tarvittaessa tekee takaisinperintäesityksen Ruokavirastolle.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Lausunto 9:</p> <p>Metsähallitus</p> <p>13.11.2025</p>	<p>Suunnittelualueella ei sijaitse Metsähallituksen hallinnassa olevia Natura 2000-verkoston kuuluvia alueita, luonnonsuojelualueita tai luonnonsuojeluun varattuja valtionmaita. Suunnittelualueen rajauksesta noin neljän kilometrin etäisyydelle ja lähimmistä voimaloista kuuden kilometrin etäisyydelle sijoittuu Metsähallituksen osittain hallinnassa oleva Pitkänevan Natura-alue (SAC, FI1002015) ja luonnonsuojelualue.</p> <p>Kaavaselostuksen mukaan hankkeen tuulivoimaloiden, tietön tai sähköasemien rakentamisesta tai normaalitoiminnasta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia Natura-alueisiin, luonnonsuojelualueisiin tai luonnonsuojeluohjelma-alueisiin. Metsähallitus yhtyy esitettyyn valtion luonnonsuojelualueiden osalta. Metsähallitus esittää maakotkaa ja metsäpeuraa koskevat huomionsa alla.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

Metsäpeuraan kohdistuvat vaikutukset

Metsäpeura ei ole Pitkänevan Natura-alueen suojeluperusteena. Luonnonvarakeskuksen, Suomen riistakeskuksen ja Metsähallituksen tekemän asiantuntija-arvion mukaan metsäpeuran lisääminen Pitkänevan Natura-alueen suojeluperusteeksi olisi kuitenkin perusteltua, koska Natura-alueella on lajille hyvin soveltuvia vasanhoitoelinympäristöjä ja alueelta on havaintoja metsäpeurasta.

Lähimpien kaavaehdotuksen mukaisten tuulivoimaloiden etäisyys Pitkänevan Natura-alueesta ja luonnonsuojelualueesta on noin kuusi kilometriä. Metsähallitus katsoo, että kaavalla siten ei todennäköisesti ole suoraa häiriöön perustuvaa vaikutusta Pitkänevan soveltuvuuteen metsäpeuran kesäelinympäristönä. Metsäpeura kuitenkin käyttää laajoja alueita: Natura-alueen metsäpeurat elävät myös sen ympäristössä olevilla soveltuvilla elinympäristöillä. Vaikutukset Natura-alueen metsäpeuroihin muodostuvatkin tätä kautta.

Kaavaselostuksen mukaan vaikutukset metsäpeuraan arvioidaan suuresti kielteisiksi. Vaikutusten lieventämiseksi kesäelinympäristöjä lähimmät voimalat on jo siirretty noin 500 metrin päähän arvioidun vasanhoitoelinympäristön rajasta. YVA-selostuksen mukaan hankkeen aiheuttama häirintävaikutus voi heikentää tai pahimmassa tapauksessa hävittää metsäpeuran vasomis- ja kesäelinalueen, kun metsäpeurat siirtyvät kauemmaksi tuulivoima-alueesta. Metsähallitus toteaa, että nykytiedon mukaan metsäpeura välttää tuulivoimaloita noin viiden kilometrin etäisyydelle vasanhoitoaikana. Sitä on jopa todennäköistä, että kaava-alueita lähimmät suo-

Merkitään tiedoksi.

Reisjärven kunta yhtyy Metsähallituksen lausunnon mukaiseen näkemykseen, jonka mukaan todennäköisesti Pitkänevan Natura-alueen ja luonnonsuojelualueen kesäelinympäristöt säilyvät metsäpeuralle soveltuvina.

	<p>ja metsäalueet eivät sovellu enää vasanhoitoelinympäristöksi tuulivoiman tuotantoalueen toiminnan myötä.</p> <p>Vaikka tehtyjen selvitysten perusteella ei voida sanoa, mikä merkitys on hankealueen ja Natura-alueen välisten vasanhoitoelinympäristöjen heikentymisellä tai häviämällä alueen metsäpeurakantaan, Metsähallituksen näkemyksen mukaan todennäköisesti Pitkänevan Natura-alueen ja luonnonsuojelun alueen kesäelinympäristöt säilyvät metsäpeuralle soveltuvina.</p>	
	<p><u>Maakotkaan kohdistuvat vaikutukset</u></p> <p>Metsähallitus katsoo, että tuulivoimarakentaminen kaavaehdotuksessa esitetyllä tavalla ei aiheuta merkittäviä haitallisia maakotkaan kohdistuvia vaikutuksia. Maakotkavaikutusten arvioinnin (Ecobio Oy, päivitetty 30.6.2025) mukaan Kiiskinevan tuulivoimahankkeen rakentaminen aiheuttaa korkeintaan vähäisiä törmäysvaikutuksia kotkareviirille. Reviirille ei ole aineiston perusteella suunnitteilla muuta tuulivoiman tuotantoa, joten yhteisvaikutukset eivät lisää törmäysriskiä tai saalistusalueiden menetyksiä. Metsähallitus pitää hyvänä myös maakotkalle aiheutuvien vaikutusten lieventämiseksi, että pohjoisimpia voimaloita on siirretty kauemmas elinympäristömallin mukaiselta maakotkareviirin ydinalueelta ja potentiaalisilta saalistusalueilta.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Lausunto 10:</p> <p>Ilmatieteen laitos</p> <p>21.11.2025</p>	<p>Ilmatieteen laitos on perehtynyt esitykseen ja toteaa lausuntoon seuraavaa:</p> <p>Kuten on todettu aikaisemmissa lausunnoissa 15.01.2024 ja 15.09.2024 (663/03.00.02/2023 ja 500/03.00.02/2024),</p>	<p>Kyseinen kohta on korjattu kaavaselostukseen.</p>

	<p>Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Kiiskinevan tuulivoimaosayleiskaavaehdotukseen, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.</p> <p>Korjauksena sivulle 146, jossa todetaan, että Ilmatieteen laitoksen lausunnon mukaan tämän hankkeen tuulivoimaloilla ei olisi vaikutuksia säätutkiin: vaikka tuulivoimala-alue sijaitsee yli 90 kilometrin etäisyydellä säätutkista, ei voida yksiselitteisesti todeta, ettei vaikutuksia voisi esiintyä. Tuulivoimalat voivat aiheuttaa häiriökaikuja yli 100 kilometrin etäisyydeltä sääolosuhteista riippuen. Tästä huolimatta voidaan todeta, että näin suurella etäisyydellä vaikutusten arviointia ei kuitenkaan tarvita.</p>	
<p>Lausunto 11:</p> <p>Fingrid Oyj</p> <p>20.11.2025</p>	<p>Tässä kaavalausunnossa ei kuitenkaan voida ottaa kantaa tarkemmin rakentamiseen tai teknisiin ratkaisuihin. Fingridin johtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan risteämälausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/risteamalausunnot.</p> <p>Tämä lausunto koskee vain Fingridin voimajohtoja.</p> <p>Kaavoitusasioiden yhteyshenkilönä Fingridissä toimii Mika Penttilä puh. 030 395 5230.</p> <p>Pyydämme toimittamaan YVA- ja kaava-asioita koskevat lausuntopyynnot Fingridin kirjaamoon osoitteella kirjaamo@fingrid.fi.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

<p>Lausunto 12:</p> <p>Puolustusvoimat</p> <p>6.11.2025</p>	<p>Tuulivoima-alueen suunnittelussa on selvitettävä tuulivoimailoitten mahdolliset vaikutukset Puolustusvoimien toimintaan. Vaikutusten selvittämiseksi hanketoimijan on pyydettävä Pääesikunnalta lausunto tuulivoimahankkeen hyväksyttävyydestä. Tuulivoimahankkeella tulee olla Pääesikunnan hyväksyntä, ennen kuin tuulivoimaloiden rakennuslupien perusteena käytettävä kaava hyväksytään.</p> <p>Hanke on huomionnut osallistumis- ja arviointisuunnitelmaansa hankkeen vaikutukset Puolustusvoimien toimintaan, kuten sensorijärjestelmät. Hankkeen 22.9.2025 valmistuneen tuulivoimaosayleiskaavan selostuksen (ehdotus) mukaan Puolustusvoimat on antanut myönteisen lausunnon.</p> <p>Puolustusvoimat ei näe estettä hankkeelle.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Lausunto 13:</p> <p>Nivalan kaupunki</p> <p>4.11.2025</p>	<p>Nivalan kaupunki toteaa lausuntonaan, että voimalasijoitteluun ei kaupungilla ole huomauttamista, mutta sähkönsiirto-reitti SVE2A vaihtoehdon toteutuessa, tulisi sähkönsiirto toteuttaa Kalajokilaakson viljelymaisema-alueella maakaapelilla.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Lausunto 14:</p> <p>Haapajärven kaupungin ympäristöpalvelut</p> <p>24.11.2025</p>	<p>Melumallinnusten perusteella valtioneuvoston asetuksen ohjevoja asunnoille ja vapaa-ajan asunnoille ei ylitetä. Myöskään STM:n antamia sisätilojen pienitaajuisen melun ohjevoja ei ylitetä. Vakituiset asuinrakennukset sijoittuvat vähintään 1,5 kilometrin etäisyydelle voimaloista. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen tutkimus osoittaa, että lähtökohtana tuulivoimaloiden suunnittelulle on 2 kilometrin etäisyys paitsi vakituisiin asuinrakennuksiin, myös loma-asuinrakennuksiin.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

	<p>Välkevaikutuksia arvioitaessa Suomen lainsäädännössä ei ole määritelty raja-arvoja tai suosituksia, ja vaikutuksia arvioitaessa onkin suositeltavaa käyttää apuna muiden maiden ohjearvoja. Ruotsissa ja Saksassa annettu maksimisuositus kahdeksan tunnin vuotuisesta varjon välkkeestä ylitetään kahdessa Kiiskinevan tuulivoimapuiston havainnointipisteessä. Teoreettiset maksimisuositukset ylitetään muutamaassa havainnointipisteessä. Välkeselvityksen mukaan varjovälkkeestä aiheutuvaa haittaa pystytään kuitenkin lieventämään pysäyttämällä välkettä aiheuttavat voimalat automaattisesti kriittiseksi ajaksi vallitsevien sääolosuhteiden mukaisesti. Terveysturvallisuusviranomaisen suosittelee hankeaikaisia tarpeenmukaisia varjovälkkeen lievennystoimenpiteitä.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Mikäli seurannassa todennetaan ylityksiä selvityksissä sovellettuihin ohjearvoihin, ryhdytään toimenpiteisin haitan lieventämiseksi.</p> <p>Melu- ja välkeselvitykset on päivitetty hyväksymisvaiheessa.</p>
	<p>Myös sähkönsiirtoreittivaihtoehtoa valitessa tulee huomioida mahdolliset vaikutukset pohjavesialueisiin. SVE3 läheisyydessä sijaitsee pohjavesialue Lähdekangas. Sähkönsiirto- reitti ja sen rakentaminen ei saa aiheuttaa talousvetenä käytettävän pohjaveden pilaantumisen vaaraa.</p> <p>Sähkönsiirtoreitit on mahdollisuuksien mukaan suunniteltava niin, että käytetään jo olemassa olevia johtokäytäviä. Hankkeessa on huomioitava, että maisemavaikutukset jäävät mahdollisimman vähäisiksi.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
	<p>Osayleiskaavaehdotus on laadittu alueidenkäyttölain (AKL) 77 a §:n mukaisena oikeusvaikutteisena yleiskaavana, jota voidaan käyttää rakentamisluvan myöntämisen perusteena.</p> <p>Alueelle on osoitettu tuulivoimaloiden sijoittumisalueet (tv-1) sekä energiahuollon alueet (EN-1). Kaava-alueella on</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

	<p>merkittäviä luontoarvoja, kuten luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita kohteita (luo-1–luo-4), uhanalaisten lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja sekä vesilain mukaisia suojeltavia luontotyyppejä. Lisäksi alueella sijaitsee muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä (esim. tervahaudat), joiden säilyminen on turvattava. Alue on myös metsäpeuran vasomisaluetta, mikä edellyttää erityistä huomiointia rakentamisen ajoituksessa.</p> <p>Kaavamääräyksissä on annettu rakennusvalvontaviranomaisen kannalta riittävät määräykset rakentamisluvan myöntämisen perusteeksi.</p>	
<p>Lausunto 15:</p> <p>Järviseudun jätelautakunta</p> <p>30.10.2025</p>	<p>Järviseudun jätelautakunnalla ei ole lausuttavaa.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

2 Ehdotusvaiheen muistutukset ja vastineet

Muistutus no. pvm.	Muistutus	Vastine
<p>Muistutus 1: 24.11.2025</p>	<p>Olen ja olemme selvittäneet kuka tai mikä taho kunnassa käsittelee muistutukset ja lausunnot. Koska jäi epävarmuus sekä yleisötilaisuudessa kuullun että viestinnällä saadun tiedon perusteella, miten asia on, lähetän muistutukseni sekä Reisjärven kunnalle, että suoraan Yhteysviranomaiselle. Samoin se jäi epäselväksi tulemmeko saamaan yhteenvedon muistutuksista ja lausunnoista kuten edellisillä kierroksilla on tapahtunut. Tämän osuuden protokolla on kovin sekavan oloinen eikä valitettavasti herätä luottamusta tuleeko muistutukset käsiteltyä asianmukaisesti ja objektiivisesti.</p> <p>Pieni pelko jäi kaavaehdotuksesta järjestetyn tilaisuuden jälkeen, tuleeko muistutus käsiteltyä ja huomioitua. Kuntaan lähetin yleisötilaisuuden jälkeen vajaa kymmenen kysymystä, joihin tilaisuudessa ei ehditty vastata.</p> <p>Tilaisuudessa saadun ohjeistuksen mukaan kysymykset lähetin kuntaa. Niistä ei sen jälkeen olekaan kuulunut mitään. sama pelko on nyt tämän muistutuksen osalta. Valitettavasti luottamus on aika kovilla.</p>	<p>Lausunnot ja muistutukset on koottu tähän asiakirjaan.</p> <p>Reisjärven kunta perehtyy saapuneeseen palautteeseen kokonaisuudessaan päätöksenteossa. Palaute on toimitettu kunnalle sen koostamisen jälkeen ja kunnanhallitus on tutustunut koosteeseen kokouksessaan 19.1.2026.</p> <p>Kuten yleisötilaisuudessa esitettiin, vastineet on laadittu aihealue- tai vaikutusluokkakohtaisesti konsultin asiantuntijatyönä. Päätöksen vastineiden hyväksymisestä ja esittämisestä tekee Reisjärven kunta. Vastineet hyväksytään ja päätetään esittää kaavan hyväksymiskäsittelyssä.</p> <p>Kuntaan on toimitettu muistio yleisötilaisuudesta, ja siinä on huomioitu myös kysymykset, joihin tilaisuudessa ei ehditty vastata. Muistio liitteineen on julkaistu kunnan sivuilla.</p>

	<p><u>1. Äänen ja välkkeen häiriöt</u></p> <p>Järvet lisäävät 320 metristen myllyjen häiriövaikutusta. Häiriö-alue kasvaa oleellisesti. Samalla tapahtuu hiljaisten ja pimeiden alueiden häviäminen.</p> <p>Tuulivoimaloiden ääni ja lapojen aiheuttama varjostus eivät ole irrallisia ilmiöitä. Kun ne esiintyvät samanaikaisesti, ne heikentävät asumisviihtyvyyttä ja vapaa-ajan käyttöä etenkin lähimmillä asuin- ja loma-alueilla enemmän kuin yhden haitta-vaikutusten arvioiminen antaa ymmärtää.</p> <p>Selostuksessa ei ole yhdistetty vesielementtiä melun, välkkeen tai heijastumien arviointiin. Nämä häiriövaikutukset on käsitelty erillisinä teknisinä selvityksinä (meluselvitys, välkeselvitys, maisemaselvitys). Vesistöjen roolia ei ole nähty merkittäväksi tekijäksi häiriövaikutusten syntymisessä tai leviämässä. Vesistöt (lammet, ojitukset, vesistöt) kuitenkin vahvistavat ja kantavat tietyissä olosuhteissa ääntä pidemmälle. Mallinnus ei sisällä vesipintojen mahdollisia heijastuksia tai äänen kulkeutumisen muutoksia. Vesielementin ja häiriövaikutusten yhteisvaikutuksia ei ole selostuksessa käsitelty, mikä on selkeä aukko ja puute arvioinnissa.</p>	<p>Tuulivoima aiheuttaa välke- ja meluvaikutuksia. Maastolliset tekijät vaikuttavat vaikutusten havaitavuuteen. Järven pinta heijastaa ääniaaltoja. Myös sääolosuhteet vaikuttavat äänen kantautumiseen.</p> <p>Meluvaikutusten mallintamisesta on olemassa selkeät viranomaisohjeet (ympäristöministeriö), joita selvitysten laatimisessa on noudatettu. Arvioinnin kannalta oleellista on, ylittävätkö ympäristöministeriön asettamat ohjearvot, eli onko äänitasoilla sellaista terveyteen tai viihtyisyyteen kohdistuvaa vaikutusta, että ne muodostuisivat kaavahankkeen esteeksi.</p>
	<p><u>2. Maatuulivoiman ja siihen liittyvän infrastruktuurin rakentamisen vesistövaikutuksista, sekä tuulivoiman ja muun maankäytön yhteisvaikutuksista ei toistaiseksi ole riittävästi tutkittua tietoa. Tutkimus valmistuu vuoden 2027 lopussa. On perusteltua odottaa tutkimuksen valmistumista, jotta Kiiski</u></p>	<p>Kaavan laatiminen perustuu voimassa olevaan lainsäädäntöön, ohjeistukseen ja ajantasaiseen selvitystietoon.</p> <p>Erilasiin vaikutuksiin liittyen julkaistaan jatkuvasti lisätietoa ja ohjeistusta vaikutusten vähentämiseksi tai arviointien laatimisen tueksi. Koska tämä</p>

nevan hankkeessa voidaan hyödyntää ratkaisuja vesistörikkien vähentämiseksi.

Hankealueella sijaitsee kaksi lampea (Vehka lampi ja Ristilampi) sekä ojia. Hanke sijoittuu Kalajoen päävesistöalueelle, jonka kautta vedet virtaavat Reisjärven ja Vuohjärven kautta Haapajärveen. Korpinen, jonka rannoilla useita lomiasuntoja sijaitsee alle 2 kilometrin etäisyydellä hankealueesta. Kiiskinevan tuulivoimaosayleiskaavan selostuksen mukaan 1,5 kilometrin etäisyydellä voimaloista on kolme vapaa-ajan asuntoa VE1-vaihtoehdossa.

Rakentamisvaiheessa suunnitelman mukaan seurataan vesistöjen vedenlaatua. Selostuksessa on suuri puute, ettei seurattaisi rakentamisen jälkeen. Veden laadun seuranta tulee edellyttää hanketoimijalta vähintään 5 vuotta voimaloiden valmistumisesta.

Tärinän vaikutukset maapohjan kautta, kaivettujen alueiden vesien virtausmuutokset ja vaikutukset järvien vedenlaatuun ovat todellinen ongelma. Esim. voi olla yksi syy Lestin olemattomiin muikkusaaliisiin. Nyt tuodaan itärajalta Puruvedeltä. Lisäksi keväällä 2025 Lestijärven jään pinnalla oli eri puolella järveä turvelauttoja, joiden alkuperä ei selvinnyt vaan jäi ELY:n toimesta lähinnä arvaukseksi mikä ilmiön oli aiheuttanut. Tässä jo oivallinen peruste velvoittaa seurantaan asian suhteen. Veden laadun huononeminen vaikuttaa mm kala kantaan ja on esteettinen haitta vapaa-ajan asukkaille sekä lisää sinilevän kehittymisen riskiä.

tuotantoteknologia- ja selvitysprosessi on jatkuvaa, hyödynnetään uutta tietoa sen olleessa saatavilla.

Vesistövaikutukset on arvioitu kaavaselostuksessa. Hankkeen vesistövaikutukset on arvioitu myös osana YVA-menettelyä.

Vaikutusten arvioinnissa (melu, välke ja maisema) on huomioitu vesistöjen vaikutukset. Hankkeen tuulivoimaloista aiheutuva yli 40 dB:n melu tai muiden maiden (Ruotsi ja Saksa) suositukset ylittävä välke ei ulotu Korpinen järvelle. Sen sijaan Korpinen järvelle aiheutuu maisemavaikutuksia.

	<p>Selostuksessa vesielementin osalta häiriövaikutukset arvioidaan rajallisiksi ja hallittavissa oleviksi, kun rakentamisessa noudatetaan suojelusuunnitelmia ja ohjeistuksia. Selostuksessa ei kuitenkaan ole yhdistetty vesielementtiä melun, välkkeen tai heijastumien arviointiin. Vesielementin vaikutusta melun leviämiseen ei ole arvioitu erikseen eikä mallinnus sisällä vesipintojen mahdollisia heijastuksia tai äänen kulkeutumisen muutoksia. Kuitenkin näkemäanalyysistä voi päätellä, että esimerkiksi Korpiselle (1,5 km etäisyydellä) voimalat tulevat näkymään täysin ja täysimääräisenä. On suuri puute mm vapaa-ajan asukkaita, metsästysmatkailijoita ajatellen, jos tässä vaiheessa ei ole edes arviointimateriaalia melu-välke- ja maiseman osalta niin, että vesielementti olisi huomioitu arvioinnissa. Tämä ennakoii haastavia aikoja voimaloiden toiminnan aikana, mikäli ne aiheuttavat häiriötä alueen asutukselle.</p>	
	<p>3. Myllyjen koon kasvaessa myös haitat kasvavat laajemmalla alueella. A-insinöörien selvityksen mukaan on käytetty meluselvitystä, joka perustuu ISO 9613-2-standardiin ja ympäristöministeriön ohjeeseen vuodelta 2014. Voimaloiden enimmäiskorkeus 320 metriä. On huomioitavaa, että Suomessa ei ole vielä käytännön kokemusta tämän kokoluokan voimaloista. Todellista mittausdataa 320 m voimaloista ei ole Suomessa. Tästä johtuen mallinnus ei voi täysin varmistaa todellisuutta.</p> <p>Vuonna 2014 Suomessa ei ollut kokemusta näin suurista voimaloista (nykyiset tyypillisesti 230–270 m). Ohje ei sisällä erityisiä lisä parametreja korkeuden vaikutuksista, kuten</p>	<p>Mallinnuksessa voidaan tarkasti todentaa meluvai- kutus äänilähteen sijainnin ja äänen voimakkuuden perustella, noudattaen viranomaisohjeistusta.</p> <p>Toteutuneissa tuulivoimakohteissa mallinukset on seurannassa todettu hyvin paikkaansa pitäviksi.</p> <p>Mallinnus huomioi maastolliset tekijät.</p> <p>Mahdollisen ympäristöluvan tarpeellisuuden arvio vastuullinen viranomainen. Ympäristölupa ei sellai- senaan ole kaavan hyväksymisen edellytys.</p>

lapojen amplitudimodulaatio (vaihteleva ääni, joka voi korostua korkeissa voimaloissa), **äänen kantavuus korkeammalta lähteestä** (320 m napakorkeus voi muuttaa leviämistä) ja **vesistöjen ja avointen maisemien vaikutus** (heijastukset ja kantavuus).

Meluvaikutuksia ei voi täysin ennakoida, koska teknologia on muuttunut. Tämä tekee arvioinnista väistämättä osittain teoreettisen ja altistaa sen epävarmuuksille, erityisesti korkeuden ja vesielementin osalta.

Nostan seuraavaksi muutamia **havaittuja puutteita selostuksesta: Vesielementtien sivuuttaminen:** mallinnuksessa vesistöjen vaikutus melun leviämiseen on asetettu kertomaksi 0,0. Mahdollisia heijastuksia ja äänen kantavuutta vesistöjen yli ei ole huomioitu eikä arvioitu lainkaan. **Turbulenssien vaikutukset:** Voimaloiden sijoittelussa on huomioitu etäisyydet, mutta ei tarkkaa analyysiä 320 m voimaloiden aiheuttamasta heräteturbulenssista.

Melumallinnus ei sisällä amplitudimodulaatioin (vaihtelevan äänen) vaikutusta, joka voi lisätä häiritsevyyttä. **Rakenteellinen kuormitus ja epävarmuus:** Sijoittelussa on huomioitu kuormitus, mutta ei 320 metrin voimaloista. Arviointi perustuu valmistajatietoihin ja kansainvälisiin standardeihin, ei kotimaiseen kokemukseen. **Rakentamisen aikaiset vaikutukset:** Arvioitu tilapäisiksi, mutta sääolosuhteiden ja turbulenssin yhteisvaikutuksia ei ole huomioitu. **Ohje vuodelta 2014:** ei ota huomioon uusien voimaloiden suurempaa napakorkeutta ja tapojen pituutta, mikä voi muuttaa äänen käyttäytymistä.

On tarpeen tehdä lisämittauksia ja pilotointia niin, että kenttämittaukset vastaavan kokoluokan voimaloista ulkomailla ja vertailu mallinnuksiin. Tarvitaan turbulenssin mallinnus, vesistömallinnus, jossa on erillinen selvitys vesistöjen vaikutuksesta meluun ja heijastuksiin. Tarvitaan kansainvälinen vertailu, jossa hyödynnetään kokemuksia maista, joissa 300+ metrin voimaloita on jo käytössä (esim. Saksa ja Tanska). Sen jälkeen verrataan melumittauksia ja häiriöraportteja Suomen mallinnuksiin. Lisäksi rakentamisen aikataulutuksessa häiriöiden vähentäminen huomioimalla sääolosuhteet ja työmaavaiheiden ajoitus. Tehdään sääolosuhteiden ja työmaamelun yhteisvaikutusten arviointi. Esimerkiksi talviaikaan ääni kantaa pidemmälle. Metsä peuran vasomisaika kesällä rajoittaa rakentamista kesäaikaan, joten talvi lienee rakentamisen aikaa, joten on ennakoitavissa, että rakennuksen äänet tulevat kantamaan pitkälle.

Nykyinen arviointi ei riittävästi huomioi vesielementin vaikutuksia, turbulenssia eikä amplitudimodulaatiota. Lisäksi 320 m voimaloiden osalta arviointi perustuu teoreettisiin lähtötietoihin ilman kotimaista kokemusta. Näiden puutteiden vuoksi melu- ja häiriövaikutusten todellista laajuutta ei voida varmuudella arvioida. Selostus ei sisällä lainkaan riskitaulukkoa turbulenssista ja melumallinnuksesta, josta olisi nähnyt yhdellä silmäyksellä mitä on huomioitu ja mitä ei. Tästä johtuen käytetty arviointi voi aliarvioida melun ja häiriövaikutusten todellisen laajuuden.

Edellä esiin nostettujen tekijöiden vuoksi on ehdotonta, että Reisjärven kunta edellyttää, mikäli hankkeen annetaan

	<p>edelleen edetä, Ympäristölupaa. Se on ehdoton vaatimus, jotta vältytään 1 o vuoden oikeustaisteluilta. Näyttöä löytyy oikeustapauksista Suomessa. Oikeus on määrännyt hankehakijaa hakemaan (Luhanka) ympäristöluvan. Sen kautta on helpompi vaatia toimenpiteitä häiriöiden lisääntyessä myös myllyjen vanhetessa. Samoin se turvaa tilanteessa, jossa ei ole suoritettu arviointia lainkaan tietyistä häiriöelementeistä, kuten Kiiskinevan tuulivoimahankkeessa on käymässä.</p>	
	<p>4. Kainuun metsäpeuralauma on kutistunut oleellisesti myllyjen takia. Näin käy myös täällä. Suomenselän metsäpeurakanta on erittäin harvinainen, peruskanta. On erittäin suuri riski, että natiivikanta on tuhoutumassa hankkeen toteutuksessa, kun otetaan huomioon, miten paljon kaikkiaan on tulossa tuulivoimaloita alueille, jotka ovat metsäpeurojen vasomisaluetta, kesäkauden laiduntamisaluetta ja niiden vaellusaluetta. Hankkeessa ei puhuta minkään muun kuin vasomisalueeseen kohdistuvista lieventämistoimista, joiden vaikutuksista ei edes vielä ole tietoa onko ne riittävät. Luke:n Tuuliriisitananke, joka selvittää tuulivoiman ja metsäneläinten vaikutuksia ja kehittää ohjeita lajien elinympäristövaatimusten huomioon ottamiseksi tuulivoimarakentamisessa on vielä työn alla. Kyseisessä tutkimuksessa kartoitetaan myös metsästäjien näkemyksiä ja kokemuksia tuulivoiman vaikutuksista metsästykseseen. Kiiskinevan tuulivoimahankkeen vaikutusalueella on mm Erä-Korpisen metsästysmatkailua, jonka toiminta on vaarantumassa niin riistan osalta kuin häiriövaikutusten osalta.</p>	<p>Kunta yhtyy metsähallituksen näkemykseen, jonka mukaan ”vaikka tehtyjen selvitysten perusteella ei voida sanoa, mikä merkitys on hankealueen ja Natura-alueen välisten vasanhoitoelinympäristöjen heikentymisellä tai häviämällä alueen metsäpeurakantaan, Metsähallituksen näkemyksen mukaan todennäköisesti Pitkänevan Natura-alueen ja luonnonsuojelualueen kesäelinympäristöt säilyvät metsäpeuralle soveltuvina.”</p> <p>Vaikutukset metsäpeuraan on esitetty kaavaselostuksessa ja arvio perustuu laadittuun luontoselvitykseen sekä YVA-selostukseen.</p>

5. **Ekologisten reittien** tuhoutuminen. Toisaalta ei ole huomioitu jo rakennettujen ja tuulimylyrakentamisen yhteisvaikutuksia metsäpeuran ja muiden direktiivilajien selviämiseen. Varovaisuusperiaate ennakoi kiristyksiä ohjeistuksiin vuoden 2027 jälkeen. Siinä erittäin merkittävä syy keskeyttää Kiiskinevan tuulivoimahanke. Esimerkiksi Toholampi-Lestijärvi tuulivoimahanke (49 voimalaa) on keskeytetty. Metsähallitus mm puoltaa näkemystä, jonka voimaloita voidaan rakentaa vasta siten, kun on suuri varmuus siitä, että metsäpeuralle ei aiheudu siitä lisähaittaa. Samoin Pohjois-Pohjanmaan liitto ja ELY-keskus korostivat lausunnoissaan, että metsäpeuran tärkeiden esiintymis- ja vasomisalueiden sekä kesä- ja talvilaidunten välisten vaellusreittien säilyminen on turvattava. Natura-alueiden välisten ekologisten yhteyksien säilyminen riittävän vahvoina on välttämätöntä. ELY painottaa varovaisuusperiaatetta, koske ekologisten reittien tuhoutuminen voi pitkältä aikavälillä heikentää lajien selviytymistä. A- insinöörien selostuksessa käytetään paljon varovaisia ja epämääräisiä ilmaisuja kuten "pyritty", "ei katkaisisi" mikä jättää epäselväksi, millä konkreettisilla toimilla ekologisten yhteyksien säilyminen todella turvataan. Painopiste on hankealueen sisäisissä ja lähialueen Natura-kohteissa (esim. Pitkneva, Vuohajärvi). Selostuksessa ei ole konkreettisia linjauksia P-Pohjanmaan, K-Pohjanmaan, Keski-Suomen ja Etelä-Pohjanmaan välisten ekologisten yhteyksien turvaamisesta. Maakuntien rajat ylittävien viheryhteyksien säilyminen jää arvioinnissa avoimeksi eikä selostuksessa esitetä konkreettisia ratkaisuja niiden turvaamiseen.

Vaikutukset ekologiseen verkostoon on arvioitu kaavaselostuksessa perustuen YVA-selostuksen arviointeihin ja laadittuun selvitystietoon. Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa on arvioitu ja esitetty kaavaselostuksessa.

Hankkeen vaikutusten lieventämiseksi voimaloiden määrää on vähennetty YVA-ohjelman mukaisesta voimalamäärästä ja pohjoisimmat voimalat on poistettu. Jäljelle jääviä pohjoisia voimaloita on siirretty etelämmäksi.

	<p>6. Eu-direktiivin suojelumerkityksen aliarviointi johtaa asian tarkistamiseen Eu:lta, jotta direktiivin noudattamatta jättämisen taloudellinen merkitys (sanktiot) aukeaa hankehakijoille ja kunnille. Etelä-Pohjanmaan ELY on painanut jo jarrua, koska suojeludirektiivin taloudellinen merkitys alkaa aueta sillekin.</p> <p>A-insinöörien selostuksessa on hyvin ristiriitainen näkemys EU-direktiivien suojelu merkityksestä. Toisaalta todetaan, että hankealueelta ei ole havaintoja luontoja lintudirektiivin mukaisista lajeista. Samalla kuitenkin tunnustetaan, että alueen yli kulkee kurjen päämuuttoreitti ja että alueella on runsas metsäpeurakanta. Saukon ja viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikat on rajattu ja todettu, että ne kuuluvat luontodirektiivin suojaan. Mihinkäs se alueen maakotka kuuluu?</p> <p>EU-direktiivin suojelumerkitys tunnustetaan, mutta konkreettiset keinot jäävät kuitenkin yleisluonteisiksi, eikä maakuntien välisten ekologisten yhteyksien turvaamisesta ole selkeitä ratkaisuja.</p>	<p>Viranomaiset ovat lausunnoissaan pitäneet arvioita hankkeen vaikutuksista direktiivilajistoon pääosin luotettavina ja oikeina. Kaavan vaikutusten arviointi perustuu YVA-selostukseen ja sitä on täydennetty ehdotusvaiheessa.</p> <p>Vaikutukset pesimälinnustoon ja muuttolinnustoon sekä petolintuihin kuten maakotkaan ja pöllöihin on arvioitu kaavaselostuksessa perustuen YVA-selostuksen arviointeihin ja laadittuun selvitystietoon.</p>
	<p>7. Tuulivoiman osalta on kesken myös muita tutkimuksia, joiden valmistumista tulee odottaa ennen kuin hanketta voidaan edistää. Pohjois-Pohjanmaan liiton TUULI-hanke pyrkii edistämään kestäväää tuulivoimarakentamista maakunnassa tuottamalla tietoa tuulivoimatuotannon soveltuvuudesta. Kolmas keskeneräinen tutkimus on ELY-keskuksen TURRI-hanke, joka tutkii tuulivoiman rakentamisen vesistövaikutuksia muuttuvassa ilmastossa ja tunnistaa vesienhoidon vaihtoehtoja. Tutkimuksessa selvitetään maatuulivoimahankkeiden</p>	<p>Kaavan laatiminen perustuu voimassa olevaan lainsäädäntöön, ohjeistukseen ja ajantasaiseen selvitystietoon.</p> <p>Erilaisiin vaikutuksiin liittyen julkaistaan jatkuvasti lisätietoa ja ohjeistusta vaikutusten vähentämiseksi tai arviointien laatimisen tueksi. Koska tämä tutkimus- ja selvitysprosessi on jatkuvaa, hyödynnetään uutta tietoa sen olleessa saatavilla.</p>

	<p>vesistövaikutuksia sekä kumuloituvia vesistövaikutuksia muun maankäytön kanssa muuttuvissa vesi- ja ilmasto-oloissa. Siinä myös etsitään ja arvioidaan ratkaisuja ja yhteistyömahdollisuuksia vesistöriskien vähentämiseksi.</p>	
	<p>8. Kuntakyselyjen tuloksia ei ole huomioutu aidosti päätöksen teossa. Tuulivoimahanketta ei tule edistää ennen kuin on tehty uusi kuntalaiskysely sekä varsinaisille asukkaille että vapaa-ajan asukkaille, niin että tieto kyselystä ja vastausmahdollisuus on tiedossa kattavasti. Nyt tiedon saanti sekä hankkeesta että kyselystä on ollut sattumanvaraista erityisesti vapaa-ajan asukkaita ajatellen, jotka tulevat hyvin usein muualta kuin Reisjärveltä. Reisjärven kunta on laiminlyönyt erittäin pahasti tiedottamisen ja tiedottamisvastuun, jonka hankeviranomaisen totesi yleisötilaisuudessa olevan Reisjärven kunnalla. Reisjärven kunta ei ole hyödyntänyt käytössään olevaa postitusrekisteriä, joka heillä käytössä jokaisesta kiinteistöstä, joita mm Korpisen vapaa-ajan asunnoista on olemassa. Mökkiläisten informointi on ollut ala-arvoista ja puutteellista.</p>	<p>Reisjärven tuulivoimaohjelma asukaskyselyn tulokset ovat olleet päättäjien tiedossa. Kyselyn tulosten pohjalta kunnassa päätettiin jatkotoimista tuulivoimahankkeiden osalta. Hankekohtaisen asukaskyselyn tulokset ovat nähtävillä osana kaava-aineistoa, ja päättäjillä on ollut mahdollisuus perehtyä saatuun palautteeseen.</p> <p>Kunta päättää kuntakohtaisten kyselyjen uudelleen järjestämisen tarpeesta. Asukaskysely sen sijaan järjestetään hanketoimijan toimesta kerran, ennen kaavaluonnosvaihetta, osana YVA- ja kaavaprosessia.</p>
	<p>9. Maisemahaitta ja korvaukset siitä on jätetty huomiotta varsinkin myllyjen lähiasukkaiden kohdalla. ELY-keskus on huomauttanut useissa muissa tuulivoimahankkeissa maiseman osalta seuraavaa. Koska valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita ei ole suoraan suojeltu lainsäädännöllä, ne eivät aiheuta suoraa estettä toteuttamiselle. Vastuu näistä asioista jääkin kunnalle ja viime kädessä kunnanvaltuustolle. Reisjärvellä on valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Reisjärven Keskikylä-Kangaskylä-Reisjärvi. Reisjärven kulttuurimaisemat</p>	<p>Maisemavaikutukset on arvioitu kaavaselostuksessa ja ne perustuvat maisema- ja kulttuuriympäristöselvitykseen. Hankkeen vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön on arvioitu myös YVA-menettelyssä.</p> <p>Näkemäalueanalyysi kertoo voimaloiden näkyvyyden alueelle, mutta se ei kerro muutoksen vaikuttavuutta, sillä analyysi huomioi pienenkin voimalan lavan osan näkymisen alueelle.</p>

	<p>(6-15 km sisällä tuulivoimaloista) ovat jopa lähempänä kuin Kalajokilaakson viljelymaisemat, jotka mainittiin yleisötilaisuudessa. Kulttuurimaisemia ei mainittukaan hanketoimijan toimesta eikä kunnan edustajat tunnu olevan huolissaan voimaloiden maisemahaitasta kulttuuri maisemille. Kun verrataan A-insinöörien karttaa ja Etha Oy:n näkemäanalyysikarttaa voidaan havaita arvio voimaloiden näkyvyydestä kulttuurimaisema-alueelle olevan 6-11 voimalaa. Eli maksimivoimalamäärä on näkyvissä voimakkaimmilla väreillä kuvattuna alueelle, joka luokitellaan Reisjärven kulttuurimaisemaksi niin Reisjärven kirkonkylän, keskustan kolmen järven alueella kuin Kangaskylässä. Toki näkemäanalyysikartta on niin epäselvä ja epätarkka, että sitä on vaikea tarkasti lukea.</p>	<p>Maisemavaikutusta arvioidaan lisäksi kuvasovitteiden, karttojen ja maastokäynnin pohjalta.</p>
	<p>10. Näkemäanalyysikartta, jossa analyysi tehty 30 km etäisyydelle on äärettömän epätarkka. Ehkäpä tämän epätarkkuuden vuoksi en edes aluksi huomannut, että myös Pitkäjärven osalta on tehty näkemäanalyysi. Kartassa on erittäin heikosti esitetty mm järvien nimet, voi jopa todeta, ettei se yksilöi vesistöjä nimeltä. Henkilö, joka ei tunne Reisjärven ympäristöä, seutua ei osaa paikallistaa missä mikäkin järvi on. Vesistöt ovat visuaalisesti suttuisia ja vaikeasti erotettavissa maastosta. Esimerkiksi Korpisen järveä, joka peittyy tummimmalla värillä (eli suurin näkyvyys 9-11 voimalaa) ei sen nimeä näy lainkaan. Kartta tarjoaa yleiskuvan voimaloiden näkyvyydestä, mutta sen luettavuudessa ja paikkatarkkuudessa on merkittäviä puutteita, jotka heikentävät sen käyttökelpoisuutta maisemavaikutusten arvioinnissa. Myös maastotarkkuudessa on parantamisen varaa. On kyseenalaista riittääkö käytetty</p>	<p>Kts. edellinen vastine.</p>

	<p>tarkkuus erottamaan rantojen ja vesistöjen vaikutuksia näkyvyyteen. Puuston vaikutus on yleistetty eikä huomioi paikallisia eroja.</p> <p>11. Hanketoimijalta olisi tullut ja tulee edelleen edellyttää karttasovitetta, johon istutettu kaikki ns. havainnekartat päällekkäin, jotta saadaan jonkin näköistä kokonaiskuva voimailoiden vaikutuksista mm maisemaan meluineen. Nyt sellaista ei ole käytettävissä vaan kartoissa on kuvattu yksittäisiä elementtejä erikseen eikä ole tehty kokonaisarvioita näistä haittavaikutuksista.</p> <p>Haittavaikutukset tulee arvioida kokonaisuutena, eikä vain irrallisena selvityksinä kuten nyt selostuksessa esitetään luvussa 12 "Osayleiskaavan vaikutukset" Eri vaikutusluokat (melu, välke, maisema, luonto, liikenne, viihtyvyys jne.) on arvioitu erillisinä osa-alueina. Tämä lähestymistapa jättää vaikutukset irrallisiksi toisistaan, vaikka todellisessa elämässä ne esiintyvät samanaikaisesti ja muodostavat yhdessä merkittävän kokonaisvaikutuksen Reisjärven asukkaiden elinoloihin ja ympäristöön. Asukkaiden kannalta on merkittävää se, että nämä vaikutukset esiintyvät samanaikaisesti ja muodostavat yhdessä kokonaiskuvan, joka on huomattavasti raskaampi kuin yksittäisten vaikutusten tarkastelu antaa ymmärtää. Hanketoimijalta tulee edellyttää vaikutusten yhteisvaikutusta havainnollistaa ei vain sanallisesti vaan myös kokonaisarvioinnin työkaluilla; esim. kartta-analyysi, jossa päällekkäiset vaikutusalueet visualisoidaan kartalla (melu, välke, maisema), vaikutusmatriisi, jossa eri vaikutukset risteytetään ja arvioidaan niiden päällekkäisyyksiä ja yhteisvaikutuksia esim.</p>	<p>Maisemavaikutukset on arvioitu kaavaselostuksessa ja ne perustuvat maisema- ja kulttuuriympäristöselvitykseen. Hankkeen vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön on arvioitu myös YVA-selostuksessa. Aineistossa on esitetty kokonaisarvio maisemavaikutusten merkityksestä.</p> <p>Näkyvyysalueanalyysi huomioi maastonmuodot ja vesialueet.</p>
--	--	---

	<p>melu+ maisema= asumisviihtyvyyden heikkeneminen, kuten hanketoimija on yhden haittavaikutuksen arvioinnissa käyttänyt tulee käyttää myös vaikutusten yhteisvaikutuksessa antaa eri vaikutuksille painoarvoja ja laskea yhteisvaikutuksen tasoja.</p> <p>Lisäksi on huomioitava, että eri haittavaikutuselementtien arvioinneissa on puutteita mm vesielementtiä ei ole huomioitu niin melun kuin välkkeen osalta eikä maisema-arvioinnissa. Kun nämä edellä olevat huomioidaan ja arvioidaan vaikutukset kokonaisuutena, on sillä paremmat mahdollisuudet havainnollistaa asukkaiden todellista kokemusta, mikä nykyisellään selostuksessa jää todella ohueksi ja kauaksi ihmisten ja ympäristön arkitodellisuudesta. Hankkeen haittavaikutukset eivät ole vain yksittäisiä häiriöitä, vaan niiden yhteisvaikutus muuttaa merkittävästi Reisjärven elinympäristöä ja ihmisten elinoloja. Tämä tulee huomioida kaavoituksen ja lupamenettelyn arvioinnissa.</p>	
	<p>12. Selostuksesta ei käy ilmi, että hanketoimija olisi käsitellyt voimaloiden tuottamia haittavaikutuksia siten, että niitä olisi tarkasteltu millaisen kokonaisvaikutuksen ne muodostavat yhdessä palkalliseen elämään. Selostuksessa kyllä käsitellään yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa, mutta kyseisen hankkeen aiheuttamien yksittäisten haittavaikutusten yhteisvaikutus jää käsittelemättä. Jos ajatellaan, että tämä sama menettelytapa toistuu kaikissa muissakin hankkeissa jää hankkeiden muodostama yhteisvaikutus kovin pliisuksi, kun yksittäisenkään hankkeen yhteisvaikutukset eivät tule julki arvioissa. Tämä lähestymistapa jättää vaikutukset</p>	<p>Vaikutukset asumiseen, virkistystoimintaan, maisemaan ja terveyteen on arvioitu kaavaselostuksessa. Hankkeen vaikutukset edellä mainittuihin aiheisiin on arvioitu YVA-selostuksessa.</p> <p>Päätöksen vaikutusten ja niiden muodostaman kokonaisuuden hyväksyttävyydestä tekee Reisjärven kunnan päätöksenteko, kaavapäätöstä tehdessään, perustuen heille esitettyyn asiantuntijaselvitysaineistoon ja -arviointeihin sekä kaavasta saatuun palautteeseen.</p>

	<p>irralisiksi toisistaan, vaikka todellisessa elämässä ne esiintyvät samanaikaisesti ja muodostavat yhdessä merkittävän kokonaisvaikutuksen Reisjärven asukkaiden elinoloihin ja ympäristöön. Tämän lisäksi jää näiden edellä mainittujen tekijöiden huomioiminen kiinteistön arvon laskuun, maisemaan ja sitä myöten näiden haittojen korvausmenettelyyn.</p> <p>Kaikkien haittavaikutusten yhteisvaikutus näkyy lopulta siinä, miten ihmiset kokevat oman elinympäristönsä: rauhallisuuden, turvallisuuden ja viihtyvyyden. Vaikka yksittäinen vaikutus olisi siedettävä, niiden kasaantuminen muuttaa arjen kokemusta merkittävästi. Tätä hankkeessa ei ole huomioitu eikä käsitelty. Hankkeen vaikutusten arviointia tulee täydentää yhteisvaikutusten kokonaisarviointilla, jotta päätöksenteossa voidaan huomioida todellinen vaikutus Reisjärven elinympäristöön ja elinoloihin.</p>	
	<p>13. Kunta antanut lausuntoja naapurikuntien voimaloista. Lausunnossaan Pajuperänkankaasta Reisjärven kunnan mukaan niitä ei saa tuoda kahta kilometriä lähemmäksi pysyvää asutusta ja loma-asutusta, koska on herännyt huoli tuulivoimaloiden vaikutuksesta asukkaiden hyvinvointiin ja asumisviihtyvyyteen. (mm. Haapajärven Pajuperänkangas) Nyt Kiiskinevan kohdalla ollaan hyväksymässä tuoda voimat lähemmäksi (1,5 km) kuin tuo 2 kilometriä. Ei ole tasapuolista kohtelua omia kuntalaisia ja mökkiläisiä kohtaan. Tämä epäkohta tulee korjata ja muuttaa minimietäisyys lähimpiin kiinteistöihin min 2 kilometriä.</p>	<p>Kyseisessä lausunnossa KHALL § 119 22.8.2018, kunta ei ole varsinaisesti ottanut kantaa vaadittavaan minimietäisyyteen, vaan mahdollisiin haittavaikutuksiin. Kunta ei myöskään sittemmin ole edellyttänyt vähimmäisetäisyyttä omassa tuulivoimaa koskevassa strategiassaan.</p> <p>Lausunto Pajunperänkankaasta on edelleen tutustuttavissa kunnan verkkosivuilla.</p>

Kunta on todennut samaisessa lausunnossaan huolen liittyen maankäytön rajoittamiseen; tuulivoima-alue rajoittaa erityisesti vaikeuttaen uusien pysyvän asutuksen ja loma-asutuksen alueiden rakentamista ja käyttöä. Nyt kuitenkin kunta on antamassa vihreää valoa tuulivoiman rakentamiselle omassa kunnassa välittämättä rajoitteesta, josta se on ollut huolissaan naapuri kuntaan rakennettavan tuulivoimaloiden tuomasta rajoitteesta Reisjärven puolelle. Lausunnossaan kunta on nostanut esiin myös huolen tuulivoimaloiden aiheuttamista melu- ja varjostusvaikutuksista, jotka ulottuvat kunnan rajojen sisäpuolelle. Miksi kunta ei enää ole huolissaan näistä haitoista, kun kyse oman kunnan sisälle rakennettavista voimaloista?

Kunnan kanta on erittäin ristiriitainen. Samaisessa lausunnossa kunta on viitannut kyseisen alueen luontoarvoihin, kuten ko alueen riistanhoitoyhdistyksen toiminta-alueeseen ja Natura-alueisiin, ja ilmaissut huolensa niihin. Kiiskinevan tuulivoimahankkeessa kunta ei kuitenkaan ole ollut huolissaan omista paikallisen riistanhoitoyhdistyksen tai Korpisen alueella olevan metsästysmatkailu Erä Korpisen toiminnan häiriintymisestä tai miten haittavaikutuksia voidaan minimoida, jotta toiminta voi jatkua kuten tähän asti myös metsästyksen, että siihen liittyvän matkailun osalta. Erä-Korpinen on aiemmin jättämässään lausunnossa hankkeesta vedonnut 2 kilometrin minimi etäisyyteen, ellei tehdä päätöstä, ettei voimaloita rakenneta lainkaan. Reisjärven kunnanhallitus on antanut virallisia lausuntoja sekä YVA-menettelyn aikana että myöhemmin Haapajärven Pajuperänkankaan osayleiskaavan valmisteluvaiheessa, pitäen kiinni alkuperäisistä

	<p>huolenaiheistaan. Miten on mahdollista, että nuo samat huolenaiheet eivät nyt kosketa reijärvisiä mistä oltiin huolissaan Haapajärvelle rakennettavien voimaloiden vaikutuksista Reijärven puolelle. Vahvoja perusteita keskeyttää kaavoitus ja tehdä uusinta arvio asiasta.</p>	
	<p>LOPUKSI:</p> <p>Kiiskinevan tuulivoimahankkeen materiaali on vaikeasti saatavissa ja kovin levällään. Kokonaisuudessaan prosessia leimaa epädemokraattisuus tavallista kuntalaista kohtaan.</p>	<p>Kaavahankkeen valmistelu ja vuorovaikutus noudattavat voimassa olevaa lainsäädäntöä. Kaavahankkeen kaikissa kuulemisvaiheissa on ollut mahdollisuus tutustua kaava-aineistoon kokonaisuudessaan. Kaavasta pyydetään lausunnot valmisteluvaiheittain keskeisiltä viranomistahoilta ja osallisilla on ollut mahdollisuus esittää mielipiteensä tai muistutuksensa.</p> <p>YVA ja kaavaprosessit ovat lain mukaan eri prosesseja. YVA:sta vastaa YVA-lain mukaan YVA-yhteysviranomainen ja kaavasta alueidenkäyttölain mukaan kunta kaavoitusviranomaisena. Kooste kaikesta laaditusta aineistosta on kuitenkin esitetty kaavaselostuksessa.</p>
<p>Muistutus 2: 23.11.2025</p>	<p>Huolimatta siitä, että Yhteysviranomainen on käynyt Reijärven kunnan kanssa neuvottelut Kiiskinevan ehdotusvaiheen asiakirjoista, niin myöhemmin perustelen, miksi Kiiskinevan tuuliteollisuusalueen valmistelu tulisi vähintäänkin : A) keskeyttää vuoden 2027 loppuun saakka B) tai vähentää vaihtoehdon VE2 yhdeksän myllyä viitteen ja mataloittaa myllyjen korkeutta oleellisesti C) tai toimia vaihtoehto V0 mukaan:</p>	<p>Lausunnot ja muistutukset on koottu tähän asiakirjaan.</p> <p>Reijärven kunta perehtyy saapuneeseen palautteeseen kokonaisuudessaan päätöksenteossaan.</p> <p>Kuten yleisötilaisuudessa esitettiin, vastineet palautteeseen on laadittu aihealue- tai vaikutusluokakohtaisesti konsultin asiantuntijatyönä.</p>

	<p>Maakuntakaavassa oleminen ei tarkoita sitä, että on pakko rakentaa korkeudeltaan ylimitoitettuja tuuli myllyjä.</p> <p>Reisjärven kunnassa 29.10.2025 pidetyssä Kiiskinevan ehdotusvaiheen yleisötilaisuudessa esitetyn kysymyksen vastauksen perusteella kunnassa ei tiedetä varmaksi, kuinka nämä muistutukset ja pyydetyt lausunnot Reisjärven Kiiskinevan tuuliteollisuushankkeen ehdotusvaiheeseen tulisi käsitellä. Kuka niistä yhteenvedon lopulta tekee ja lähetetäänkö yhteenvedo jonnekin vai ei? Todennäköisesti kuulemma kunnan tekninen johtaja tekee yhteenvedon. Lisäksi epäselvää on, että kunnan viranomaisen tekstivastauksen perusteella niistä tehty yhteenvedo LUULTAVASTI lähetetään mm. ELY-keskukselle ja hankehakijan edustajille. Sen vuoksi katson, että prosessin läpinäkyvyyden ja kuntalaisten oikeusturvan kannalta on syytä toimittaa muistutukset Kiiskinevan valmistelusta myös suoraan ELY-keskukselle.</p>	<p>Päätöksen vastineiden hyväksymisestä ja esittämisestä tekee Reisjärven kunta.</p> <p>Kuntaan on toimitettu muistio yleisötilaisuudesta, ja siinä on huomioitu myös kysymykset, joihin tilaisuudessa ei ehditty vastata. Muistio on julkaistu kunnan verkkosivuilla.</p> <p>Kaavan valmistelussa on noudatettu voimassa olevaa lainsäädäntöä, viranomaisohjeistusta ja tutkimustietoa.</p> <p>Virnaomaisten tulkinnat aihealueittain on varmistettu lausuntopyyntöihin ja viranomaisneuvotteluihin.</p>
	<p>Koko tämä Kiiskinevan prosessi ilmentää tuulivoiman valmistelun puutteita kuntamme hallinnossa. Valmistelu ei täytä hyvän hallintotavan peruseriaatteita esim. valmistelun tasapuolisuuden osalta vaan asettaa kuntalaiset eriarvoiseen asemaan esim. tuuliteollisuudelta tuottoja saavien ja toisaalta tuuliteollisuudelta saamatta jäävien haittakorvausten osalta. Kunnan rooli on ollut valmistelussa kyseenalainen, koska kunta on saamassa maille ainakin yhden tuulimyllyn. Siksi on selvää, että haittoja ja riskejä ei ole haluttu selvittää. Ei ole esitetty edes vähimmäisvaatimusta eli Ympäristölupaa</p>	<p>Kaavapäätöksen käsittely, valmistelu ja vuorovaihtus noudattavat alueidenkäyttö- ja hallintolakia.</p> <p>Koska kaavapäätös kohdistuu tiettyyn osaan kuntaa, rajatulle alueelle, kohdistuvat sen vaikutukset kuntalaisiin eri tavalla. Tästä seuraa väistämättä se, että osaan kuntalaisista kohdistuu enemmän vaikutuksia, kun toisiin.</p>

	<p>niiden kuntalaisten suojaksi, jotka joutuvat vuosikymmeniä haitoista kärsimään.</p> <p>Kunnan kaavoitusvalmistelussa on jäänyt kuntaan, sen asukaisiin ja maanvuokraajiin mahdollisesti kohdentuvat taloudelliset ja muut riskit kartoittamatta ja kuntalaisille kertomatta: 1.) EU:n mahdolliset lainsäädännölliset kiristykset uhanalaisten eläinten uhanalaisuuden kasvattamiseen ja siitä seuraavien seurausten kiristymiseen on valmistelussa jäänyt huomiotta. 2.) Samoin on jätetty esittämättä EU:n mahdolliset lisävaatimukset Suomessa kierrätyksen parantamiseen. Näin riskeinä esiin nousevat anturan purkamiset maanpinnan ennallistamisen sijaan. 3.) Maanvuokraussopimuksen tehneiden maanomistajien sekä kunnan taloudellinen riskivastuu kasvaa valtavasti, koska yhden myllyn purkaminen maksaa tällä hetkellä 550 000.€ - 850 000 € / mylly. Maanvuokraajilta eikä kunnalta tuollaista rahaa löydy. Viimeisessä vaiheessa lasku lankeaa kunnan maksettavaksi. Viimeistään siinä vaiheessa kunnan itsenäisyys on tiensä päässä. Kunta vaatii kunnan konserniin kuuluvilta yhtiöiltä periaatteet, joilla riskienhallinta on järjestetty, mutta keskushallinto omassa toiminnassaan laiminlyö riskien kartoituksen, vaikka riskien tunnistaminen koskee sitäkin.</p> <p>Nyt on puhuttu vain tulevasta rahasta, joka "ilmaiseksi" kilahtaa maanomistajan ja kunnan pussiin. Käyttökohteetkin on mietitty valmiiksi: esim. vanhustenhoito. Unohdetaan, että so-teasiat ovat Pohteen vastuulla. Tällaisella mielikuvapuheella on lobattu kunnan asukkaita tuulivoimateollisuuden taakse.</p>	<p>Vaikutukset kuntatalouteen ja elinkeinoelämään on arvioitu kaavaselostuksessa. Hankkeen vaikutukset kuntatalouteen ja elinkeinoelämään on arvioitu myös YVA-menettelyssä.</p> <p>Lausunnossa viitataan mahdolliseen muutokseen.</p> <p>1–2) Lainsäädäntöä ja ohjeistusta noudatetaan sitä mukaa, kun se tulee ajankohtaiseksi tai voimaan.</p> <p>3) Voimaloiden purkamista varten on asetettu vakuus, josta purkukustannukset voidaan rahoittaa.</p> <p>Kunta ei vastaa alueen rakentamisesta, vaan kaikista rakentamiskustannuksista vastaa tuulipuiston rakentaja. Kunta ei vastaa myöskään alueen purkukuluista.</p> <p>Kunta voi käyttää kertyviä tuloja lakisääteisten velvollisuuksiensa kustannusten kattamiseksi.</p> <p>Muistutuksessa on tunnistettu hyvin erilaisia muita, ajankohtaisia, ympäristöä pilaavia tekijöitä.</p>
--	--	--

	<p>Suomessa on kokemusta riskien unohtamisesta, kun uusi ja käyttökelpoinen materiaali on saatu hyödynnettäväksi. Asbesti on ollut yksi pahimmista ihmisten sairastuttajista kaivos- ja rakennusteollisuudessa. Tällä kertaa on herätty mm. lasikuituveneiden hartsin aiheuttamaan ympäristöriskiä järviemme rannoilla. Vanhat, rannoilla makaavat veneiden raadot pilaavat rantoja ja vesistöjä. Sama myrkyllinen ainesosa on myös tuulimyllyjen siivissä leviämässä tehokkaasti ilmaan siipieroosion kautta.</p>	
	<p>Tuuliteollisuus on suhteellisen nuorta ja pitkäaikaistutkimuksia tuuliteollisuuden vaikutuksista ympäristöön on niukasti. Vuonna 2027 valmistuu metsäpeuratutkimus, mutta silti päätöksiä tehdään ilman parempaa tietoa olettaen ja vanhentuneita mallinnuksia käyttäen. Kunnan kaavoitustoiminnassa vain hankehakijan ja maanomistajien edut on otettu huomioon mm. hallituksen ja valtuuston kokousten yhteydessä järjestetyissä lobbaustilaisuuksissa. Kuntakin hyötyy pääosin kiinteistöveron osalta, mutta Kiiskinevan kohdalla maanomistajien vuokratuloista suuri osa menee muille paikkakunnille. Naapurikuntien talous ei ole ratkaisevasti parantunut tuulivoimarakentamisen myötä. Yhtenä esimerkkinä olkoon Haapajärvi. Haapajärvellä tulisi myllyjä olla satoja, jos talous tuulivoimalla voitaisiin oikaista. Siihen puolestaan maakuntakaava ei anna mahdollisuutta.</p>	<p>Tuulivoimaa on ollut Suomessa käytössä 1980-luvun lopulta lähtien.</p> <p>Kaavan laatiminen perustuu voimassa olevaan lainsäädäntöön, ohjeistukseen ja ajantasaiseen selvitystietoon.</p> <p>Erilasiin vaikutuksiin liittyen julkaistaan jatkuvasti lisätietoa ja ohjeistusta vaikutusten vähentämiseksi tai arviointien laatimisen tueksi. Koska tämä tutkimus- ja selvitysprosessi on jatkuvaa, hyödynnetään uutta tietoa sen tullessa saataville.</p> <p>Tuulivoimahankkeen vaikutukset paikalliselle elinkeinoelämälle on esitetty kaavaselostuksen kohdassa 12.9.</p>

	<p>liman omaa syytään haitoista kärsivät mökkiläiset on jätetty vaille todellista huomiota. Ei ole vastattu kansalaisten lähettämiin sähköposteihin tai tapaamispyyntöihin. Yllä mainitussa ehdotusvaiheen yleisötilaisuudessa asiaa valtuustolle esiteltävä virkamies antoi ymmärtää julkisessa kannanotossaan, että Kiiskinevan myllyjen lähialueella asuva kertoi hänen siellä vieraillessaan, että mitään haittaa myllyistä ei ole. Tästä yleisö sai sen käsityksen, että tämä on myös hänen näkemysensä. Silti omien myllyjen saamisen perusteena on käytetty naapurien myllyjen tuottamia haittoja: - Meillä on jo naapurien myllyjen haitat, mutta ei omia myllyjä. Oletettavasti haittamuuskysymykseen vastannut henkilö on tuulivoimasta hyötyä saava. Paikalla olleiden, tulevista haitoista todennäköisesti tulevaisuudessa kärsivien mielestä, virkamiesvastuulla toimiva virkamies ei voi menetellä näin. Hän vaarantaa tällaisilla esiintymisillä puolueettomuutensa. Puolueettomuus on virkamiesvalmistelun perusta. Se ei sisällä valinnan mahdollisuutta. Virkamies valmistelee asiat ottaen huomioon edut- ja haitat sekä riskit. Luottamusahallinto päättää asioista edellä esitettyjen perusteltujen etujen, haittojen ja riskien pohjalta. Luottamus valmistelun puolueettomuuteen on päätöksenteon pohja. Haittavaikutuksista on paljonkin näyttöä niin Suomessa kuin muuallakin ja niistä käydään myös oikeusprosesseja mm. Luhangalla.</p>	<p>Kaavahankkeen valmistelu ja vuorovaikutus noudattavat voimassa olevaa lainsäädäntöä. Kaavahankkeen kaikissa kuulemisvaiheissa mökkiläisillä on ollut mahdollisuus tutustua kaava-aineistoon ja osallistua vuorovaikutukseen. Kaavasta pyydetään lausunnot valmisteluvaiheittain keskeisiltä viranomistahoilta ja osallisilla on ollut mahdollisuus esittää mielipiteensä tai muistutuksensa.</p> <p>Reisjärven kunta hyötyy tuulivoiman myötä saatavista verotuloista ja elinkeinoelämän edellytysten tai työllisyyden paranemisesta.</p> <p>Pelkkä yksittäinen mielipide, tai toisen henkilön esittämän näkemyksen esille tuominen, ei sellaisenaan synnytä esteellisyyttä tai puolueellisuutta. Kaavan edistäminen perustuu Reisjärven kunnan päätökseen käynnistää kaavan laatiminen. Viranhaltijalla saa olla yksittäisestä asiasta mielipide tai näkemys, ilman että tämän perustella voidaan suoraan olettaa, että henkilö saa hankkeesta hyötyä tai että hän on puolueellinen. (Viittaus: Hallintolaki 6 §, 27 §, 28 § ja 29 §.)</p>
	<p>Selostusehdotus yksistään sisältää 191 sivua tekstiä ja karttoja. Lisäaineistot tulevat päälle mukaan lukien aiemmat vaiheet ja niiden eri konsulttien selvitystekstit. Tavalliselta</p>	<p>Kaava-aineisto on laadittu voimassa olevan lainsäädännön ja asetusten mukaan. Aineisto on</p>

	<p>kuntalaiselta vaatii kohtuuttoman paljon aikaa asiaan tutustumiseen. Tuulimylyalueen karttoihin lisätyt uudet karttamerkit erottuvat, mutta niiden runsaus yhdessä kartassa ja karttopohjan perustiedon suttuisuus estää usein asian hahmottamisen.</p>	<p>paljon, sillä lait ja asetukset edellyttävät vaikutusten huolellista selvittämistä ja arviointia.</p>
	<p>Ihmetystä herättää, että kaavaselostus onkin kaavaehdotus ja kaavaehdotus on aineistossa myllyjen pelkkä sijoituskuva, josta ilmenee 320 metristen myllyjen sijoittelu osin peräkkäin. Samoin ihmetystä herättää hankehakijan myllyn koon määrittely, koska tuollaisia myllyjä ei ole vielä Suomessa. Hankehakijan kertomuksen mukaan (29.10.-25 ehdotustilaisuudessa) niitä haettiin varmuuden vuoksi, jos tekniikka sittenkin mahdollistaisi tuollaisten rakentamisen. Miten myllyille voidaan myöntää rakennuslupa, jos niiden Kiiskinevalle aiottu todellinen koko on vielä määrittelemättä. Rakennusluvan tulee perustua tosiasioihin ei oletuksiin.</p>	<p>Kaavalla varaudutaan suurempiin voimalakokoihin ennakoiden voimaloiden tulevaa teknistä kehitystä.</p> <p>Kaavassa määritellään mitä kaava sallii, eli enimmäismäärä, -koko ja -teho rakennettaville voimaloille. Ne voivat toteutua kooltaan ja teholtaan kaavassa sallittua pienempinä, mutta eivät suurempina. Sama periaate toteutuu useissa muissakin kaavoissa, jotka ohjaavat esim. tavanomaista talonrakentamista.</p> <p>Ehdotusvaiheen kaava-aineisto koostuu useammasta dokumentista, muun muassa kaavaselostuksesta ja sen liitteistä, ehdotusvaiheen kaavakartasta sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.</p>
	<p>Kaavaselostusehdotuksessa on toisin paikoin vanhentunutta tietoa sekoittamassa toisaalla olevaa oikeaa tietoa esim. hankkeen hyväksymisaikataulusta (9.9) s.126 ja Reisjärven Rauran tuulivoimapuistohankkeesta. Tämä kertoo oikolukemisen puutteesta ja liiallisesta kiireestä. Raura on rauennut ajat sitten luontosyistä. Tietysti myös kunta on omalta osaltaan tiedotusvelvollinen hankehakijaan päin, mutta erityisesti kuntalaisiin päin. Raurasta olisi pitänyt tiedottaa kunnan virallisissa ilmoituksissa, koska siitä ilmoitettiin tehokkaasti</p>	<p>Kaavaselostus päivittyy valmisteluvaiheittain. Osa tiedosta kuitenkin jää tarkoituksella kuvaamaan kaavaprosessin eri vaiheissa tutkittuja vaihtoehtoja ja selvityksiä.</p> <p>Kaavaselostuksessa viitataan viralliseen saatavilla olevaan julkiseen tietoon.</p>

	<p>silloinkin, kun se sai valtuuston enemmistöltä luvan alueen tutkimukseen. Informaation antaminen näyttää valikoivalta. Rauran tuulivoimahanke nousee esiin turhan hankehakemuksen esimerkkinä. Maakuntaliitolta 9.10.-24 pyydetty ja 17.10.-24 saatu ja kunnasta kadonnut kommenttikirje sisälsi selvän viestin, ettei Rauralle eikä Pikku Kivinevalle voi muodostaa maakuntakaavan tuulivoima-alueen kriteerit täyttävää vähintään 7 km² suuruista tv-alueita seudullisena eikä ns. ei-seudullisena.</p>	<p>Kaavahankkeita, joihin viitataan, ei ole ilmoitettu keskeytyneiksi. Kaavaselostus perustuu julkiseen ja viralliseen tietoon.</p>
	<p>Kun tällaista hanketta valmistellaan, on perusteltua odottaa, että eri valmisteluvaiheista on tehty omat pääasiakirjat ja yleistajuinen ja havainnollinen TIIVISTELMÄ kuntalaisille. Nyt selostusehdotuksesta jää huonon valmistelun mielikuva, koska ei ole panostettu itse ehdotukseen. Se ei ole oikein niitä kohtaan, jotka antavat muistutuksen tai lausuntonsa. Tällaista kahden asiakirjan sekoitusmallia ei voi hyväksyä virallisissa asiakirjoissa, joissa muutenkin termistö on tavalliselle ihmiselle outoa. Esimerkkinä mainittakoon: Hankkeen yhteysviranomaisena toiminut Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus toteaa, että yhteysviranomaiselle toimitettu arviointiselostus täyttää YVA-lain (252/2017) 19 §:ssä ja YVA-asetuksen (277/2017) 4 §:ssä arviointiselostukselle säädetyt sisältövaatimukset.</p>	<p>Kaavan eri vaiheiden valmistelusta laaditaan tiivistelmä, esim., päätöksentekoa varten, esityslistatekstiin.</p> <p>Tiivistelmässä ei kuitenkaan voi sivuuttaa oleellista tietoa tai muuttaa esim. lainmukaista ilmaisua liian kansankieliseksi, jotta asian tarkoitus ja sisältö eivät muutu alkuperäisestä.</p> <p>Yleisötilaisuudessa sen sijaan pyritään kertomaan hankkeesta helposti lähestyttävällä tavalla. Läsnäolijoilla on tilaisuudessa myös mahdollisuus keskustella asiantuntijoiden kanssa ja esittää kysymyksiä.</p>
	<p>On järjestetty ylimääräinen viranomaisneuvottelu 29.8.2025 ennen ehdotusvaiheen nähtävillä oloa. Tämä tuntuu nurinkuriselta menettelyltä, sillä se asettaa kuntalaisten muistutukset ja pyydyt lausunnot kyseenalaiseen arvoon eli niillä ei</p>	<p>Viranomaiset valvovat kaavan valmistelun lainmukaisuutta ja ovat halunneet varmistaa, että kaavaa on valmisteltu kaavaluonnoksesta -ehdotukseksi</p>

	<p>olisikaan todellista arvoa, <i>vaan</i> ne toimivat vain kulissina prosessille.</p>	<p>annettu viranomaispalaute huomioiden. Tämä on myös osallisten etu.</p>
	<p>Muistutuksen ja lausunnon antajat kuten edellä mainitsin eivät saa selkeää kuvaa virallisesta ilmoituksesta, että kenelle annetut muistutukset ja lausunnot todella menevät? Vain kuntaanko? Ovatko ne pelkkä muodollisuus? Teitä epäselvyyttä korostaa se, että kuntalaisille ja päättäjille on annettu ymmärtää, että Yhteysviranomainen on jo hankkeen hyväksynyt kaikilta osin viranomaisneuvottelujen 29.8. -25 jälkeen. Ehdotustilaisuuden jälkeen 30.10.-25 tiedotettiin valtuutetuille tekstiviestillä, että ehdotusvaiheen muistutukset käsittelee tekninen johtaja, joka luultavasti konsultoi ELY:ä, hanketoimijaa, biologeja yms. ammattilaisia. Herää kysymys prosessin hallinnasta?</p>	<p>Lausunnot ja muistutukset osoitetaan kunnalle. Kunta kokoaa palautteen, toimittaa sen kaavan laatijalle ja kaavan laatija laatii siitä koosteen. Päättäjillä on kokouksissaan mahdollisuus tutustua palautteeseen kokonaisuudessaan. Kyseessä ei ole muodollisuus, vaan lain mukainen kaavan vuorovaikutus. Muistutuksen antajalla on lain mukaan oikeus saada vastine muistutukseensa.</p>
	<p>Jos näillä ehdotuksilla VE 1 tai VE 2 asiaa viedään kaikesta huolimatta eteen päin eikä keskeytetä tässä muistutuksessa esitettävillä perusteilla, niin VE 2 on tuulipyöväiden korkeuden takia vähemmän haittava vaihtoehto myllymäärällä mitattuna. Korkeuden oleellinen (80 m) madaltaminen antaisi mahdollisuuden metsille toimia suodattimena jonkin verran paremmin. Huomioiden kunnan aikaisemmat lausunnot naapurikuntien myllyjen 2 km etäisyydestä Reisjärven kunta-alueeseen kuuluvan Jäppiperän pysyvän asutusalueen kylästä ja Mustajärvelle ulottuvasta loma-asutuksesta. Näin lausuttiin mm. Haapajärven Pajuperänkankaan myllyjen sijoittelusta. Nyt lähimmät myllyt Kiiskinevalla ovat reilusti alle kahden kilometrin (1,5 km) etäisyydellä lähimmästä asutuksesta.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Korkeuden oleellinen madaltaminen heikentäisi alueen sähköntuotannon tehoa ja vaarana olisi, että hanke jäisi toteutumatta, tai että sen hyödyt eivät enää samassa suhteessa kompensoisi rakentamisesta aiheutuneita kustannuksia tai haittoja.</p> <p>Kaavan tulee lisäksi soveltua nyt ja tulevaisuudessa valmistettaville voimaloille, jotka ovat kooltaan aiemmin toteutettuja suurempia.</p>

	<p>Kuntalaisten tasapuolista kohtelua Kiiskinevan ja naapurikunnan myllyihin nähden ei ole ehdotuksessa huomioitu. Vähentämällä myllyjen määrää voidaan myllyjen keskinäisiä etäisyyksiä kasvattaa niin, jotta häiriövaikutuksia voidaan lieventää. Kunnan pelastuslaitos ei pysty tuuliturbiinin paloja sammuttamaan. Varsinkin rutikuivana kesäaikana tuhot voivat olla suuria, koska lähialueilla on runsaasti vakituista ja mökkiasutusta. Laitoksen omistajalla on vastuu, mutta sitä ei esitetä, kuinka vastuut on hoidettu.</p>	
	<p>Sähkönsiirtoon tehtävä mahdollisimman paljon maakaapeloinnin, koska liittymälinja on tosi pitkä ja aiheuttaa metsien pirstoutumisen metsätalouden kannalta huonosti toimiviksi metsälöiksi. Lukuisten lähialueiden tuuliteollisuushankkeiden takia myös Metsähallitus kyseenalaistaa siirtolinjat mm. Haapajärvelle. Jos kaikki tuuliteollisuusrakentaminen toteutuu, sinnekin voi suuntautua 15 eri linjaa. Luontokato avohakkuihin vain pahentuu edelleen. Siihen ei ole silloin metsäteollisuus vaan vihreäksi itseään väittävä tuuliteollisuus. Paras vaihtoehto ihmisten ja luonnon kannalta olisi kuitenkin V0 eli Kiiskinevan tuuliteollisuusalueetta ei rakenneta ollenkaan esim. eri lähimaakuntien jo valtavien tuulivoimarakentamisten yhteisvaikutusten vuoksi. Kokeilukorkuiset myllyt laskennallisine melu- ja välkemallinnuksineen vievät pohjan pois koko alueen luonnon tasapainolta ja EU-direktiivin avulla suojelluilta lajeilta.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Hankkeen vaikutukset ympäristöön ja luontoon on arvioitu kattavasti osana kaavaprosessia. Hankkeen luontovaikutukset on arvioitu myös osana YVA-menettelyä.</p>
	<p>Tänään (22.11.-25) tuli esiin, että hankehakija Abo Energy on suurissa taloudellisissa vaikeuksissa. Tälle vuodelle on</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

	<p>tulossa 9S milj. euroa tappiota, vaikka piti tulla voittoa noin 40 milj. Osake on jyrkässä syöksyssä. Varmaan siksikin ollaan myymässä hankealuetta Fortumille. Tämäkin on perusteltu syy keskeyttää hanke.</p>	<p>Kaavaa ei laadita tietylle toimijalle, vaan kaavalla tutkitaan ja arvioidaan kaavan mukaista maankäyttöä.</p>
	<p>Koko tuulivoimaprosessi kuvastaa yksilön ja yhteisön vähäisiä vaikutusmahdollisuuksia edes räikeimpiin, haitoista kärsivien omistusoikeuden ja turvallisen asumisen perustuslaillisiin loukkauksiin. Prosessi on ollut pitkä ja voit valittaa vasta valtuuston lopullisesta päätöksestä. Sitä ennen on voinut lausua ja muistuttaa ilman suurempaa vaikutusta. Kh:n ja valtuuston jäävydet ja muotovirheet jäivät kunnan arkistoihin. Vain ELY:n ja Maakuntaliiton rajauksilla näyttää olevan edes jonkinlaista merkitystä.</p>	<p>Osallisia kuullaan koko kaavaproessin ajan, ja esitetty palaute otetaan huomioon kaavaratkaisua valmisteltaessa muun muassa suunnittelua tarkentamalla ja vaikutusten arviointia täydentämällä. Viranomaislausunnot, kuten ELY-keskuksen ja maakuntaliiton lausunnot, muodostavat yhden osan kaavoituksen vuorovaikutuksesta ja kohdistuvat erityisesti lakisääteisiin elinkeino-, ympäristö- ja alueidenkäyttökysymyksiin.</p>
	<p>Vaikutuksista virkistykseen, viihtyvyyteen, ihmisten elinoloihin ja kulttuurimaisemiin suhtaudutaan väheksyvästi ilmaisemalla vaikutukset kohtalaisen kielteiseksi. Toisaalla puhutaan, että kulttuurimaisemat eivät vaarannu ja kaukovaikutukset ovat maaston takia olemattomat? Aiemmin annetuissa lausunnoissa ollaan eri mieltä vaikutusten laadusta. Jos 320 metrisiä teollisuustolppia tuodaan metsä-, järvi- ja kulttuurimaisemaan, niin alueen luonne muuttuu oleellisesti. Ne eivät enää ole Natura ja kulttuurimaisemaa eikä luonnonsuojelualuetta vaan tuulimyllyjen katveessa kyhöttävä teollisuuden joutamaa. Isolla paikkakunnalla, jossa luonto on jo käsitelty keinoluonnoksi, ei tällaista vaikutusta luontoon tulisi. Teollisuusmyllyjen tulisi olla siellä, missä</p>	<p>Tuulivoimaloiden maisemavaikutukset on arvioitu kattavasti asiantuntijatyönä ja esitetty kaavaselostuksessa. YVA- ja kaavaproessin arvioinnin taustoitukseksi on laadittu maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys, jossa maisemavaikutukset on kuvattu ja havainnollistettu.</p> <p>Maakunnallisesti merkittävät tuulivoima-alueet voivat pääasiassa sijoittua vain maakuntakaavan mukaiselle tv-alueelle.</p> <p>Voimaloita ei voi turvallisuussyistä sijoittaa liian lähelle teollisuutta tai kriittistä infraa.</p>

	<p>tätä sähköä käyttävä teollisuuskin on. Euroopassa tästä on runsaasti esimerkkejä.</p>	
	<p>Hankehakijat harhauttavat ihmisiä kertomalla, että tuulivoimalue tuottaa sähköä esim. 30 000 taloudelle. Sen se jättää kertomatta, että sähkö siirretään pitkäaikaisin sopimuksin aivan muualle kuin tuulivoimapaikkakuntaa hyödyttämään. Ulkomaalaisten investointi myllyalueeseen otetaan moninkertaisesti takaisin tuotoissa ja keinotekoisilla vero- ja maksujärjestelyillä ja viedään veroparatiiseihin. Edes yhteisöveroa ei synny. Haitat jäävät tänne. Tuuliteollisuus sai vuosina 2010-2024 syöttötariffitukea noin 1,7 mrd euroa. Kiinteistöverotutot kunnille samalta ajalta olivat noin 164 milj euroa. Tästä paljastuu karulla tavalla ulkomaisten investointien todellinen arvo suomalaisille. Tästä puuttuvat vielä siirtolinjojen rakentamiskustannukset. Suomalaisen talousosaaminen ei kestä tarkempaa tarkastelua eikä ulkomaisen pääoman saaminen ole aina plussaa Suomen taloudelle. Sijoitetulla pääomalle otetaan kyllä omat pois moninkertaisesti.</p>	<p>Sähkön saatavuus ja edullinen hinta ovat merkittäviä kilpailutekijöitä Suomelle. Uusilla investoinneilla on merkitystä erityisesti tilanteessa, jossa on haasteita työllisyyden ja kuntien tai valtion lakisääteisten menojen aiheuttamien kustannusten kattamisen kanssa.</p> <p>Suomen tehtyjen ulkomaisten investointien osuus bkt:sta on arviolta noin 30 prosenttia (STT, 24.9.2025).</p>
	<p>Selvityksissä kerrotaan, että hankealueella asukkaita on vähän, vaikka vaikutuspiirissä alle kolmen kilometrin ja kuuden kilometrin välillä 70 -131 asumis- ja mökkikiinteistöä. Kahden esitetyn vaihtoehdon välillä asukasvaihteluväli on pieni. Todellisuudessa myllyt tulevat 1,5 km:n päähän asutuksesta. Tällä perusteella olisi ollut hyvin inhimillistä ilmaista, että haitoista maksettaisiin korvausta luonnon- ja asumisrauhansa menettäneille. Nyt ihmisille jätetään vain VALITUSTIE oikeuksiansa peräämiseen turvallisesta ja häiriöttömästä</p>	<p>Hankealueella ei asu ihmisiä. Hankealueen läheisyydessä, sen lähivaikutusalueella, sijaitsee maataloja, asuntoja ja loma-asuntoja. Hankealueen suhde asumiseen on esitetty kaavaselostuksen luvussa 5.3.</p> <p>Lähialue laajemmin luokitellaan haja-asutusalueeksi, jossa asumistiheys on pieni.</p>

	<p>asumisesta. Kymmenen kilometrin sisällä löytyy jo runsaasti enemmän asumis- ja mökkikiinteistöjä.</p> <p>Yhteysviranomaisen lausuu ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (18.8.-23) s. 30, että saapuneissa mielipiteissä on ilmaistu huoli kiinteistöjen arvon laskemisesta. Tästä olisi pitänyt hankehakijan antaa paljon enemmän analysoitua tietoa. Yleisötilaisuuksissa on kysymällä saatu vähätteleviä vastauksia kiinteistöjen arvonalennuksesta. mutta itse tuulimyllyjen välittömässä läheisyydessä asuvia ei ole lähestytty tarjoamalla kiinteistön arvonalennuskorvausta. Yleisötilaisuuksissa haitan olemattomuutta on hankehakija perustellut kotimaisella 7000 otannalla tuuliteollisuuskuntien kiinteistökaupoista: Aalenmaa kiinteistön arvolle ei kuulemma tule. Selvityksen teettäti tuulivoimateollisuus. Satojentuhansien kiinteistökaupat Ruotsissa ja Keski-Euroopassapuhuvat ihan toista. Jo pelkkä tieto tuulivoiman suunnittelusta alueelle alentaa kiinteistöjen arvoa. Esimerkit reaalielämästä kertovat, että pankit kieltäytyvät lainoittamasta rakentamista tuulivoima-alueilla tai vaativat jo tehdyille sopimuksille lisää vakuuksia. Tälläkin tavalla tuuliteollisuus tuhoaa maa- ja metsätalouden, luontomatkailun ja asumisen elinvoimaisuutta maaseudulla. Onko vaikutusten arvioinnissa huomioitu lähialueen Isonvalle suunnitellun kultakaivoksen (GemGold) ja tuuliteollisuuden yhteisvaikutuksia? Yli tuhannen hehtaarin alueella kairataan tutkimusreikiä tänä ja ensi vuonna. Analyysit tehdään vuonna 2026. Todennäköisesti tätä toimintaa ei ole otettu huomioon ehdotusvaiheen yhteisvaikutuksia huomioitaessa.</p>	<p>Kiinteistöjen arvon laskua ei voida yksiselitteisesti osoittaa. Suomessa ei ole kattavaa tutkimusta tuulivoimaloiden vaikutuksesta kiinteistöjen arvoon. Olemassa olevat tutkimukset eivät ole osoittaneet tilastollista arvojen laskua. Kaavaprosessissa varmistetaan, ettei tuulivoimaloita rakenneta sellaiselle sijainnille, jossa tuulivoimaloista aiheutuva melu- tai välkevaikutus aiheuttaisi kohtuutonta haittaa asuin- tai lomarakennuksille.</p> <p>Tuulivoimahanke ei estä maa- ja metsätalouden harjoittamista tai ulkoilua ja virkistystä alueella. Merkittävät matkailualueet sen sijaan huomioidaan maakunta- ja kuntakaavoituksessa.</p> <p>Kiiskinevan alueelle tai sen välittömään läheisyyteen ei sijoitu eikä ole suunnitteilla merkittävää matkailutoimintaa.</p> <p>Reisjärven kunnan sivuilla kuulutettiin Tukesin toimesta 26.8.2025, että GemGold Oy etsii alueelta kultaa ja kuparia. Tutkimusmenetelmät ovat tavanomaisia malminetsinnän tutkimusmenetelmiä, kuten kallioperäkairaus, tutkimusojien kaivuu, kallioperäkartoitus ja moreeninäytteenottoa. Malminetsintä lupa-alueet sijoittuvat erilleen osayleiskaava-alueesta. Edellä esitetyillä tutkimuksilla ei arvioida</p>
--	--	---

		olevan keskeisiä yhteisvaikutuksia tuulivoimatoimintojen kanssa.
	<p>Lehdistä on saanut lukea, että maanvuokraaja on tyytyväinen, koska hiljaiselle kylälle on nyt tulossa elämän ääniä. Tyytyväisyys perustuu nimenomaan saatuun korvaukseen. Korvausta ei saa sellainen henkilö, joka on joutunut tahtomattaan vain toteamaan asuvansa tuuliteollisuusalueen välittömässä läheisyydessä. On vain kärvisteltävä tai muutettava muualle, jos se on mahdollista. Perustuslaki vaatii ihmisten tasapuolista kohtelua. Nyt laki on sivuutettu. Toisaalta on myös esimerkkejä, että maanomistajan saamat maanvuokrauskorvaukset eivät olekaan olleet niin suuria kuin maanvuokraajalle on kerrottu. On saatu nopean allekirjoittajan sopimusbonus perehtymättä kunnolla sopimukseen. Nyt sitten harmitellaan, että jos olisin tiennyt, en olisi vuokrannut.</p>	<p>Tuulivoimahankkeen kaavan vaikutusten arvioinnissa esitetään, aiheuttaako hanke sellaisia merkittäviä vaikutuksia, ettei hanketta voida toteuttaa. Hankkeen vaikutukset on arvioitu myös osana YVA-menettelyä, johon kaavaselostus osittain perustuu.</p> <p>Kaavat laaditaan lain ja asetusten mukaan. Alueidenkäyttölaki toteuttaa hierarkiassa ylemmän tason lakeja, kuten perustuslakia.</p>
	<p>Talousvaikutusten arviointi on jäänyt hyvin ohueksi ja yleispiirteiseksi. Jo ympäristöviranomaisen lausunnossa 18.8.2023 Ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta vaaditaan, että vaikutusalueen matkailun kohteet määritetään ja vaikutukset niihin arvioidaan. Arviointiohjelmassa tuodaan esille usein tuulivoimahankkeiden positiiviset talous- ja työllisyysvaikutukset. Näihin yhteisviranomaisen vaatii, että perehdytään paikalliseen työmarkkinaan, jotta potentiaalinen paikallistaloudellinen vaikutus voidaan arvioida, En ole löytänyt edellä mainittuja analyysijä enkä objektiivisia kattavia lähdeaineistoja. Tosielämässä puolalaiset työntekijät pystyttävät myllyt, koska Suomesta ei löydy kilpailukykyistä tarjontaa.</p>	<p>Vaikutukset talouteen ja elinkeinoihin on arvioitu kaavaselostuksessa.</p> <p>Tuulivoimahankkeen työllisyysvaikutuksiin lukeutuvat rakentamisaikaiset ja käytön aikaiset vaikutukset.</p> <p>Hanke tuottaa vuokratuloja maanomistajille ja kiinteistöverotuloja kunnalle.</p> <p>Hanke tarjoaa työllistymismahdollisuuksia rakentajille, maanrakentajille, kuljetusalalle, metsureille, kunnossapidolle ja huollolle sekä rakennusaikana</p>

	<p>Sora- ja sementtikuljetukset kilpailutetaan viimeisen päälle eikä pienet firmat niissä pärjää. Syynä on toimitettavan tavaran hinta, toimitusvarmuus ja määrä. Nyt hankehakija antaa kattavana selvityksenä tiedon: "Voi lisätä työpaikkoja?" To-della analyttinen lausunto. Miten tällainen on voinut mennä läpi?</p>	<p>välillisesti ravitsemus- ja majoituspalveluille sekä rakentajien tarvitsemille muille lähipalveluille.</p> <p>Rakentamisaika voi olla jopa 2 vuotta. Tämän jäl-keen alueen toiminta edellyttää n. 30 vuotta huol-toa, auraamista, kunnossapitoa ja metsähoitoa, jota varten alueella on osaamista ja kalustoa.</p>
	<p>Tuuliteollisuuden vaikutuksista elinkeinoelämään voidaan ot-taa esimerkikunnaksi Luhanka, jonka veroprosentti 6 % tuu-liteollisuuden ansiosta. Kuitenkin väki vähenee eikä uutta asutusta synny, koska tuuliteollisuus on vienyt asumisvihti-vyyden. Luhangalla on käyty alusta lähtien oikeutta tuulimylylly-jen melusta. Tuuliteollisuudella ei ollut ympäristölupaa. Sa-moin on käynyt Lestijärvellä. Sinne ei ole tänä vuonna synty-nyt yhtään lasta ja väkimäärä vähenee samaa tahtia kuin tuu-liteollisuustolppia nousee. Lestijärvi oli muutama vuosi sitten noin tuhannen asukkaan kunta. Suomen suurimman tuuliteol-lisuuden houkutukset näkyvät sielläkin. Asukasluku on pu-donnut jo lähelle alle 700.</p>	<p>Muuttoliikkeeseen maalta kasvukeskuksiin ovat vaikuttaneet ja vaikuttavat ensisijaisesti lähinnä muut syyt, kuten opiskelu- tai työllisyysmahdolli-suudet, uramahdollisuudet, palkkataso, palvelut, perhesiteet ja kasvukeskusten vetovoima.</p> <p>Kaupungistuminen jatkuu ja väestö keskittyy kau-punkiseuduille ja taajamiin. Suomessa asuu jo noin 70–85 % ihmisistä taajamissa, ja ennusteiden mu-kaan kaupunkialueiden osuus kasvaa edelleen vuoteen 2050 mennessä.</p>
	<p>Arviointiselostuksessa ehdotuksessa tulee yhteisviranomai-sen lausunnon (8.8. -23) mukaan olla ehdotus toimiksi, jolla vältetään, ehkäistään, rajoitetaan ja poistetaan tunnistettuja merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Keinoja on ollut käytettävissä mm. ihmisten kokemiin asumishaittoihin tuuli-voiman välittömässä läheisyydessä 1,5–3 km:n. Ehkäisy-toimia ei ole esitetty vaan on vähätelty, että siellä asuu vain vähän ihmisiä. Tämäkö on toimintamalli ihmisten riesaksi tu-levien haittojen poistamiseksi. -ennenkokemattoman 320</p>	<p>YVA-selostuksessa on esitetty toimia merkittävien vaikutusten lieventämiseksi.</p> <p>Merkitään tiedoksi.</p>

	<p>metrisen myllyn minimietäisyys asutuksesta tulisi olla vähintään noin 3 km. (8 x siiven lakikorkeus)</p>	
	<p>Pitkät, leveät ja korkeat sähkönsiirtoreitit syövät myös ns. hiilivarastoja eli ollaan luontoa pelastamassa tuhoamalla luontoa ja jo olemassa olevaa matkailuyrittämistä, maa- ja metsätaloutta ja niiden kannattavuutta. "Vihreä siirtymä" on todellisuudessa aivan muuta mm. nanokokoisen hartsi-partikkelisateen vuoksi. Ne kulkeutuvat ilmaan, veteen, kasveihin, kaloihin ja lopulta rikastuu ihmiseen. Ihminen ei sitä huomaa ennen kuin sairastuu (Vert. asbesti) tai tutkimuksissa selviää, että suomalainen puhdas ruoka on täynnä myrkyllisiä hartsi-partikkeleita. Vastuunkantajat taitavat olla silloin tavoittamattomissa. Ainakin kiistetään ja sanotaan, että miksei kukaan kertonut? Japanilainen vertaisarvioitu tutkimus todistaa, että ilmaan siirtyvä nano- ja mikrokoinen muovisilppu aiheuttaa juuri sitä, mitä yritetään estää eli maapallon pysyvän lämpenemisen. Sama tutkimus on tietävästi menossa myös Suomessa, mutta siitä ei puhuta. "Vihreä siirtymä" paljastuisi kyseenalaiseksi ympäristöä saastuttavaksi kolonialismiksi. Vertailun vuoksi valtaviin muoviroskalauttojen tiedetään paitsi liikaavan valtameret ja haittaavan merieläinten elämää, niin ne myöskin lämmittävät meriä.</p>	<p>Tuulivoimalan hiukkaspäästöt eivät ole hankkeen merkittäviä vaikutuksia.</p> <p>Ilmaston lämpeneminen aiheutuu pääosin kasvihuoneilmioista, johon vaikuttavat lähinnä kasvihuonekaasut.</p>
	<p>Näissä viimeisissä vaiheissa jo ensimmäiset kh:n ja valtuuston päätökset Kiiskinevasta ovat hautautuneet kunnan arkistojen kätköihin, Niitä ei löydy kunnan nettisivuarkistosta. Vain kaksi vuotta vanhat asiakirjat voi löytää kunnan nettisivuilta. Demokratian toimivuuden kannalta on ensiarvoisen tärkeää,</p>	<p>Reisjärven kunnan päätöksenteon toimielinten esityslistat ja pöytäkirjat julkaistaan kunnan sivuilla otsikolla "pätöksenteko" sekä "esityslista ja pöytäkirjat".</p>

	<p>että kunnanvaltuuston ratkaisevassa käsittelyssä KOKO VALMISTELU JA PÄÄTÖSPROSESSIAINEISTO on mukana kunnanvaltuutettujen päättäessä asiasta lopullisesti. Koska asiaa on valmisteltu yli vaalikausien, niin varsinkin uusien valtuutettujen tiedonsaantioikeus edellyttää tätä.</p> <p>Valtuutetun TIEDONSAANTIOIKEUTTA ei voida rajoittaa perustelemalla prosessin pituudella.</p>	<p>Valtuutetulla on mahdollisuus ja oikeus perehtyä päätöksenteon kohteena olevan asian asiakirjoihin ja taustaselvityksiin sekä kaavaprosessin aikana toteutettuun lakisääteiseen vuorovaikutukseen.</p>
	<p>Kohdennettua arviointia</p> <p>1. Olen aineistoa läpikäydessäni yrittänyt löytää yleistajuisia ja havainnollista tiivistelmää ehdotusvaiheen esityksestä. Se ei ole tullut vastaan. Hankehakijan tiiminvetäjä piti asiaa hyvänä Kiiskinevan ehdotustilaisuudessa 29.10.-25, mutta ei huomannut, että se oli koskenut jo myös Kiiskinevan valmistelua. Tätä vaadittiin jo yhteisviranomaisen lausunnossa ympäristövaikutusten arvioinnissa. Vaikutusten seurannassa tuli huomioida paitsi vaikutukset luontoon kuin myös ihmisiin. Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi on jäänyt perustelematta. Ei ole keskusteltu edes haittavaikutuskorvauksista tuulimyllyjen katveessa asuville, saati haettu vapaaehtoisesti YMPÄRISTÖLUPAA. Ympäristöluvalla helpotettaisiin oleellisesti ihmisten mahdollisuutta vaikuttaa suoraan hankehakijaan esim. tuulivoimaloiden aiheuttamaan häiritsevään meluun, välkkeeseen ja tärinäan. Kotkassa hankehakijan oli haettava ympäristölupa oikeuden päätöksen mukaan, Nyt myllyt on purettu, koska äänitaso oli normaalilla toiminnalla liian häiritsevä ja alhaisempi kiertoliike ei tuottanut riittävästi. Irlannissa tuulivoimalle on laitettu rajoitteita yö- ja</p>	<p>Ympäristöluvalla tarpeellisuudesta vastaa päätösvaltainen viranomainen. Sitä edellytetään kuitenkin vain, jos voidaan todentaa aiheutuva haittaa.</p> <p>Mikäli alueella esiintyy todennettavasti korkeampia äänitasoja kuin lain säädökset ja noudatettava viranomaisohjeistus sallivat, ryhtyy tuulivoimapuiston omistaja tarvittaviin toimenpiteisiin haitan lieventämiseksi.</p> <p>Kaava-aineistoissa voidaan arvioida vain sellaista melua, jonka olemassaolosta, mittaamisesta tai vaikutuksista on muodostunut tutkimustiedon perusteella yhteinen käsitys ja laadittu viranomaisohjeistus.</p> <p>Kiiskinevan voimaloista ei aiheudu haitallista meluvaikutusta melumallinuksissa esitettyä kauemmas. Vaikutus ei ulotu 40 km:iin. Terveysten kohdistuvan haitallisuuden raja-arvot on tässä tapauksessa määritellyt ympäristöministeriö.</p>

viikonloppukäyttöön myllymelun takia. Tällainen prosessi on mahdollista täälläkin.

Yksi parannusehdotus tuulimelun mittaamiseen ja seuraamiseen tuli tämän muistutuksenannon aikana. Tuulivoimayhtiöt voitaisiin velvoittaa seuraamaan melutasoa esim. pysyvillä melukameroilla. Ne ovat käytössä joissakin maissa häirintämelua mitattaessa. Melu ja välke on tullut jo nyt tutuksi Reisjärven Vuohojärven rannan asukkaille. Järvi kantaa hyvin äänet ja välkkeen Lestijärven tuuliteollisuusalueilta.

Kiiskinevalle suunnitellut myllyt ovat Suomen suurimpia maatuulivoimaloita (320 m), joten niiden haittakantama on jo 40 km:n luokkaa. Nykyisin korkeimmat ovat 240 metrisiä. Selostusehdotuksessa rajaus kulkee 30 km:ssa. Se on liian lyhyt matka 320 metrisille myllyille. Ne sijoittuvat vesistöjen ja osin suurten kulttuurimaisemien reunoille ilman suojaavaa luonnon estettä.

Inframelu on luku sinänsä. Se ohitetaan selostusehdotuksessa vain vähättelevällä maininnalla. Kuitenkin maanteillä sitä estetään äänivalleilla teiden varsilla.

Metsää pidetään ehdotuksessa yhtenä suojaelementtinä kuten yleisötilaisuudessa 29.10.25 kuultiin, mutta se ei ole vakio, koska alueemme on maa- ja metsätalousaluetta. Kiiskinevan myllyjen korkeuden vuoksi ei metsällä ole juuri vaikutusta ääni- ja valosaasteen leviämiseen. Hankehakijan konsultti ei ensin tätä myöntänyt, mutta tarkennuskysymyksen aikana alueen elinkeinorakenneselvityksen myötä, joutui myöntämään, että metsä voidaan hakata pois näkymäesteenä eikä

Näkymäalueanalyysit, joita maisemavaikutusten arvioinnissa hyödynnetään, eivät huomioi puustoa.

Tuulivoimahanke ei edellytä toteutuakseen laaja-alaista metsän kaatamista.

Laaja-alainen metsän hakkuu muodostaisi jo sellaisenaan merkittävän maisemahaitan.

Mikäli kaavan vaikutuksia arvioitaisiin yhdessä teoreettisen samanaikaisesti toteutettavan huomattavan laaja-alaisen metsän hakkuun kanssa tai kaava-aineiston valokuvaupotukset laadittaisiin ilman olemassa olevaa metsää, muodostuisi osallisille mahdollisesti virheellinen kuva, että hanke edellyttäisi toteutuakseen laaja-alaista metsän kaatamista.

	<p>se silloin ole enää vaimentava näkymäeste. Haittavaikutus kasvaa oleellisesti.</p> <p>2. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on keskeyttänyt tuulivoimahankkeet Kiiskinevan lähialueella KeskiPohjanmaan Toholammilla ja Lestijärvellä metsäpeuran takia. Hankehakijat halusivat korottaa myllyjensä korkeutta samalla luvalla. (Kiiskinevalla myllyt ovat jo lähtökohtaisesti ylikorkeat.) Mainitut alueet ovat kohtalaisen lähellä Natura-alueita, joten varovaisuusperiaatteen mukaisesti asetettiin viiden kilometrin suoja-vyöhyke, koska tieteellinen metsäpeuratutkimus on vielä kesken. Tuuliriista- hanke, johon osallistuu 14 tuulivoimayhtiötäkin, jatkuu vuoden 2027 loppuun. Kiiskinevankin hanke on keskeytettävä tältäkin perusteella, jotta saadaan tieteellistä tietoa päätösten pohjaksi. Metsäpeurojen sukulaislajien tavoista vältellä tuulivoima-alueita on koottu tietoa meiltä ja maailmalta. Nyt viranomaiset noudattivat viiden kilometrin varovaisuusperiaatetta ja odottavat Luonnonvarakeskukselta tietoa vuoden 2027 lopulta. Siitä on kiinni. millaisia tarkennuksia hankeohjeistuksiin tulee. Toholammin ja Lestin hankehakija (Wpd-Suomi) on kuitenkin jo purkanut maanomistajasopimukset. Se enteilee hankkeiden raukeamista ja ohjeistuksen huomattavaa kiristystä. Kiiskinevankin on keskeisintä metsäpeuran elinalueen ydintä. Metsäpeura on Natura-alueilla suojeluperuste ja kuuluu EU-luontodirektiivin liitteen II suojeltaviin lajeihin kuten moni muukin eläin. Selostusehdotuksessa on mainittu saukko, viirupöllö, maakotka ja viitasammakko mukaan lukien. Nyt on siirretty tuuliteollisuustoimintaa 500 metrin etäisyydelle arvioidusta</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Viranomaiset eivät ole lausunnoissaan todenneet, että hanke tulee keskeyttää metsäpeuravaikutusten johdosta.</p> <p>Metsäpeurakanta Suomenselällä on vahvistunut mm. ihmisen tukitoimien myötä.</p> <p>Metsäpeuraan liittyen Reisjärven kunta viittaa metsähallituksen lausuntoon Kiiskinevan kaavaehdotuksesta.</p> <p>Muistutuksessa viitataan vielä laadittavana olevaan aineistoon, jonka johtopäätökset selviävät oletettavasti vuonna 2027. Nyt laadittava kaava perustuu olemassa olevaan selvitystietoon, maakuntakaavaan, osayleiskaavan selvityksiin lainsäädäntöön ja saatuun viranomaispalautteeseen.</p> <p>Tuulivoima-alueen sijoittumisedellytykset on arvioitu huolellisesti maakuntakaavaa laadittaessa oheisselvityksin ja vaikutusten arvioinnein.</p> <p>Moni muistutuksessa esiin nostettu seikka on huomioitu Kiiskinevalle kohdistuvaa maakuntakaava-merkintää (tv) arvioitaessa.</p>
--	--	--

vasomisalueen rajasta. **Tällaisilla rajansiirroilla ei voida taata, etteikö uhanalaisuus kasva edelleen, koska siirto perustuu oletukseen ei tietoon, jota vuoden 2027 lopulla on saatavissa.** Olosuhteet ja arviot niistä mm. metsäpeuran osalta ovat muuttuneet oleellisesti maakuntakaavan hyväksymisen jälkeen. Ekologiset käytävät Reisjärveltä Himangalle kulkevat osin tuuliteollisuusalueen läpi ja ovat muualla liian kapeita. Alueella on lisäksi tiestöä, erilaisia vesistöjä ja ihmisen rakentamaa muuta infraa, joka estää riittävien ekologisten käytävien muodostumisen. **Tosiasiassa Reisjärvi-Himanka väli on entinen ekologinen käytävä.** Siitä seuraa uhanalaisuuden kasvu, jonka kasvattaminen on kiellettyä EU-direktiivin mukaan.

Huomattavaa on, että metsiä ei saa käsitellä niin, että esim. metsäpeuran uhanalaisuus kasvaa. Näin täällä on käynyt ja käy tuuliteollisuuden ja esillä olleiden pitkien sähköreitinvaihtoehtojen ja tiestön rakentamisen myötä.

Reisjärvellä on havaittu, että naapurikuntien tuuliteollisuusalueiden haittojen vuoksi metsäpeuralaumat ovat kasvaneet Reisjärvellä. Muutos näkyy myös Tielaitoksen reagoitina.

Reisjärven ja Sievin väliselle tieosuudelle on tullut 11 uutta merkkiä varoittamaan metsäpeuroista. Ennen niitä oli tasan yksi. Suomi on vastuussa EU:lle taloudellisestikin metsäpeuran elinolosuhteiden heikentämisen estämisestä. Jos tuulivoiman rakentaminen jatkuu samalla volyymillä kuin nyt aiotaan Kiiskinevankin myötä, niin EU-direktiivin merkitys on punnittava EU:n valitustoimielinten kautta, jotta selvitetään, mitä

	<p>uhanalaisuus ja suojele tarkoittavat Suomessa EU:sta katsottuna. Samalla selvinnee, mitä tarkoittaa Suomen valtion velvollisuus huolehtia uhanalaisuuden kasvun estämisestä. Kainuussa on paljon tuulivoimaa ja se näkyy Kainuun metsäpeuralauman heikentymisenä 100:lla yksilöllä tänä vuonna. Lauma on jo muutenkin ollut uhanalainen. Suomenselän lauman pitäisi pystyä yhtymään Kainuun laumaan sen elinkyvyn parantamiseksi, mutta tuulivoima- ja sähkölinjarakentaminen estää tehokkaasti toimivien ekologisten käytävien muodostumisen. Kiiskineva on metsäpeuran elinalueen ydinaluetta, jota pitää suojella tuulivoimarakentamiselta. Ei maakunta-kaavassa oleminen tarkoita sitä, että sinne pitää tuulivoimaa välttämättä rakentaa, jos ja kun muut arvot (alueen asukkaat, luonto, suojellut eläimet, pienyrittäjyyteen ja maaja metsätalouteen perustuva elämä) ovat tärkeämmät. Toisaalta EU:n sanktiot metsäpeuran elinolosuhteiden vaarantamisesta voivat olla taloudellisesti mittavat. Tämä riski halutaan näköjään tietoisesti ottaa?</p> <p>Luonnonvarakeskuksen erikoistutkija Antti Paasivaara toteaa, että Natura-verkosto on hyvin tärkeä metsäpeurojen kannalta. Nyt tuulivoiman suunnittelu ja Natura-alueet menevät lähes käsi kädessä mm. koko Suomenselän alueella. Se johtuu siitä, että kunnat ja maakunnat kaavoittavat alueita syrjäisiltä seuduilta.</p>	
	<p>Siksi varmaan tuuliteollisuusalueen sijainti ilmoitetaan aina kunnan keskuksesta alkaen. Ajatellaan, että ei häiritse</p>	<p>ELY-keskus ei ole todennut kaavaehdotusvaiheen metsäpeuraa koskevia selvityksiä tai vaikutusten arviointeja puutteellisiksi tai että Kiiskinevan hanke tulisi keskeyttää varovaisuusperiaatteen mukaan.</p>

	<p>kunnan keskustassa asuvia, mutta häiritsee syrjäseudun asukkaita, luontoyrittäjiä ja suojeltuja eläimiä.</p> <p>Vaikka aiemmin katsottiin, että Toholammin Lestijärven tuuli-voimahankkeet olivat YVA-selvityksessä hyväksyttävällä tasolle, niin siltikin hankkeet keskeytettiin varovaisuusperiaatteen mukaan. Tuulivoimaa rakennetaan ja on rakennettu niin voimakkaasti Keski-Suomessa, Keski-Pohjanmaalla, Kainuussa ja etenkin Pohjois-Pohjanmaalla, että tuuliteollisuusalueiden ja siirtolinjojen yhteisvaikutusten arvioinnit ovat jääneet lapsipuolen asemaan päätöksenteossa. Myllyjen korkeuden ja tehojen kasvaessa myös vaikutusalueet ja voimakkuus kasvavat.</p>	<p>Eri hankkeiden vaikutukset arvioidaan tapauskohtaisesti.</p>
	<p>Jo nykyisiä tietoja esim. norjalaisia poron käyttäytymistutkimuksien perusteella ja varovaisuusperiaatetta noudattaen pitäisi Kiiskinevan tuulimyllyjen rakentaminen pysäyttää ainakin vuoden 2027 loppuun Tuuliriista- tutkimuksen tulosten ja johdtopäätösten saamiseksi, jotta tulisi ennakoitua mahdolliset kiristykset tuulivoiman rakentamisohjeistuksiin. Tuulivoima vaikuttaa jo nykyisellä tietämyksellä vasomisalueen valintaan. Kiiskinevalla pitäisi minimitoimenpiteenä poistaa peräkkäisten myllyjen siipien turbulenssituulimahdollisuus. Ongelman syntyä voidaan ennakoida poistamalla ko. myllyt (4) Ne ovat potentiaalisia melunkasvattajia, koska turbulenssituuli myllyn siivissä epätasaista toisen myllyn toiminnan. Melutaso nousee ja toisaalta sähköntuotannolle voi tulla ongelmia. Kalliimpaa on jälkikäteen purkaa myllyt tai ottaa ne pois tuotannosta.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Vaikutukset metsäpeuran vasomisalueeseen on esitetty kaavaselostuksessa. Hankkeen vaikutukset metsäpeuraan on arvioitu laaditussa luontoselvityksessä ja YVA-selostuksessa.</p> <p>Hanketoimija arvioi huolellisesti voimaloiden sijainnin suhteessa muihin alueen voimaloihin ja varmistaa sijoittelun toimivuuden sähköntuotannon ja voimaloiden optimaalisen toimivuuden sekä turvallisuuden näkökulmasta. Sijoittelu perustuu asiaan perehtyneen asiantuntijan suunnitelmaan.</p> <p>YVA-yhteysviranominen ei ole todennut, että metsäpeuraselvitys olisi puutteellinen.</p>

	<p>Selostusehdotuksesta selviää, että hankehakijan metsäpeuratutkimukseen on käytetty ihan liian vähän aikaa ja tutkimukset ovat pääasiassa vuodelta 2023. Yhteensä 16 h. Toisena lausujana on harrastaja. Toisaalta Luonnonvarakeskuksen erikoistutkijan Antti Paasivaaran lausuntoa ei ole liitetty aineistoon jostain syystä. Se on suuri puute ehdotusvaiheen papereissa, koska häneltä saatu tieto selostusehdotuksessa, olisi ehkä antanut viitteitä tarpeesta tulkintojen kiristämisestä mm. metsäpeuran osalta. Tuulivoima on yksi osa rakennettujen elinympäristöjen ongelmaa. Kyse on megatrendeistä, jotka muuttavat elinympäristöä. Suurpeto- hirtvieläinyhteisöjen rakenne voi muuttua metsäpeuralle epäsuotuisaksi. Esimerkkinä Kiiskinevalla ja alueella liikkuvien karhu- ja susihavaintojen runsastuminen. Epäsuotuisuuden kasvua ei EU-direktiivi mahdollista esim. metsäpeuran ja muiden direktiivillä suojeltujen eläinten osalta.</p>	<p>Susien ja karhujen määrä on lisääntynyt Suomessa tuulivoimasta riippumattomista syistä.</p>
	<p>Kuntakyselyjen tulokset ovat olleet yksinkertaisen selvät. Kuntaan ei haluta enemmistön mukaan tuulivoimaa. Hankehakijan konsultti on kaikin puolin vesittänyt kuntakyselyn tietoja vähättelykommentein. Kyselyn tulosta ei ole haluttu ottaa huomioon valmistelussa vaan on väitetty myöskin kunnan luottamushenkilöhallinnonkin puolelta, että kyselyn otanta on ollut liian pieni. Kyselyyn sai vastata kaikki halukkaat. Ei siinä otannasta ole kysymys. Yleisötilaisuudessa Reisjärvellä 29.10.-25 sama vähättely jatkui. Sai vaikutelman, että kuntakyselyn hankehakijan vastuhenkilö ei ollut ollenkaan perehtynyt ko. kyselyyn. Toisaalta tiedottaminen kunnan asukkaille ja varsinkin mökkiläisille on ollut</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Osallisille on tarjottu kattavasti mahdollisuuksia ilmaista mielipiteensä, osana kunnan järjestämää tuulivoimakyselyä, hankkeen asukaskyselyä ja kaavahankkeen sekä YVA:n vuorovaikutusta. Kyselyyn on perehdytty osana YVA:n ja kaavan sosiaalisten vaikutusten arviointia. Kyselyiden tulokset on julkaistu ja ne ovat olleet päätöksenteon tiedossa kaava-asiasta päätettäessä.</p>

anteeksiantamattoman heikkoa. Mökkiläisten yhteydenottoon tapaamisista kesällä 2025 asian tiimoilta jäi tapahtumatta. Kunnan puolelta ei löytynyt aikaa tapaamiselle silloin, kun mökkiläiset olivat paikkakunnalla. Tuulivoiman hankehakijan puhemiehet ovat kyllä olleet valmiina lobbaamaan ja pitämään viralliset yleisö- ja muut tilaisuudet. Tuloksena keskusteluista on aina ollut, että hankehakijan mielestä mitään ongelmia tuulivoimasta ei ole. Tämäkin kertoo siitä, että millään muulla ei ole merkitystä kuin tuulivoiman **rakentamisella vahvimman oikeudella** ja kunnan suosiollisella avustuksella. **Kaikki muu on toissijaista.**

3. Eläinselvitys peto- ja muista eläimistä ei anna kuvaa huolellisesta ja luotettavasta valmistelusta. Tarkkailuajat ja kohteet ovat olleet aivan liian kapea-alaisia ja lyhytaikaisia, koska patikoimalla alueella satunnaisesti ei löydy eläinten asuinsija tai metson soidinpaikkoja kuin sattumalta. Biologi- osasta vastanneen konsultin esitys 29.10.-25 Kivatien koululla Reisjärvellä pidetyssä tilaisuudessa ei vastannut sitä, mitä esim. suojeltujen eläinten uhanalaisuuden lisävaarantaminen voitaisiin estää tai mitä vaarantamisesta voi seurata. Ihmiseen tottumattomat petoeläimet väistävät ihmistä. Itse olen nähnyt aiotun tuuliteollisuusalueen vaikutuspiirissä karhun kerran. Niitä on kuitenkin tavattu riistakameran avulla pentuineen niin Levonperän kuin Pitkäjärvenkin maastoissa useampaan kertaan pentuineen tänäkin vuonna. Samoin susia liikkuu saaliin perässä. Hankealueella on karhunpesä ja hankealueen vierellä toinen. Karhu käyttää samaa pesää esim. välivuoden jälkeen osaamalla vältellä näin mm. loisia.

Tuulivoimakonsultti ei ole vähätellyt kuntakyselyn tulosta. Tulokset ovat edelleen kuntalaisten ja päättäjien tutustuttavissa kunnan verkkosivuilta.

Kysely- ja kaava-asioista on tiedotettu kuntalaisille asianmukaisesti.

Lainsäädäntö turvaa osallisten mahdollisuuden saada tietoa ja vaikuttaa kaavahankkeessa. Se edellyttää myös asianmukaisia taustaselvityksiä ja vaikutusten arviointia kaavaa laadittaessa.

Alueella on suoritettu luontoselvitysten maastokäynnit ja selvitykset on laadittu asiantuntijatyönä. Lisäksi alueella on haastateltu paikallisia metsästäjiä ja hyödynnetty heidän havaintojaan ja kokemustietoaan alueen riistalajistosta, suurpedoista sekä niille tärkeistä alueista.

	<p>Pedot vaeltavat pitkiä matkoja vuorokaudessa, joten paikka vaihtuu reviirialueella tiuhaan. Olisi ollut syytä kartoittaa Reijärven luontoharrastajien ottamia riistakamerakuvia petoeläimistä, koska harrastaja Nivalasta oli saatu lausumaan asioista. Koska peurat ja muu riistaeläimistö pakkautuu nyt Reijärvelle, niin todennäköistä on, että jo olemassa oleva petokantakin saa lisää lajitovereita.</p>	
	<p>Maakotka on myös uhanlainen eläin eikä sen uhanalaisuutta saa kasvattaa. Keski-Pohjanmaalla ja Suomenselällä on tehty kartoitusta meri- ja maakotkasta. Merikotkatkin ovat alkaneet pesiä sisämaassa rannikon tuuliteollisuuden karkoittamana. Lisääntyvin myllyjen yhteisvaikutukset selvästi kasvattavat uhanalaisuutta, sillä mm. maakotkan saalistusalue on noin 100 km² poikasten ollessa pieniä ja kasvaa 200-300 km² pesinnän edistyessä. Liitelevä ja saalistava maakotka altistuu tuulimyllyn siiven ylhäältäpäin tulevaan iskuun. Maakotka lisääntyy hitaasti, joten tuuliteollisuuden yhteisvaikutukset lajiin ovat uhanalaisuutta kasvattavat. Nyt otaksutaan, että tuulivoimaloiden siipiin kuolee vuosittain vähintään 4-5 merikotkaa. Sama on edessä tällä tuulivoiman rakentamisbuumilla hitaammin runsastuvalla maakotkalla. Näitä arvioita, joita olen lainannut maa- ja merikotkasta, on tehnyt 50 vuoden ajan lailistettu kotkanpesien tarkastaja ja rengastaja Tuomo Puutio mm. juttu Keskipohjanmaa-lehdessä 28.10.2025.</p>	<p>Hankkeen ei arvioida viranomislausekantojen perusteella aiheuttavan merkittävää haittaa maakotkalle tai kannan suotuisalle kehitykselle.</p> <p>ELY:n lausunnon mukaan selostuksessa esitetyt johtopäätökset kaavaratkaisun vaikutuksista kyseessä olevaan maakotkareviiriin voidaan pitää riittävän luotettavina.</p>
	<p>Pohjanmaalla on jo tuhottu ns. hiljaiset - ja valosaasteettomat tähtitaivasalueet ja nyt sama tilanne on tapahtumassa niin Pohjois-Pohjanmaalla, Kainuussa, Keski-Pohjanmaalla ja</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

Keski-Suomessa tuuliteollisuusalueiden yhteisvaikutusten takia. Ennennäkemättömät ja ilman vertailumahdollisuutta 320 metrin myllyt ovat ihan toista luokkaa vaikutuksiltaan kuin aiemmat. Kyllä Natura-, luonnonsuojelualueet, yksityiset suojelualueet, suojellut kulttuurimaisemat kuin yhtenäiset metsätkin häviävät hiilinieluiheen ja luonnon monimuotoisuus katoaa. Metsien pilkkominen metsälöiksi laskee toisaalta maa- ja metsätalouden tuottomahdollisuuksia. Tuulimyllyt tuottavat vain 30-40 % nimellistehostaan eli hyvin huono sähköhuoltovarmuuden tai teollisuuden energian takaaja suurine tuulituo- tanto- ja hintavaihteluineen. Luotettava sähkönsaanti vaarannetaan jo 2030 luvulla keskittymällä vain tuuli- ja aurinkosähkötuotantoon ilman säätövoiman rakentamista. Näin todettiin vastikään julkaistussa Aalto-yliopiston tutkimuksessa. Hiljaisuudella ja valosaasteettomuudella on hyvin suuri vaikutus ihmisten hyvinvointiin ja näillä alueilla asuvien ihmisten terveyteen. Nyt terveyttä vaarannetaan metsään nakatulla teollisuusalueella.

Maa-ainesten käsittely uhanalaista suunnittelualueella olevien **Vehkalammen ja Ristilammen veden laadun** samoin kuin Kalajokeen johtavien vesireittien veden laadun. Ennätyskorkeat myllyt ja niiden maaperään vaikuttava tärinä muuttavat maaperän rakenteita paitsi valtavan teräs- ja betonipaakun rakentamisen ja rapautumisen takia niin myllystä lähtevä jatkuva tärinä voi vaikuttaa yllättävästi veden virtauksen muutoksiin ympäröivissä maakerroksissa Yllätyksellisyyteen ei oltu varauduttu Talvivaarassa ja pahin mahdollinen tapahtui. Vastuunkantajat olivat vähissä. Ministeriöidenkin kesken syytettiin toista ministeriötä, koska maanpäällisestä

Vaikutukset maaperään, pohjaveteen ja vesistöihin on arvioitu osana kaavan vaikutusten arviointia. Hankkeen vaikutukset on arvioitu myös osana YVA-menettelyä.

Hankealueesta vai alle 2 % rakennetaan, joten metsää poistuu verrattain vähän ja alue säilyy metsätalouskäytössä. Hankkeen vaikutukset ekologiaan yhteyksiin on arvioitu ja esitetty myös osana YVA-menettelyä.

	<p>rakentamisesta vastasi toinen ministeriö kuin maan pinnan alle menevästä osasta. Tuhon vaikutukset ovat pitkäaikaiset. Hiturankin jälkihoito kaatuu veronmaksajien niskaan.</p> <p>Hämmästyttävää on, että Pitkjärven vakituinen ja mökkiasutus on tyystin jätetty vaille riittävää huomiota selvityksissä. Näkymäanalyysiä on tehty yhden laiturin nokalta, mutta todellisuudessa jätti myllyt näkyvät järven yli esteettömästi, vaikka metsää on jonkin verran edessä, mutta se ei ole edes pysyvä vaimennuseste maa- ja metsätalousalueella. Välkeanalyysiin olisi saanut tuuli maston välkkeen avulla lisäaineistoa, jos konsultti olisi vaivautunut käymään pimeän- ja sulanveden aikaan samalla laiturilla. Alueella on satakunta mökkiä. Jo tuulimittarin voimakas välkevalo (180 m) antaa vihjeen tulevista häiriöistä. Nyt pyydetään palautetta, vaikka tieto Kiiskinevasta saavutti Pitkjärven mökkiläiset kesällä 2025. Ei voida missään nimessä puhua tiedottamisen onnistumisesta vaan laiminlyönnistä. Osoitetiedot ovat kunnassa, koska mökkiläiset maksavat kiinteistövero ja sitä kautta tietoa olisi voitu jakaa, jos olisi haluttu. Samaan aikaan ollaan suunnittelemassa Pikku Kivinevalle tuuli- ja aurinkovoimateollisuutta, vaikka kunnan tiedoissa on linjaus Maakuntaliitosta (lähetetty Reisjärven kunnan pyynnöstä kunnan vastuuvirkaamiehille 17.10.2024), että alueelle ei mahdu lain velvoitteet täyttävä tuulivoima-alueita. Tuossakin hankkeessa puhutaan 320 metrisistä myllyistä ja lähimpiä suunnitellaan aivan mökkiasutuksen (alle kilometrin) viereen. Pitkjärven alue tulee lisäksi saarrostetuksi pohjoisen puolelta, jos sinne kaavailtu Vääräjoen 50 myllyä toteutuvat. Lestijärven olemassa olevat 69</p>	<p>Havainnekuvat laaditaan pääasiassa sellaista kohteista, joilla on selkeästi laajempaa maisemallista merkitystä tai arvoa kulttuuriympäristönä sekä alueilta, jotka ovat kuntalaisten yleisessä käytössä ja heille tärkeitä yhteisiä alueita. Lisäksi huomioidaan asuin- tai loma-asuntokohteet, joihin voimalat näkyvät hallitsevasti. Havainnekuvat laaditaan siten, että niistä välittyy miten voimalat vaikuttavat maisemaan ko. tarkastelupisteestä katsottuna.</p> <p>Hankkeesta on tiedotettu laajasti ELY-keskuksen, Reisjärven kunnan ja hanketoimijan toimesta, kuu- lutuksin, kirjein ja ilmoituksin. Tiedottaminen nou- dattaa asiaa koskevaa lainsäädäntöä (YVAL ja AKL, MRA),</p>
--	--	---

	<p>myllyä ja Rautiaiskankaalle suunnitellut myllyt tehostavat häiriövaikutuksia niin ihmisiin, eläimiin kuin Natura-luontoon. Ei kaupungeissakaan asuma-alueita voida kaavoittaa teollisuusalueen sisään eikä maaseudulla teollisuusalueita loma-asutusten välittömään läheisyyteen. Kyse on kolonialismista käännettynä "vihreään" siirtymäliinaan.</p>	
	<p>Lopuksi</p> <p>Selostusehdotuksessa puhutaan tuulivoiman seurannasta. Hyvin jää teoriapohjaiseksi. Pyritään ja huomiota kiinnitetään lausumiksi. Esiin nostetaan vanhentunut Ympäristöministeriön ohje (4/2014) haittojen torjunnassa, mutta kohteesta puuttuu, miten ihminen voisi toimia tuulivoiman aiheuttaessa esim. melu- ja välkeongelmia. Taas tullaan tuulivoimalle haettavaan YMPÄRISTÖLUPAAN, joka on tällä hetkellä paras keino antaa tuulivoiman häiriöille altistuneelle asukkaalle keinot päästä vaikuttamaan suoraan elinolosuhteita heikentäviin tekijöihin ja tekijään. Selostusehdotuksessa puhutaan suorista vaikutuksista luontoon ja ihmisiin sekä niihin kiinnitettävästä huomiosta. Tähänkään asti todellista vaikuttamista olosuhteiden muuttamiseksi ei ole tapahtunut enkä usko jatkossakaan tapahtuvan näillä hankehakijan esityksillä. Onhan tässä ollut aikaa toimia suoran vaikutuksen kohteisiin useampi vuosi, mutta niin hankehakijoidenkin kuin kunnankin vastuuvirkamiesten kiireet ovat kohdistuneet muihin asioihin. Seurannassa ollaan huomioitu kurjet, mutta muuttoreitillä oli tänäkin vuonna tuhansia joutsenia. Huomiotta on kokonaan jäänyt Pitkäjärvi, vaikka Vuohajärvi on mainittu tärkeänä esim. kuikan pesimäjärvenä. Pitkäjärvi on</p>	<p>Mikäli seurannassa hankkeen todennetaan jälkeensä aiheuttavan sellaisia merkittäviä ympäristövaikutuksia, jotka edellyttävät vaikutusten lieventämistä, on tuulipuiston omistajana ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin.</p> <p>Ympäristöluvan tarpeellisuudesta päättää päätösvaltainen viranomainen.</p> <p>Alueelle on laadittu kattavat linnustoselvitykset, joiden asianmukaisuudesta viranomaiset ovat lausuneet. Ehdotusvaiheen viranomaispalautteessa ei korostu linnustovaikutusten arvioinnin puutteellisuus.</p>

	<p>tärkeä niin kuikan, kaakkurin, silkkiuikun, tavin ja telkän ja joutsenen pesimäjärvi. Tämä on kymmenien vuosien kokemustieto. Tämänkin tiedon puute kertoo biologisen selvittämisen oleellisista puutteista ja puutteiden kautta rakennetusta tarkoitushakuisuudesta: Mikään selostusehdotuksessa ei näe luontoarvojen todellista merkitystä. Vaikka Kiiskineva on noussut maakuntakaavaan tuulivoima-alueeksi, niin se ei ole koskaan ollut seudullisena eikä ei-seudullisena merkittävä tuulivoima-alue, joten sen merkitys Suomen energiatalouden on olematon, mutta ympäristölle erittäin suuria haittavaikutuksia tuottava.</p>	
	<p>Haluan saada tietooni muistutusten ja lausuntojen jälkeisen päätöksen Kiiskinevan tuuliteollisuusalueesta.</p>	<p>Tieto mahdollisesta hyväksymispäätöksestä, kooste palautteesta ja siihen laaditut vastineet toimitetaan kaikille muistuttajille ja lausujille, jotka ovat esittäneet yhteystietonsa palautetta antaessaan.</p>
<p>Muistutus 3: 23.11.2025</p>	<p>Kuinka moni asiasta päättävä suostuisi siihen, että myllyt ovat omalla takapihalla, ei varmasti yksikään mutta meillä ne tulee olemaan jatkuvana riesana eikä sillä ole mitään merkitystä, että asukaskysely tuotti kielteisen vastauksen tätä hanketta kohtaan. Kun halutaan rakentaa uusi talo, niin rakentajan on kysyttävä naapureilta siihen suostumus, mutta mylly firman ei tarvitse ja vaikka kyselekin sillä vastauksella ei ole mitään merkitystä. Toivottavasti tämä homma kaatuu omaan mahdollomuuteensa ja lopetetaan verovarujen tuhlaaminen.</p>	<p>Rakentamislupaa haettaessa pyydetään naapurin suostumus, mikäli rakentamista ohjaavasta kaavasta tai rakennusjärjestyksestä poiketaan siten, että sillä voi olla vaikutusta naapurin etuun tai oikeuksiin. Kaava-asiassa vuorovaikutus ja tiedottaminen tapahtuu alueidenkäyttölain (AKL) ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA) mukaan ja osallisten kuulemiset on toteutettu lain mukaan.</p>
	<p>Kehutaan, että tässä tuulivoima asiassa kunnassa ollaan avoimia ja kuunnellaan kuntalaisia, muttei sillä ole mitään</p>	<p>Päätös kaavoitusaloitteen hyväksymisestä on julkinen asiakirja ja se löytyy Reisjärven kunnan</p>

	<p>merkitystä päätökset on tehty jo silloin kun ABO Windin mainos tuli kaukalon laitaan ja silloin ei vielä kuntalaiset tienneet koko asiasta yhtään mitään. Ja tähän avoimuuteen vedoten kysyikin, miksi Kiiskinevan aloitus asiakirjat on salattu?</p>	<p>sivuilta kohdasta ”päätöksenteko” ja ”esityslistat ja pöytäkirjat”.</p>
	<p>Viimeksi ollut yleisötilaisuus oli taas kerran vaan ja ainoastaan tuulivoimalobbausta, ihmisten aviopesua ja aliarviointia. Tilaisuus ei millään muotoa ollut puolueeton. Asiaan kriittisesti suhtautuvat leimataan välittömästi kunnan hyvinvoinnin vastaiseksi. Ymmärtämättömät luulee, ettei näistä myllyistä kuulu ääntä. Ei niistä silloin kuulukaan kun sinne viedään kunnan päättäjät ihmettelemään ihmettä niitä pyöritetään sähköllä hiljaa mutta silloin kun niillä tehdään sähköä täydellä teholla niistä varmasti lähtee kuiskausta kovempi ääni. Tätä kuiskausta joutuu sitten kuunnella 24/7/365. Esimerkkinä: meiltä on tasan 9 km Pajuperän meitä lähimpään myllyyn ja ääni kuuluu erittäin hyvin.</p>	<p>Yleisötilaisuudessa esiteltiin laadittu kaavaehdotus, osallistujat saattoivat kysyä tarkentavia kysymyksiä ja jäädä keskustelemaan asiantuntijoiden kanssa.</p> <p>Tuulivoimalat aiheuttavat ääntä. Tästä syystä laaditaan melumallinnukset asianmukaisesti ympäristöministeriön ohjeiden mukaisesti. Oleellista on, ylittääkö voimaloiden aiheuttama melu sallitut äänitasojen ohjearvot.</p>
<p>Muistutus 4: 24.11.2025</p>	<p>1. Reisjärven kunnan Kiiskinevan tuulivoima-alueen kaavaehdotusta ei pidä hyväksyä lainkaan.</p> <p>Perustelu: Tuulivoiman tuotanto häiritsee alueen asutusta ja luonnoneläinten rauhaa niin voimakkaasti, että haitat ovat hyötyjä suuremmat. Alueen asukkaita on ollut yhteydessä minuun ja kertoneet muuttavansa pois Reisjärveltä, jos tuulivoima kaava hyväksytään esitettyssä muodossa.</p> <p>2. Reisjärven kunnan Kiiskinevan tuulivoima-alue kaavaehdotuksessa ainakin neljä tuulivoimalaa on suunniteltu liian</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Ympäristövaikutukset on arvioitu ja esitetty osana kaavaselostusta. Hankkeen ympäristövaikutukset on arvioitu myös osana YVA-menettelyä. Hankkeesta aiheutuu vaikutuksia ympäristöön. Arviontien ja saadun viranomaispalautteen mukaan hankkeesta ei aiheudu sellaisia vaikutuksia, jotka olisivat hankkeen toteuttamisen esteenä.</p> <p>Riittävä etäisyys asutukseen määräytyy paljolti melumallinuksissa esitettyjen enimmäisäänitasojen</p>

	<p>lähelle asutusta. Ne tulee poista kaavasta taikka siirtää kauemmas asutusta häiritsemästä.</p> <p>Perustelu: Reisjärven kunta on lausunut Haapajärven Pajupenkankaan voimalista aikanaan, että välimatka asutukseen pitää olla vähintään kaksi kilometriä. Hankkeen vaikutukset luontoon ja ihmisten on selvitettävä huomattavasti paremmin, kuin nyt on tehty.</p> <p>Maisemahaitat asukkaiden ja vapaa-ajan asukkaiden viihtyvyyteen ovat merkittäviä. Samoin ääni ja välke vaikutukset. Lisäksi kaavaehdotuksessa on ainakin viisi voimalaa lähes samalla suoralla/janalla eikä äänen resonanssin vaikutusten arviointia ainakaan minä löytänyt materiaalista, jota kyllä muuten oli paljon.</p>	<p>mukaan. Asutusta ei voi sijoittua voimaloiden aiheuttamalle 40 dB:n äänitasoalueelle.</p> <p>Kunta ei ole päättänyt tuulivoimaa koskevassa päätöksenteossaan, REISJÄRVEN KUNNAN ENERGIALINJAUKSET – TUULIVOIMA, että voimaloihin sovellettaisiin tiettyä minimietäisyyttä asutuksesta.</p> <p>Maisemavaikutukset on arvioitu kaavaselostuksessa ja ne perustuvat maisema- ja kulttuuriympäristöselvitykseen. Hankkeen maisemavaikutukset on arvioitu myös osana YVA-menettelyä. Hankkeesta aiheutuu kielteisiä maisemavaikutuksia lähialueen asutusmaisemaan.</p> <p>Voimalat on sijoitettu siten, että niiden keskinäiset vaikutukset toisiinsa eivät heikentäisi sähköntuotantoa tai käyttöturvallisuutta.</p>
<p>Muistutus 5: 23.11.2025</p>	<p>Haluamme muistuttaa ottamaan huomioon muutaman seikan koskien Kiiskinevan tuulivoima-alueetta. Olemme jo usean vuoden ajan joutuneet selvittämään mahdollisia vaikutuksia, joita tuulivoima-alue toteutuessaan toisi ympäristöömme. Hankehakija ei ole mielestämme toiminut niin kuin sen olisi pitänyt, vaan kokonaisuus on hyvin puutteellinen, Haluamme tuoda tässä esille muutamia epäkohtia.</p> <p>Alueella on erittäin paljon vapaa-ajan asutusta. Mökkiläisten informointi on ollut lapsen kengissä jo alusta alkaen.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Kaavahankkeesta on tiedotettu lain edellyttämällä tavalla, ja myös hankkeen YVA-menettelyn aikana on tiedotettu säännöllisesti. Hankkeesta on sen eri vaiheissa tiedottanut mm. ELY-keskus, kunta ja hanketoimija.</p>

	<p>Tietoomme on tullut useita tapauksia, joissa vapaa-ajan asukkaat eivät tiedä suunnitellusta tuulivoima-alueesta yhtään mitään. Kuka korvaa kiinteistöjen arvon menetyksen? Tämä koskee meitä vakituisia asukkaita alueella. Tiedotusvälineistä olemme saaneet kuulla, että tuulivoima-alueiden lähellä sijaitsevat kiinteistöt menettävät arvonsa.</p>	<p>Tuulivoimaloiden vaikutuksesta kiinteistöjen arvoon ei ole vielä sellaista tietoa, jonka pohjalta asia voitaisiin yksiselitteisesti todeta. Asiaan vaikuttaa myös moni muu seikka.</p>
	<p>Vaikutukset terveyteen ja hyvinvointiin, esimerkiksi ääni, välke ja täinä. Näin korkeita voimaloita ei ole rakennettu vielä mihinkään, joten tutkimustietoa vaikutuksista ei ole. Kaikki mallinnukset on tehty matalammille voimalamalleille.</p>	<p>Mallinnukset perustuvat esitettyyn maksimikorkeuteen ja tehoon. Mallintaminen ei edellytä voimalan rakentamista vaikutusten toteamiseksi esim. jos-sain toisessa kohteessa, vaan mallinnus tehdään ympäristöministeriön ohjeen mukaan.</p>
	<p>Maaperän muokkauksen vaikutukset ympäröiviin vesistöihin. Tämänkin seikan vuoksi kunnan tulisi ehdottomasti vaatia hankkeelle ympäristölupaa. Sen kautta on helpompi vaatia toimenpiteitä häiriöiden lisääntyessä. Näin vältetään pitkät oikeustaistelut, jotka väistämättä tulevaisuudessa lisääntyvät.</p>	<p>Hankkeen vesistövaikutukset on arvioitu kaavaselostuksessa. Hankkeen vesistövaikutukset on arvioitu osana YVA-menettelyä.</p>
	<p>Tuulivoima-alueiden yhteisvaikutuksesta luonnon hiljaiset ja pimeät alueet häviävät.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
	<p>Sähkönsiirtolinjojen vuoksi yhtenäiset metsäalueet pirstoutuvat vaarantaen luonnon monimuotoisuuden.</p>	<p>Vaikutukset ekologisiin yhteyksiin on esitetty ja arvioitu kaavaselostuksessa. Hankkeen vaikutukset on arvioitu myös osana YVA-menettelyä.</p>
	<p>Alueen maanomistajina tiedämme, että eläinkannat ovat huomattavasti runsaammat kuin hankehakijan teettämä tutkimus osoitettu.</p>	<p>Alueen eläinkannat vaihtelevat vuosittain. Arvio vaikutuksista eläimiin on esitetty osana kaavaselostusta. Hankkeen vaikutukset eläimistöön on arvioitu laadittujen selvitysten ja lähtötietojen</p>

		perusteella osana YVA-menettelyä. Osana laadittuja selvityksiä on haastateltu alueen tuntevia paikallisia. Viranomainen on katsonut selvitykset riittäviksi.
	Metsäpeura on EU-direktiivillä suojeltu laji. Useiden tuulivoima-alueiden yhteisvaikutuksesta ekologiset käytävät tuhoutuvat ja metsäpeurakanta kärsii. Direktiivin noudattamatta jättäminen johtaa sanktioihin, jotka lankeavat hankehakijoille ja kunnille.	Hankkeen vaikutukset on arvioitu osana YVA-menettelyä. Vaikutukset ekologiin yhteyksiin on esitetty ja arvioitu kaavaselostuksessa. Hankkeen ei ole arvioitu aiheuttavan merkittävää haittaa ekologisille yhteyksille.
	Hankehakijan (ABO Energy) taloudellinen tilanne on romahtanut. Yhtiö ennakoi noin 95 miljoonan euron tappiota, joten onko tällainen yhteistyökumppani luottamuksen arvoinen? Tuulivoimabuumi on hiipumassa. Ruotsissa jo kaksi yhtiötä on tänä vuonna mennyt konkurssiin, eikä Suomeen rakennu ensi vuonna yhtään uutta voimalaa. Tämä kertonee jotain alan kannattavuudesta.	Hanketoimija hankkeessa on vaihtunut ja on Fortum. Yhdenvertaisen kohtelun näkökulmasta päätöksen tulee arvioida kaavan mukaisen maankäytön vaikutuksia ja soveltuvuutta alueelle, ei hakijaa.
	Reisjärven kunta on antanut lausunnon Haapajärven tv-alueesta, että tuulivoimaloita ei saa rakentaa kahta kilometriä lähemmäksi asutuksesta. Miksi Reisjärvellä, omassa kunnassamme, voimalat saataisiin rakentaa tätä lähemmäksi?	Ko. lausunnossa ei oteta kantaa kilometrimäärään.
	Kuntalaiset ovat antaneet mielipiteensä Kiiskinevan tv-alueesta A-Insinöörien teettämässä kyselyssä. Tuloksen jo varmaan tiedättekin jo toivomme, että otatte sen huomioon päätöksissäänne.	Merkitään tiedoksi.

<p>Muistutus 6: 23.11.2025</p>	<p>Haluamme esittää muistutuksen ja vastustaa suunniteltua tuulivoimahanketta sen aiheuttamien merkittävien haittojen vuoksi. Vaikka suhtaudumme myönteisesti uusiutuvaan energiaan yleisellä tasolla, katsomme, että hanke tällä sijainnilla loukkaa kohtuuttomasti asukkaiden ja alueen omistajien elinoloja ja oikeuksia, sekä häiritsee merkittävästi lintujen ja muiden eläimien luonnontilaa.</p> <p>Perustelumme vastustamiselle ovat seuraavat:</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
	<p>1. <u>Meluhaitat ja terveysvaikutukset:</u></p> <p>Suunniteltujen 320 m korkeiden tuulivoimaloiden (11 kpl) sijoittelu on liian lähellä asutusta. Pelkäämme merkittävää haittaa voimaloiden tuottamasta melusta (sekä kuuluvasta äänestä että infraäänestä). Melu heikentää elämänlaatua, häiritsee unta ja aiheuttaa pitkäaikaisia terveysongelmia, kuten stressiä ja päänsärkyä, kuten useat tutkimukset ja Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ohjeistukset ovat osoittaneet. Tällä hetkellä Levonperän kylä on rauhaisa ja hiljaisuuden tyyssija, jossa meillä on omakotitalo ja kesämökki, okt hankealueen itä- ja kesämökki länsilaidalla. Omakotitalon/kesämökin rauha ja hiljaisuus katoaa tuulipuiston tai oikeammin sanottuna tuulivoimateollisuus alueen aiheuttaman melusaasteen vuoksi. Ei voi kotoa lähteä tuulimyllyjenpauhua pakkoon mökille, viettämään rentouttavaa hiljaista saunailtaa kuunnellen lintujen laulua. puhumattakaan lastenlasten kanssa tehdyistä ikimuistoisista retkeily-, kalastus-, marjastus- ja sienestysreissuista Heinäjärven ympäristöön, jos hanke toteutuu.</p>	<p>Kaavaselostuksen liitteenä on laadittu meluselvitys, josta käy ilmi äänistasoalueet tuulivoima-alueen ympäristössä. Äänitasot eivät ylitä sallittuja enimmäisarvoja kiinteistöjen osalta.</p> <p>Ohjeavot koskevat myös asuntojen piha-alueita. Näin ollen sisätiloissa äänitasot ovat tätä matalammat.</p> <p>Kunta voi asettaa minimietäisyyden omassa päätöksenteossään, mutta se koskee vaan kyseisen kunnan aluetta. Reisjärvellä vastaavaa minimietäisyyttä ei ole asetettu, vaan edellytettävä etäisyys perustuu vaikutusten arviointeihin.</p>

Lähimpään suunniteltuun tuulivoimalaan hankealueelta itään Levonperän kylän omakotitalostamme (kohde r. Pohjola) on etäisyys 1,9 kilometriä (mylly nro 5). Ja siitä seuraavat myllyt molempiin suuntiin pitkin hankealuetta pohjoiseteläsuunnassa. Pohjoisin tuulivoimala (nro 1) suunniteltu n. 5 km etäisyydelle ja eteläisin (nro 7) alle 2.5 km etäisyydelle. Kaikki tuulivoimalat siis 1,9-5 km etäisyydellä. Ja likimain myös koko Levonperä-Puraperän kiinteistöt näillä etäisyyksillä riippuen sijainnista.

Lähimpiin kesämökkeihin Heinäjärven rantaan on lähin tuulivoimala (nro 10) hanke alueesta länteen etäisyys alle 1,5 km, jatkuen molempiin suuntiin pohjois- eteläsuunnassa niin, että pohjoisimmat voimalat (nrot 1 ja 2) n. 2.4 ja 2,8 km etäisyydellä ja eteläisin voimala (nro 7) n. 3,7 km etäisyydellä. Kaikki 11 voimalaa siis 1,5-3,7 km etäisyydellä.

Lähimpiin kesämökkeihin Mustajärven rantaan n. 1,6 km lähin tuulivoimala ja siitä muut voimalat likimain samalla tavalla kuin Heinäjärven rannan suhteen.

Esimerkiksi: Sievin kunnanvaltuusto on hyväksynyt 6.5.2024 tuulivoimaohjelman, jossa vähimmäisetäisyydeksi asutukseen ja loma-asutukseen on uusille hankkeille määritelty vähintään 2,5 km (10 x napakorkeus) ja (Sievin kunnassa) tuolloin viereille olleille Vääräjoen, Kenkäkankaan ja Malakakankaan tuulivoimahankkeille vähintään 2 kilometriä

2. Meluserveys Ehta 28.05.2025:

Meluserveyksen mukaan hankealueen laidoilla oleville kiinteistöille ja loma-asunnoille aiheutuva melu olisi jäämässä

	<p>alle raja-arvojen. Tämän osalta rohkennemme epäillä em. selvityksen paikkansa pitävyyttä ko. tuulivoimaloiden ja muiden tuulivoimaloiden yhteisvaikutuksena lisääntyvää melua, jota selvityksissä ei ole huomioitu.</p> <p>Huomion arvoista on myös se, että yleensä loma-asuntojen rakentamistapa ja rakenneratkaisut ovat huomattavasti kevyemmät kuin vakituiseen asumiskäyttöön rakennetut talot. Näihin ei siis tulisi käyttää samoja mallinnusparametrejä.</p> <p>Melun katkonaisuus ja vaihteluväli mallinnuksessa on jätetty huomioimatta.</p> <p>Kuka ottaa vastuun ja kuinka, jos ja kun tuulimyllyjen valmistuttua mitataan melu ja välke ja ne ylittävät sallitut arvot? Kuinka oikeasti korvataan kiinteistöjen omistajille nämä mahdolliset haitat ja sitä myöten kiinteistöjen arvon laskun?</p> <p>Ympäristölupaa on haettava, mikäli toiminnasta voi aiheutua naapurussuhdelaisissa (26/1920) tarkoitettua kohtuutonta rasitusta tai on vaarana, että toiminta pilaa ympäristöä. Ihmettelemmekin kuinka näin mittavista teollisuushankkeista ei ympäristölupaa vaadita?</p> <p>Haluamme myös muistuttaa siitä, että meluhaitan vaikutus ei muutu, oli tuulivoimalahanke kaavassa tai ei.</p>	
	<p>3. <u>Maisemalliset ja visuaaliset haitat:</u></p> <p>Suunnitellut voimalat 11 kpl ovat 320 korkeita ja tulevat dominoimaan alueen luonnonmaisemaa pysyvästi. Tämä tuhoaa perinteisen kylämaiseman ja alueen rauhan, joka on monille mökkiläisille ja asukkaille ensiarvoisen tärkeä virkistytymisen</p>	<p>Maisema vaikutukset on esitetty ja arvioitu kaavaselostuksessa. Hankkeen maisemavaikutukset on arvioitu myös maisema- ja kulttuuriympäristöselvityksessä ja YVA-selostuksessa.</p>

	<p>ja asumisviihtyvyyden lähde. Valosaaste (vilkkuvat estevalot öisin) koetaan myös hyvin merkittävänä haittana. Nyt hankealueen keskivaiheilla oleva 185 m korkea tuuli mittausmasto lentoestevaloineen valaisee illan hämärtyessä yksistään koko taivaankannen valkoiseksi välkkeellään. Entäpä kun näitä vielä korkeampia valon lähteitä tulee yhden sijasta 11 kpl pitkin hankealuetta, osa huomattavasti lähempänä kuin tämä tuulimittausmasto.</p>	
	<p>4. <u>Välkeselvitys Etha Wind Oy toimesta:</u></p> <p>Heinäjärven rannalla (välkeselvitys kartta kohteet i ja f) sijaitsevat kaksi loma-asuntoa {Kohde i allekirjoittajien} joissa vuotuinen välke mallinnuksen mukaan ylittää selvästi sovelletut raja-arvot.</p> <p>Lainaus A-Insinöörit tekemästä kaavaselvityksestä sivu 83: Saksassa annettua maksimisuositusta kahdeksan tunnin vuotuisesta varjon välkkeestä ylitetään kahdessa pisteessä. Teoreettisen maksimitilanteen suositus 30 h/v ylitetään kahdessa havainnointipisteessä. Teoreettisen maksimitilanteen suositus 30 min/pv ylitetään kuudessa havainnointipisteessä.</p> <p>Mahdollinen kohtuuton haitta varjovälkkeestä pystytään tarvittaessa ehkäisemään pysäyttämällä välkettä aiheuttavat voimat kriittiseksi ajaksi. Voimat voidaan ohjelmoida pysähtymään automaattisesti vallitsevien sääolosuhteiden mukaisesti (flickercontrol), kun välkettä muodostuisi herkälle alueelle. Lainaus päättyy.</p> <p>Onko ylipäätään järkevää pakolla rakentaa tuulipuistoja asutusten läheisyyteen, jos niiden pyörimistä tulevaisuudessa</p>	<p>Välkevaikutukset on esitetty laaditussa välkeselvityksessä ja arvioitu kaavaselostuksessa. Hankkeen välkevaikutukset on arvioitu myös YVA-selostuksessa. Välkeselvitys on päivitetty vastaamaan hyväksymisvaiheen voimalasijoittelua.</p>

	<p>joudutaan rajoittamaan? Kuka ja missä tehdään päätös pysäyttää tuulivoimala melun tai välkkeen ylityksien suhteen? Epäilen, että niitä ei pysäytetä, jos tuottoa on tulossa. Sama melun osalta, jos jälkeinpäin mittaukset osoittaakin muuta, kuin mallinnukset aikoinaan. Olisihan se hurjaa, että meille Levonperälle näkyvät miljoonia maksaneet tuulimyllyt seisovat tyhjän panttina, kun flickercontrol ne pysäyttää.</p> <p>Maailmalla ollaan myös ajan hermolla tuulivoimaloista. Suosittelen vahvasti tutustumaan liitteenä olevaan Suomen Uutiset lehdessä jo 14.05.2024 julkaistuun artikkeliin Ranskan tuulivoiman tilasta (liite muistutukseen).</p>	
	<p>5. <u>Maisema</u></p> <p>Maisemahavainnekuvat/kuvasovitteet on tehty tarkoitushakuisesti sijoittaen tuulivoimalat horisonttiin pienenä ja haaleina näkyviksi. Esimerkiksi kuvauspiste 18 Levonperältä, jossa kuvausetäisyys voimaloista 3- 7 km. Kuvauskohdat eivät anna todellista kuvaa kaukaa tieltä hankkeen kulmasta kuvattuna. Abo Energyn esittämä havainnekuva 18 Levonperäntieltä olisi ollut aivan toisen näköinen, jos kuvaaja olisi ajanut noin 600 m Reisjärven suuntaan ja sijoittanut oikeassa mittasuhteessa myllyt kuvaan. Siinä tuulivoimalat olisivat olleet etäisyydellä alkaen n. 2 km. Toisaalta emmehän me asukkaat siellä maantiellä asu, vaan vielä likempänä tuulivoimaloita, omilla pihilla/taloissa ja mökeillä, järvillä kalastaen ja välillä metsissä retkeillen, marjastaen, metsästäen, kuka mitenkin. Ja näillä pihilla ja kiinteistöillä ne tuulivoimalat oikeasti myös näkyy, kuuluu ja tuntuu.</p>	<p>Maisemavaikutuksia arvioidaan kohteista, joilla on todettu maisema- tai kulttuuriympäristöarvoja tai jotka ovat asukkaille merkittävää ympäristöä.</p>

	<p>6. <u>Vaikutukset kiinteistöjen arvoon:</u></p> <p>Tuulivoimaloiden sijoittaminen alueelle laskee merkittävästi kiinteistöjen ja vapaa-ajan asuntojen arvoa. Tämä aiheuttaa suoraa taloudellista menetystä alueen omistajille ja vaikeuttaa kiinteistöjen myyntiä tulevaisuudessa. Mahtaako nykyisille omakoti- ja loma-asunto paikoille olla enää uusia tulijoita ja sitä myöten Reisjärven kuntaan tulevia veronmaksajia, kun kiinteistöjen omistajien ikä ajaa jossain vaiheessa asukkaita palvelujen ääreen pois Levonperältä? Kenties jopa toisiin kuntiin? Löytyykö halukkaita asujia näin lähelle tuulivoimala- aluetta?</p>	<p>Vaikutuksista kiinteistöjen arvoon tai asuntojen myytävyyteen ei ole yksiselitteistä tutkimustietoa. Merkittävin syy muuttoliikkeeseen Suomen maa-seutualueilta poispäin on kasvukeskusten veto-voima (opiskelu-, ja työpaikat, perhesuhteet sekä paremmat palvelut).</p>
	<p>7. <u>Luonto- ja ympäristövaikutukset</u></p> <p>Suunnitellulla hankealueella ja esim. hankealueen länsipuolella Heinäjärven ympäristössä on tavattu usein metsäpeuroja ja hirviä vasoinen, Heinäjärven rannoilla ja vesistöissä joutsenpareja joka vuosi keväästä syksyyn 2-4 paria, metsäkana-lintuja kymmenien lintujen parvissa talviruokailemassa koivujen oksistoissa. Hankkeen itäpuolella sijaitsee laaja peltoaukea (entinen maatalouskäyttöön kuivattu Kalajanjärvi). Ko. alueelta lentää hankealueen läpi satapäisiä kurkiauroja syysil- taisin useiden viikkojen ajan hankealueen läpi, kun kurjet val- mistautuvat muuttomatkaa varten. Nämä lentonäytökset on todella näyttäviä jo kokonsa ja matalan lentokorkeuden 50- 150 m vuoksi. Voimaloiden rakentaminen ja olemassaolo uh- kaavat niin eläimiä kuin paikallista luontoa ja biologista moni- muotoisuutta. Vaadimme perusteellisempaa ja</p>	<p>Vaikutukset metsäpeuroihin on arvioitu ja esitetty kaavaselostuksessa. Hankkeen vaikutukset metsä- peuroihin on arvioitu myös osana YVA-menettelyä.</p> <p>Alueella on tehty linnustoselvitykset ja vaikutukset on arvioitu osana YVA-menettelyä. Viranomainen on katsonut selvitykset riittäviksi.</p>

	<p>pidempiaikaista seurantaa ja selvitystä näistä vaikutuksista ennen päätöksentekoa.</p>	
	<p>8. <u>Tuulimyllyjen aiheuttamat saasteet:</u></p> <p>Mikromuovit pienhiukkasina leviää tuulivoimaloiden lavoista eroosion myötä luontoon/vesistöön, eläimiin ja sitä kautta ihmisiin. Tästä ei ole mitään tutkimustuloksia esitetty?</p>	<p>Mikromuovin vaikutus ympäristöön on arvioitu hankkeessa varsin vähäiseksi. Mikromuovi on ympäristöhaitta, jota leviää merkittäviä määriä lähinnä muista lähteistä.</p>
	<p>9. <u>Tuulimyllyjen, sähkösiirtoreitin sekä tiestön alta poistettava puusto:</u></p> <p>Navettaa ei saa rakentaa metsää kaataen, mutta tuulivoimarakentamista ei rajoita mikään. Paljonko puustoa arvioidaan kaadettavan hankkeen tieltä? Voimalapaikkojen alta puustoa poistetaan reilu 110 hehtaaria. Uusien tai levitettävien teiden alta 7 hehtaaria. Sähköasema ja voimajohtoaukea suunnittelualueella yhteensä n. 3 hehtaaria. Tämä eriarvoista aika lailla maatalousyrittäjien aseman verrattuna suuriin, pääasiassa ulkomaisiin tuulivoimayrityksiin.</p>	<p>Rakentaminen edellyttää lainvoimasta kaavaa tai muuta päätöstä (poikkeaminen, sijoitumislupa). Tuulivoimalaa ei myöskään voi rakentaa ilman sijoittumista mahdollistavaa kaavapäätöstä. Rakentamisen vaikutus puuston määrään on verrattain vähäinen.</p>
	<p>10. <u>Suomen hallituksen esitys uudeksi alueidenkäyttölaiksi YM057:00/2023:</u></p> <p>Hallituksen esitys uudeksi alueidenkäyttölaiksi edellyttää tuulivoimalan etäisyydeksi asutuksesta 8*voimalan kokonaiskorkeus, mikäli tuulivoimala ei ole maakuntakaavassa. Kiiskinevan kaavaehdotuksen mukaan tuulivoimalan napakorkeus on 215 m ja roottorin halkaisija 210 m, jolloin kokonaiskorkeus on 320 m. Tällöin voimalan etäisyys asutuksesta tulisi olla 8*320 m=2560 m. Tähän verraten ko. hankkeen voimalat</p>	<p>Valtioneuvoston esitys on tämän hetken mukaan 1 250 m, eli 1,25 km. Meluvaikutuksen edellyttämä etäisyys lähimpiin asuntoihin on tätä lyhyempi, määräytyen meluselvityksen äänitason 40 dB mukaan. Ko. äänitasoalue on esitetty meluselvityksen karttaotteissa.</p>

	<p>tulisivat ehdottomasti liian lähelle, niin vakituista- kuin loma-asutusta.</p> <p>11. <u>Asukaskyselyn tulos:</u></p> <p>Abo Energy oy teetti asukaskyselyn A-Insinöörit yrityksellä. Lainaus A-Insinöörit kaavaselvityksestä 22.9.2025 sivu 86:</p> <p>Vastaajista suurin osa on arvioinut, että Kiiskinevan tuulivoimahankkeen vaikutukset asumiseen, loma-asumiseen, elinkeinoihin, harrastus- ja virkistyskäyttöön sekä tuulivoimahankkeen suorat vaikutukset vastaajien omaan elämään ovat joko kielteisiä tai, että vaikutuksia ei synny ollenkaan. Merkittävimmät myönteiset vaikutukset ovat vaikutukset kunnan talouteen, kiinteistöverotulot sekä maanomistajien vuokratulot. Noin 38 % vastaajista kuitenkin on sitä mieltä, että hankkeesta ei aiheudu merkittäviä hyötyjä ollenkaan. Merkittävimmät kielteiset vaikutukset ovat vastaajien mukaan maisemamuutos, vaikutukset kiinteistöjen arvoon sekä vaikutukset asumisviihtyvyyteen. Ensisijainen vaihtoehto vastaajien antamien vastausten perusteella on VE0; hanketta ei toteuteta. Lainaus päättyy.</p> <p>Asukaskyselyn perusteella hankkeen vastustajia on yli 60 %.</p> <p>Eikö tämäkin asukaskyselyn tulos tue asukkaiden vahvaa kantaa tähän tuulivoimahankkeeseen? Nyt päättäjät, muistakaa että te ette ole tekemässä vain tähän nykyhetkeen vaikuttavia päätöksiä, vaan vuosikymmenien päähän vaikuttavia päätöksiä. Saattaahan olla, että jopa teidän omat lapset tai lapsenlapset ovat tulevaisuudessa ihmettelemässä miten tämä kaikki voi olla isän, äidin, papan tai mummun päättämää</p>	<p>Asukaskyselyn kooste ja johtopäätökset ovat päätöksenteon tiedossa. Kyselyn tuloksia on hyödynnetty osana kaava- ja YVA-selostuksen sosiaalisten vaikutusten arviointia.</p>
--	---	---

	<p>virhearviointia, tai ovat tulevaisuudessa kenties jopa purkamassa mahdollisia myllyjä pois. Olette paljon vartijoina tässä hankkeessa. Muistakaa että kuntapäätäjän vastuu on merkittävä ja edellyttää huolellista, lainmukaista ja kuntalaisten edun mukaista toimintaa kaikessa päätöksenteossa</p>	
	<p>12. <u>Kiinteistöverotulot Reisjärven kuntaan:</u></p> <p>Tiedämme, että Reisjärven taloustilanne on huolestuttava, mutta mikään pika/lottovoitto tämä tuulivoimahanke ei todellakaan kunnalle ole. Jälleen on ollut mediassa/politiikassa keskustelua valtionosuuksien leikkaamisesta niiltä kunnilta, jotka nauttivat tuulimyllyistä saatavaa tuloa. Päätöksiä asiasta ei vielä ole tehty ja ns. tuulimyllykunnat ovatkin älähtäneet tästä, että "ei voi olla niin, että haitat jäävät meille, me joudumme niistä kärsimään ja kiinteistöverotulot jaetaan niillekin kunnille, joilla ei ole yhtään myllyä". Kummasti siinä vaiheessa on löytynyt tuulivoimasta niitä "huonoja puolia" päättäjienkin keskuudesta lisää, kun rahaa ei enää tuulivoimasta "täysimääräisesti" olekaan tulossa.</p>	<p>Päätöksiä valtionosuuksien leikkaamisesta ei vielä ole tehty.</p>
	<p>Edellä esitettyihin perusteisiin vedoten vaadimme, että Reisjärvi Kiiskinevan 22.09.2025 tuulivoimaosayleiskaavaehdotus hylätään nyky muodossaan tai vähintäänkin voimaloiden sijoittelua ja määrää tarkistetaan siten, että asutukselle ja ympäristölle aiheutuvat haitat minimoidaan ja asukkaiden oikeudet turvataan sekä eläinten elinolot ja -tilat säilytetään ennallaan.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

<p>Muistutus 7: 18.11.2025</p>	<p>Muistutukseni perustuu kaavaselostukseen, joka löytyy Reisjärven kunnan sivuilta sekä yhteysviranomaisen lausuntoon ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Tämä lausunto löytyy ympäristö.fi sivustolta. Olen lainannut tässä muistutuksessa viranomaisen lausuntoja, ja sen alle antanut oman muistutuksen asiasta.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
	<p><u>6.7.1. Maankäyttö ja kaavoitus (yhteysviranomaisen lausunto)</u></p> <p>Eriyistä huomiota tulee kiinnittää Korpisen rantaosayleiskaavan lisäksi Sievin Maasydämen ja Syyryn osayleiskaava-alueeseen kohdistuviin vaikutuksiin. Sievin Maasydänjärven alueelle (etäisyys noin 8 km) on lisäksi asemakaavoitettu matkailutoimintaa, mikä tulee ottaa arvioinnissa huomioon.</p> <p>Maankäyttöön kohdistuvat maisemalliset vaikutukset voivat olla laajemmat kuin 5 km, sama koskee kaavoitusta (esim. matkailualueiden toteutuminen, rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman arvoalueet ja -kohteet kaavoissa). Yhteisvaikutusten arviointia varten kartalla tulee osoittaa vaikutusalueen muiden tuulivoimahankkeiden lisäksi hankkeiden yhteisvaikutusten kannalta oleelliset sähkönsiirtoreitit.</p>	<p>Lähialueiden muu maankäyttö ja kaavoitus on huomioitu vaikutusten arvioinnissa.</p> <p>Vaikutukset elinkeinoihin, maisemaan ja kulttuuriympäristöön on arvioitu kaavaselostuksessa. Hankkeen vaikutukset on arvioitu myös osana YVA-menettelyä.</p>
	<p>Muistutus: Yhteisvaikutusten arviointi on jäänyt vähäiseksi selosteessa. Esim. Maasydänjärven aluetta ei ole huomioidu riittävästi, eikä myöskään lähijärveä Korpista ja Syyryä, joissa on useita vapaa-ajan kiinteistöjä. Vaikutuksien arviointi vesistöihin ovat puutteelliset.</p> <p>Reisjärven kunta on tuonut esim. Pajuperäkankaan hankkeeseen liittyen seuraavia huolenaiheita. Ilmeisesti nämä samat</p>	<p>Vesistövaikutukset on arvioitu kaavaselostuksessa. Jokaisessa vaikutusluokassa huomioidaan myös yhteisvaikutukset, mikäli niitä syntyy yhdessä muiden hankkeiden kanssa.</p> <p>Merkitään tiedoksi.</p>

	<p>huolet eivät kuitenkaan koske oman kunnan asukkaita tai mökkiläisiä. Erittäin ristiriitaista toimintaa päättäjiltä.</p> <ul style="list-style-type: none"> - hankealue sijoittuu alle kahden kilometrin etäisyydelle Reisjärven Jäppiperän pysyvästä asutuksesta ja Mustanjärvelle ulottuvasta loma-asutuksesta, mikä on herättänyt huolta vaikutuksista asukkaiden hyvinvointiin ja asumisviihtyvyyteen. - lausunnossaan kunta on nostanut esiin huolen tuulivoimaloiden aiheuttamista melu ja varjostusvaikutuksista. - Kenkäkankaasta kunta on todennut seuraavaa. Reisjärven kunta on korostanut tarvetta arvioida huolellisesti hankkeen yhteisvaikutuksia, kuten maisema-, melu- ja luontovaikutuksia, erityisesti kunnan omiin tuulivoimahankkeisiin ja alueisiin nähden. 	
	<p><u>6.7.2. Yhdyskuntarakenne ja asutus (yhteysviranomaisen lausunto)</u></p> <p>Yhteysviranomainen edellyttää, että arviointiselostuksessa kuvataan tarkemmin alueen asutusrakenne sekä voimalapaikkojen etäisyys asutukseen. Arviointiselostuksessa asuinpaikat eri etäisyyksillä voimaloihin tulee esittää tarkkoina havainnollistavina kuvina ja myös taulukkomuodossa etäisyysvyöhykkeittäin. Taulukossa tulee ilmoittaa myös asukkaiden määrä etäisyysvyöhykkeittäin. Asukkaan näkökulmasta on oleellista jo suunnittelun varhaisessa vaiheessa saada käsitys siitä, millainen etäisyys hänen kiinteistöstään mahdollisesti on suhteessa suunniteltuun voimalaan.</p>	<p>YVA-menettely on päätynyt ja vaikutuksia arvioidaan ehdotusvaiheessa ja sen jälkeen osana kaavan vaikutusten arviointia. Kaavaselostuksessa on esitetty karttaotteita, joissa on esitetty asumisen sijoittuminen suhteessa hankealueeseen ja sen voimaloihin.</p> <p>Yksittäisiä rakennuksia ei ole mitoitettu suhteessa voimaloihin. Pyynnöstä toimitetaan tarkempia karttaotteita kysyjälle tai mitataan etäisyys sähköiseltä pohjakartalta.</p>

Muistutus: Selostuksessa ei ole otettu riittävästi huomioon asuinpaikkoja tai asukkaiden määriä etäisyysvyöhykkeittäin. Viranomaisen mainitsema ”**taulukko**” puuttuu kokonaan. Myös kartta kuva 38. on todella epätarkka ja suttuinen. Selostuksessa on mainittu vähimmäisetäisyys asutukseen 1 km. **Yleinen suositus on, että matka asutukseen on 8 x voimalan korkeus.** Tässä tapauksessa tuo välimatka on aivan liian vähän, kun etäisyyden pitäisi olla vähintään 320 m x 8 = 2,56 km. Selostuksessa ei ole myöskään otettu riittävästi huomioon turvallisuustekijöitä, mitä näin lähelle asutusta tulevat voimalat voivat aiheuttaa. **Mahdolliset voimalan tulipalot, melu, välke, lavoista irtoava jää ym. tekniikan pettäminen.**

Tällä hetkellä tuulivoimamelun terveysvaikutuksia koskeva vetoamus on Euroopan parlamentin käsittelyssä. ”Uppsalan yliopiston Ken Mattsson on kehittänyt uudenlaisia laskennallisia menetelmiä tuulivoimaloiden melun ja infraäänien etenevän mittaamiseen. Saadut tulokset osoittavat, että nykyaikaisen tuulivoimaloiden infraäänitasot ovat huomattavasti korkeampia ja kantautuvat huomattavasti pidemmälle, kuin aikaisemmin on oletettu.”

Joten tämän perusteella on **perusteltua odottaa**, minkälaisia muutoksia on tulossa esim. tuohon melunmittaukseen ja terveysvaikutusten arviointiin tulevaisuudessa. Nykyinen melumallinnus on yli 10 vuotta vanha ja myllyjen koko sekä tehot ovat kasvaneet merkittävästi. Esim. Luhangassa ja Raahessa on tullut useita valituksia kuntalaisilta tuulivoimaloiden melusta. Onko Reisjärven kunnassa varauduttu, että näin lyhyillä

Kaavaselostuksessa on esitetty taulukko asumusten määrästä etäisyysvyöhykkeittäin.

Valtioneuvoston tuore esitys on, että minimietäisyys voimaloista asutukseen olisi 1250 metriä, eli 1,25 km.

Mahdolliset vaara- tai onnettomuustilanteet on kuvattu kaavaselostuksessa kohdassa 12.14.

Mallinuksissa sovelletaan Ympäristöministeriön ohjetta tuulivoimalan aiheuttaman melun leviämisen mallintamisesta.

Tuulivoimaloista saatu selvitystieto karttuu jatkuvasti uusilla selvityksillä, kun voimaloissa käytetty tekniikka kehittyy ja ympäristölle asetettavat vaatimukset ja lain säädökset muuttuvat. Kaavan laatiminen ja vaikutusten arviointi perustuu viimeimpään käytettävissä olevaan tietoon ja viranomaisohjeistukseen.

	<p>etäisyyksillä tulee varmasti valituksia olemaan ja järvien pinnat kantavat melun kauas. Kiinteistöjen arvojen alenemisesta on alkanut jo tulemaan näyttöjä tuulivoimaloiden lähialueilta.</p>	
	<p><u>6.7.3. Virkistyskäyttö ja sosiaaliset vaikutukset</u></p> <p>Asumista koskevat vaikutukset tulee ottaa huomioon sosiaalisia vaikutuksia arvioitaessa. Sosiaalisten vaikutusten arvioinnin tueksi aiotaan toteuttaa asukaskysely. Asukaskysely aiotaan toteuttaa sähköisenä nettikyselynä ja kirjeitse lähialueen asukkaille. Myös saapuneissa mielipiteissä esitetyt tiedot alueen virkistyskäytöstä tulee ottaa huomioon. Hankkeen tiedottamiseen ja osallistamiseen aiotaan luoda sähköinen karttapohjainen palautejärjestelmä.</p>	<p>Hankkeen asukaskysely on toteutettu vuonna 2023. Kooste palautteesta on esitetty kaavaselostuksen liitteenä.</p>
	<p>Muistutus: Lähialueen mökkiläisenä emme saaneet kyselyä postitse ja tiedottaminen muutenkin on ollut puutteellista. Missä on tuo sähköinen karttapohjainen palautejärjestelmä vai onko sellainen ”unohtunut” luoda.</p> <p>Kyselyssä ja yleisötilaisuuksissa on tullut selkeästi esille kuntalaisten ja mökkiläisten negatiivinen suhtautuminen hankkeeseen ja huoli oman elinympäristön muutoksesta sekä taloudellisesta menetyksestä kiinteistöjen arvon laskiessa. Mielestäni mielipiteitä on annettu, mutta niitä ei ole huomioitu millään lailla tässä hankkeessa! Asukaskyselyn perusteella vastaajista suurin osa on arvioinut SVE0 mieluiseksi eli hanketta ei tulisi toteuttaa. Mikä arvo on kuntalaisten ja mökkiläisten kuulemisella, jos mielipiteitä ei huomioida lainkaan.</p>	<p>Asukaskysely on sulkeutunut, mutta palautetta kaavan laatimisesta on voinut esittää sen eri valmisteluvaiheissa, aineiston nähtävillä ollessa.</p>

	<p><u>6.7.6. Hankkeen vesistövaikutukset</u></p> <p>Arviointiselostuksessa tulee arvioida hankkeen vaikutusta Korpisen tekojärven, Levonperän kanava_Juurikkaojan ja Kalajanjoen vesimuodostumien tilaan huomioiden kaikki luokitte- lutekijät ja niistä käytettävissä oleva tieto sekä nykytilan- teessa vesimuodostumaan kohdistuvat paineet. Erityisesti tu- lee arvioida, vaarantako hanke tilatavoitteen saavuttamisen. Edellisen lisäksi tulee arvioida vaikutukset tuulivoimala-alu- eella sijaitseviin pieniin pintavesiin ja niihin pieniin pintavesiin, joiden valuma-alueella tuulivoimala-alue sijaitsee.</p> <p>Myös yhteisvaikutukset lähialueen tuulivoimarakentamisen ja muun maankäytön kanssa on syytä arvioida.</p>	<p>Vesistövaikutukset on arvioitu osana kaavan vaiku- tusten arviointia ja ne perustuvat YVA-selostuksen arviointeihin. YVA-selostuksessa on arvioitu, että luokitelluista vesimuodostumista vain Kalajoen keski- ja yläosan vesimuodostumaan voisi olla vai- kutuksia, ja nämä voidaan välttää lieventämistoim- in. Korpisen tekojärven, Levonperän ka- nava_Juurikkaojan ja Kalajanjoen vesimuodostu- mat eivät sijoitu hankkeen vaikutusalueelle, jolloin hanke ei vaaranna niiden tilatavoitteen saavutta- mista.</p> <p>Tuulivoimala-alueella ja sen valuma-alueella ole- viin pieniin pintavesiin on arvioitu kohdistuvan vä- häisiä vaikutuksia rakentamisen aikana. Yhteisvai- kutuksia muiden tuulivoimahankkeiden kanssa ei synny. Yhteisvaikutuksia muun maankäytön kanssa voi syntyä, mikäli metsätaloustöitä tehdään samaa aikaan hankkeen maarakennustöiden ja ojitusten kanssa. Vaikutuksia voidaan hallita oji- tusilmoituksessa esitettävien suunniteltavien ojitus- järjestelyjen ja lieventämistoimien avulla.</p>
	<p>Muistutus: kaavaselostuksessa ei ole huomioitu vaikutuksia alueen järviin ja vesistöihin. Yhteysviranomaisen on useassa kohdassa maininnut yhteisvaikutukset lähialueen muihin hankkeisiin. Yhteisvaikutukset on sivuutettu ihan täysin.</p>	<p>Kaava-alueen läheisyyteen ei sijoitu sellaista vi- reillä olevaa toista hanketta, jonka kanssa vesistö- vaikutuksia tulisi arvioida.</p>

	<p><u>6.7.8. Linnusto</u></p> <p>Hankealue sijoittuu maakotkareviirille, sen reunalle. Arviointia varten tulee pyytää maakotkan elinympäristömalli Metsähallitukselta hankkeen vaikutusarviointien ja hankesuunnittelun käyttöön ja sen mukaisesti osoittaa maastotyöpanosta myös maakotkan pesimäaikaiseen reviirinkäytön seurantaan. Arviointiselostuksessa tulee esittää tarvittaessa maakotkaa koskevia lieventämistoimia.</p> <p>Arviointiselostuksessa tai linnustaselvityksessä tulee esittää kartta, josta ilmenee ne alueet, jotka maastossa on inventoitu. Kartasta on hyötyä jatkosuunnittelussa ja lisäksi sitä tarvitaan kartoitusten kattavuuden arvioinnissa. Linnustokartassa tulee esittää suunnitellut voimalapaikat, tiestö (eriteltynä kokonaan uusi ja jo olemassa oleva tiestö), maakaapelit ja mahdolliset sähköasemat sekä muut rakenteet.</p>	<p>Hankkeen selvitysaineistoon sisältyy maakotkan elinympäristömalli.</p> <p>Linnustaselvitykseen liittyvät asianmukaiset kartat on esitetty vain viranomaiskäyttöön tarkoitettussa aineistossa.</p>
	<p>Muistutus: selostuksessa on ohitettu tarkempi linnuston kuvaus. Alueella on tavattu maakotka sekä sääksiä. Mitkä ovat lieventämistoimet, joita on tehty maakotkaa ajatellen? Selostuksessa ei ole otettu huomioon näitä asioita ollenkaan. Lepakoiden määrää oli myös vähätelty, Korpisella olen nähnyt joka vuosi useita lepakoita.</p>	<p>Koskien suojeltavia petolintuja on käyty viranomaisneuvotteluja, laadittu tarvittavat selvitykset ja johtopäätös on, että asia on huomioitu kaavan valmistelussa.</p>
	<p><u>6.7.10. Luontodirektiivin liitteen IV (a) ja II lajit</u></p> <p>Yhteysviranomainen toteaa, että hankealue sijoittuu metsäpeuran kesälaidun- ja vaellusalueille. Metsäpeura kuuluu luontodirektiivin liitteen II lajistoon ja Suomella on lajin säilymisestä erityisvastuu. Arviointiselostuksessa tulisi esittää</p>	<p>Alueen lähialueille ei sijoitu toista merkittävää hanketta, jonka kanssa muodostuisi sellaisia yhteisvaikutuksia, jotka olisivat esteenä kaavan hyväksymiselle. YVA-selostuksessa on esitetty metsäpeuraan kohdistuvia vaikutuksia lieventäviä toimia.</p>

	<p>lieventämistoimenpiteitä metsäpeuraan kohdistuvissa vaikutuksissa. Erityisesti olisi hyvä, jos on osoitettavissa, että metsäpeuralle keskeiset ekologiset käytävät voidaan hankesuunnittelun avulla säilyttää. Erityistä huomiota on kiinnitettävä yhteisvaikutuksiin alueen muiden tuulivoima- ja maankäyttö-hankkeiden kanssa.</p>	
	<p>Muistutus: tässä on taas mainittu yhteisvaikutukset muihin hankkeisiin, niitä ei ole mainittu selostuksessa edelleenkään. Esim. Toholammilla kaatui äskettäin yksi tuulivoimahanke metsäpeurojen takia. Luke on myös tutkimassa parhaillaan tuulivoimaloiden vaikutusta metsäpeuran elinympäristöön. Tässä on myös perusteluta keskeyttää Kiiskinevan hanke, kunnes saadaan parempaa tutkimustietoa tästä asiasta. Ekologisia kulkureittejä ei ole tässäkään kaavaselostuksessa huomioitu. Selostuksessa on vain todettu, että alueella esiintyy metsäpeuroja.</p>	<p>Ekologisiin yhteyksiin kohdistuvat vaikutukset sekä yhteisvaikutukset ekologisiin yhteyksiin ja metsäpeuraan on esitetty ja arvioitu kaavaselostuksessa.</p> <p>Metsäpeuran elinympäristön huomioimiseksi on järjestetty kattavasti viranomaisvuorovaikutusta Pohjois-Pohjanmaan ELY:n kanssa. ELY-keskus ei ole todennut, että Kiiskinevan hanke tulisi keskeyttää varovaisuusperiaatteen mukaan. Eri hankkeiden vaikutukset arvioidaan tapauskohtaisesti.</p>
	<p><u>6.7.12. Ilmastovaikutukset</u></p> <p>Arvioinnissa tulee huomioida suunnitellun tuulivoimaloiden ja sähkönsiirron rakenteiden valmistamisen ja kuljetuksen, tuulivoimapuiston ja sähkönsiirtorakenteiden rakentamisen, kunnossapidon ja korjauksen sekä tuulivoimaloiden ja sähkönsiirtorakenteiden purkamisen ja osien kierrätyksen päästöt. Arvioinnissa tulee huomioida myös teiden parantaminen sekä uusien teiden, työskentely- ja varastointialueiden rakentaminen. Tuulivoimapuiston päästökerroin tulee ilmoittaa gCO₂/kWh huomioon ottaen puiston koko elinkaari.</p>	<p>Kaavaselostuksessa on kuvattu hankkeen ilmasto-vaikutuksia, sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksia kaavan mukaiseen maankäyttöön.</p>

	<p>Muistutus: selostuksessa ei ole huomioitu ilmasto- ja päästövaikutuksia mitenkään tai niitä oli vähätelty selostuksessa. Useissa lähteissä on todettu, että tuulimyllyjen lavoista irtoaa mikromuovia ympäristöön.</p>	<p>Ilmasto- ja päästövaikutuksia on esitetty kaava-selostuksessa, eikä niitä ole vähätelty. Rakentamisesta aiheutuu päästöjä, mutta tuulivoimalla tuotettu energia lasketaan päästöttömäksi.</p>
	<p><u>6.7.15 Vaikutukset elinkeinoille ja luonnonvarojen hyödyntämiseen</u></p> <p>Saapuneissa mielipiteissä on ilmaistu huoli kiinteistöjen arvon laskemisesta. Arvioinnissa on tarpeen esittää tästä riittävää tietoa.</p>	<p>Tuulivoiman vaikutuksesta kiinteistöjen arvoon ei ole saatavilla yksiselitteistä tutkimustietoa.</p>
	<p>Muistutus: kiinteistöjen arvon alenemista ei ole huomioitu lainkaan. Tutkimustuloksia ja näyttöä on olemassa esim. Ruotsista.</p>	<p>Tuulivoimahankkeen vaikutukset ympäristöön kohdistuvat eri tavoin eri tekijöistä.</p>
	<p><u>6.7.17 Vaikutukset toiminnan jälkeen</u></p> <p>Arviointiselostuksen tulee sisältää tiedot myös hankkeen purkamisvaiheessa aiheutuvista ympäristövaikutuksista, mukaan lukien syntyvän jätteen määrä (YVAA 277/2017 4 § 1. mom.) Arviointiohjelmassa on esitetty toiminnan päättymisen jälkeiset toimenpiteet sekä käytön lopettamisen aikaiset vaikutukset yleispiirteisesti. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa tuulivoimaloiden käytön loppumisen aiheuttamat vaikutukset tulee tunnistaa ja arvioida, etenkin koskien voimaloiden purkamista. Eri tahojen vastuut tulee selvittää tämänhetkisen lainsäädännön näkökulmasta (hankkeesta</p>	<p>Voimaloiden käytöstä poisto on kuvattu kaava-selostuksessa. Suuri osa voimalan rakenteista on kierrätettävää materiaalia.</p>

	<p>vastaava, maanomistaja, kunta, valtio). Mahdollisista vaihtoehtoisista tuulivoimaloiden käytöstä poiston tavoista tulee tehdä vertaileva vaikutusten arviointi. Arviointiselostuksessa tulee tunnistaa myös alueelle ja sen ympäristöön toiminnan päätyttyä jäävät pysyvät ja pitkäaikaiset merkit.</p>	
	<p>Muistutus: onko riittävästi selvitetty kenen vastuulle jää purkukustannukset ja alueen ennallistaminen voimaloiden jälkeen. Tällä tuulivoimayhtiöllä on tapana myydä alue muulle toimijalle rakentamisen jälkeen, jolloin vastuu siirtyy ties kenelle. Onko näitä asioita huomioitu riittäväällä asiantuntemuksella</p>	<p>Voimaloiden käytöstä poistoon liittyy asetettu vakuus, josta purkukulujen rahoitus on varmistettu.</p>
	<p><u>6.7.18 Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa</u></p> <p>Yhteysviranomainen on lausunut tässä lausunnossa aiemmin siitä, mitä tietoja yhteisvaikutuksia aiheuttavista hankkeista tulee esittää arviointiselostuksessa. Yhteisvaikutuksia voi aiheutua ainakin rakenteilla olevan Pajuperänkankaan sekä suunnitteilla olevien Vääräjoen ja Kenkäkankaan tuulivoimahankkeiden kanssa. Vaikutukset kohdistuvat erityisesti arvokkaille kulttuurimaisema-alueille sekä ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Yhteisvaikutuksena aiheutuu myös alueen luonnon pirstoutumista ja ekologisten yhteyksien katkeamista.</p>	<p>Alueen tuulivoimahankkeet sijaitsevat melko etäällä toisistaan. Näiden maisemavaikutukset ja vaikutukset ekologisiin yhteyksiin on arvioitu ja esitetty kaavaselostuksessa.</p>
	<p>Muistutus: selostuksessa on yhteisvaikutuksia vähätelty, eikä niitä ole riittävästi esitetty tai havainnollistettu mm. ekologiset käytävät. Havainnekuvat ovat myös puutteelliset. Voimat tulevat näkymään mm. Pitkäjärvelle.</p>	<p>Yhteisvaikutuksia ei ole vähätelty.</p>

Muistutus 8:	1. Reisjärven kunta on antanut lausuntoja lähipaikkakuntien tuulivoimaloiden suhteen:	Merkitään tiedoksi.
	2. Sievin Vääräjoen tuuli- ja aurinkovoimapuiston osayleiskaavasta annettu lausunto korostaa tarvetta arvioida yhteisvaikutuksia asutukseen, ihmisiin, luontoarvoihin ja puolustusvoimiin sekä vaati haitallisten vaikutusten ehkäisyä huomioiden muuttolinnusto sekä metsäpeurat.	Merkitään tiedoksi.
	3. Kenkäkankaan tuuli - ja aurinkovoimahankkeesta. Reisjärven kunta on korostanut tarvetta arvioida huolellisesti hankkeen yhteisvaikutukset maisema-, melu- ja luontovaikutuksia.	Merkitään tiedoksi.
	4. Lisäksi Reisjärven kunta on antanut lausunnon Pajuperänkankaan tuulivoimahankkeesta, jossa kunnan lausunnot ovat olleet kriittisiä. Huoli on ollut maankäytöstä, uusien pysyvän asutuksen ja loma-asutuksen alueiden rakentamisesta ja käytöstä Reisjärven kunnan puolella. Lisäksi kunta on vaatinut vähintään 2 km etäisyyttä vakituiseen asutukseen. Hankealueelta on 2 km Jäppiperän pysyvästä asutuksesta sekä loma-asutuksesta Mustanjärvellä, kunta on tuonut esiin huolen asukkaiden hyvinvoinnista ja asumisviihtyvyydestä. Esille tuotu myös huoli tuulivoimaloiden melu- ja varjostusvaikutuksesta. Myös luontoarvoihin kunta on ottanut kantaa Haapajärven - Reisjärven riistanhoitoyhdistyksen toiminta-alueeseen sekä Natura-alueisiin.	Merkitään tiedoksi. Kunta ei ole edellyttänyt minimietäisyyttä, vaan on tuonut esiin huolensa hankkeen vaikutuksista.

	<p>5. Tämä ei ole tasapuolista kohtelua oman kunnan asukkaita ja mökkiläisiä kohtaan, sillä nyt myllyt ovat tulossa lähemmäksi asutusta.</p>	<p>Kunta ei ole edellyttänyt vähimmäisetäisyyttä lausunnossa, johon viitataan eikä omassa tuulivoimaa koskevassa strategiassaan.</p>
	<p>6. Hiljaisten ja pimeiden alueiden häviäminen, ääni ja välke häiriöt, järvet lisäävät myllyjen häiriövaikutuksia, vesi kantaa ääntä ja heijasteet sekä välke näkyy vedenpinnan kautta pidemmälle.</p>	<p>Kaavassa noudatetaan viranomaisohjeistusta melun ja välkkeen ohjearvoista. Tämä tarkoittaa, että vaikutuksia ulottuu kiistatta laajemmallakin alueelle. Olennaisia ovat raja-arvot ylittävät ja muuten arvioinneissa merkitykseltään suuriksi arvioidut haitalliset vaikutukset.</p>
	<p>7. 320 metrisiä myllyjä ei ole vielä muualla, ympäristölupa olta- vasta ehdoton. On helpompaa vaatia toimenpiteitä ongelmien tulossa esille.</p>	
	<p>8. 320 m myllyjen sijoittelussa turbulenssivaikutukset lähellä olevaan myllyyn huomioitava, äänihaitat lisääntyvät ja tämän vuoksi myllyjen määrää vähennettävä 5 myllyyn.</p>	<p>Merkitään tiedoksi. Vaikutusten arvioinneissa ei ole päädytty tähän johtopäätökseen.</p>
	<p>9. Kiinteistön arvojen lasku jätetty huomiotta, sekä maisemahaitta ja näistä aiheutuvat korvaukset jätetty huomiotta myllyjen lähiasukkaiden kohdalla.</p>	<p>Kaavan laatimisen aiheuttamasta muutoksesta ympäristössä ei lähtökohtaisesti ole velvollisuutta suorittaa haittakorvausta. Tämä on täysin vapaaehtoinen menettely. Sen sijaan maanvuokrasopimuksista ja sähkönsiirtolinjoja koskevista lunastuksista tai vapaaehtoisista sopimuksista maksetaan korvaus.</p>
	<p>10. Kuntakyselyjen tuloksia ei ole huomioitu, lisäksi vapaa-ajanasukkaita ei ole asianmukaisesti tiedotettu asiasta.</p>	<p>Kaavan laatimisesta on tiedotettu lainmukaisesti kunnan toimesta. Asukaskyselystä on tiedotettu niille maanomistajille, joiden tiedot on ollut mahdollista saada luotettavista viranomaislähteistä.</p>

	<p>11. Ekologisia reittejä ei saa tuhota. Eikä ole huomioitu jo rakennettujen ja tulossa olevien tuulimyllyrakentamisen yhteisvaikutuksia metsäpeuran ja muiden direktiivilajien selviämiseen. Luonnon monimuotoisuus vaarantuu tuulivoiman ja energiasiirtolinjojen takia.</p>	<p>Vaikutukset ekologisiin yhteyksiin sekä yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa on arvioitu ja esitetty kaavaselostuksessa.</p>
	<p>12. Eu-direktiivin suojelumerkityksen aliarviointi johtaa asian tarkistamiseen Eu:ta, jotta direktiivin noudattamatta jättämisen taloudellinen merkitys (sanktiot) aukeaa hankehakijoille ja kunnille. Metsäpeura on Eu direktiivissä suojeltava laji.</p>	<p>Viranomainen on katsonut metsäpeuravaikutukset asianmukaisesti arvioiduiksi.</p>
	<p>13. Voimala sijoittelun kartat epäselviä ja suttuisia, kuvauskohdat huonoja eivät anna todellista kuvaa vaikutuksesta.</p>	<p>Karttojen esitystekniikka on selkeä, kaavakartta, jossa voimalapaikat on esitetty, on lisäksi laadittu varsin yksityiskohtaisesti.</p>
	<p>14. Ihmiset, asukkaat, vapaa-ajanasukkaat on unohdettu täysin. Heidän tahtoa ei kuulla tai kunnioiteta. Täällä asuvat ovat valinneet paikkansa juuri luonnon ja rauhallisuuden vuoksi. Nyt viedään hiljaisuus, rauha, viihtyvyys, terveys ja osalta myös elinkeino rakentamalla myllyjä.</p>	<p>Merkitään tiedoksi. Kaavan vuorovaikutus perustu lakiin.</p>
<p>Muistutus 9: 23.11.2025</p>	<p>OAS:in ja YVA:n luontoselvitysten ja palautteen pohjalta on tehty mm. seuraavia muutoksia: määrää vähennetty 20 stä 11, sijoittelua on muutettu, tehty melu- ja maisemaselvityksiä ja sähkönsiirtoreittivaihtoehtoja vähennetty. Ne eivät ole kuitenkaan riittäviä, johtuen mm. myllyjen korkeuksista, 320 m. Sellaisista ei vielä ole Suomessa kokemusta, ja niistä johtuen vanhentuneista mittausten raja-arvoista. Myöskään asukkaiden ja kunnan jo olemassa olevien yritysten mielipiteitä ei ole</p>	<p>Melumallinukset eivät perustu mittaukseen, vaan mallinukseen ympäristöministeriön ohjeiden mukaan. Suomessa on rakennettu tuulivoimaa jo 1980 luvun lopulta lähtien. Näin ollen tuulivoimahankkeen vaikutuksista on Suomessa jo kertynyt tietoa.</p>

	<p>otettu tarpeeksi huomioon. Lähiasukkaiden ja mökkiläisten tasavertainen kohtelu muihin kuntalaisiin verrattuna ei myöskään toteudu hankkeessa.</p> <p>Asutuksen ja mökkiläisten läheisyyteen ja maisemaan suunnitellaan korkeaa tuuliteollisuusaluetta, jonka vaikutuksista ei ole vielä todellista näyttöä muuta kuin mallinuksilla tehtyjä skenaarioita. Maakuntakaavassa tuotiin myös esille, että Reisjärven kunnassa on Pohjois-Pohjanmaan kunnista eniten Natura-alueita, jotka pitää ottaa huomioon tuuliteollisuushankkeita suunniteltaessa. Lisäksi kunta on jo nyt piirretty naapurikuntien myllyillä.</p> <p>Muistutuksemme perustuu myös mm. jo NYT esille tulleiden naapurikuntien myllyjen haittavaikutuksiin.</p>	
	<p><u>Yleistä</u></p> <p>Firmojen mainoksissa mainitaan 10 km kunnan keskustasta. Alueen vieressä on paikallisia asukkaita, maatiloja, hevostiloja, erä- ja luontomatkailua, mökkiläisiä useilla järvillä. Jopa 1,5 km:n päässä myllystä on kaavassa lähin asutus. Edellinen kh lausui Haapajärvelle, ettei alle 2 km päähän saa heidän myllyjään tulla. Oman kunnan myllyjä näköjään voi. Asukkaiden mielipiteitä ei ole kuunneltu ja mökkiläiset saavat tietoa naapureilta, kun kaavoitusaloitteet ovat jo valmisteilla tai valtuustossa alustavasti hyväksytyjä. Monet pelkäävät tuoda kriittistä kantaansa esille, koska haukutaan kunnan tuhoajiksi, kun ei tule myllyrahaa. Asukaskyselyssä tuli esille jo v. 2023, että jos myllyjä, niin läheisyys asutukseen 4-5 km. Mieluummin ei ollenkaan myllyjä. Silloin ei vielä ollut</p>	<p>Kyseisessä kartassa on pyritty havainnollistaman kaavoitettavan alueen sijaintia, jotta lukija hahmottaa helposti, missä se sijaitsee.</p> <p>Kunnan lausunnossa ei oteta kantaa vähimmäisetäisyyteen, ainoataan vaikutuksiin.</p> <p>Osallisille on tiedotettu hankkeesta ja järjestetty mahdollisuus osallistua kaavan vuorovaikutukseen lain mukaisesti.</p>

	<p>tietoakaan näin suurista myllyjen korkeuksista. Mm. Kruunupyyn. Markjärven hankkeessa on erityisesti herättänyt vastustusta yhtä korkeiden, 320 m, myllyjen aiheuttamat maisema- melu- ja välkehaitat. (KP, 18.11.25.) Vastustusta tuli mm. asukkailta, Kaustisen kunnalta, K.H.Renlundin ja Pohjanmaan museoilta, Luonnonsuojeluliitolta sekä Lukelta. Pohjanmaan pelastuslaitoksen lausunto: ei pystyisi sammuttamaan näin korkeiden mahdollista tuuliturbiinin paloa.</p>	
	<p><u>Melu</u></p> <p>Äänet kantautuvat vettä myöten. Sen ovat jo kuntamme Lestijärven puolen asukkaat todenneet, vaikka Lestin myllyt, vain 240 m, ovat vasta koekäytössä. Fysiikan opettaja sanoi yleisöillassa, että vesi kantaa ääntä. Ja totesihan sen mainostaja takavuosina, kun huusi rannalla:-Tulkaa pojat kaljalle! Ja väkeä alkoi mökeiltä soutaa paikalle. Asian totesi myös Lestijärven myllyjen työpäällikkö Smeds, kun myllyt olivat valmiina; Tuleehan niistä tietenkin haittoja: välkettä ja melua. Maanvuokraaja Reisjärvi-lehdessä totesi, ettei melu haittaa. Eipä, kun rahaa tulossa sen siivellä. Lisäksi kirjoituksessa vähätellen todettiin, että melu- ja välkehaitat ovat henkilökohtainen asia. Nykyisin puhutaan jo melu- ja valosaaasteista, joiden alttiiksi ihmisiä ja luontoa joutuu. Ne pitää näköjään saada myös maaseudulle tasa-arvon nimissä.</p>	<p>Tuulivoimalat aiheuttavat melua ja välkettä. Tätä ei ole kiistetty kaava-asiakirjoissa. Oleellista sen sijaan on, ylittävätkö haitat viranomaisten asettamat ohjearvot. Tämä todenneetaan laadittavilla mallinuksilla.</p> <p>Merkitään tiedoksi.</p>
	<p><u>Välke</u></p> <p>Emilia Ihalainen A-insinööreistä totesi yleisötilaisuudessa, että Pitkäjärven ympäristöön tulee pieniä näkymäalueita Kiiskinevalta. Pieniä? Nyt jo näkyy tuulimittarin, vain 180 m</p>	<p>ZVI, eli näkemäalueanalyysi, kuvaa värialueena, jos kohteeseen näkyy pienikin osa voimalasta tai sen lavasta. Näin ollen näkymäalueanalyysi ei anna koko kuvaa maisemavaikutuksen</p>

	<p>korkea, valon välkettä länsirannalle ja järven pintaan heijastusta. Näkemäanalyysinkin mukaan Pitkäjärven länsirannalle, Sammakon molemmin puolin, maximi näkyvyys 9-11 myllyä, eli koko alue. Mökkejä on siellä kymmeniä ja mökkiläiset ovat tulleet nimenomaan maiseman, hiljaisuuden ja luonnon takia. Tallainen teollisuusalue taivaanrannassa ei ole sitä. Myöskään Levonperällä virkamiehen tekemä kysely välkkeeseen liittyen ei vakuuta. Eihän siellä vielä ole 320 m korkealla olevia punavalvoja paistamassa kuten ne olisivat sitten Pitkäjärven ldn mökkimaisemissa. Toivottaisiin myös käyntiä Pitkäjärven länsirannalla, mieluummin pimeällä, avoveden aikaan, niin näkisi livenä, mikä on näkyvyys jo nyt, saati punavalojen aikaan. Kiiskinevan aloitusvaiheessa näytti kartalta, ettei Pitkäjärvelle ole näkemähaittaa, kun myllyt ovat niin kaukana, noin 10 km linnuntietä. Mutta tuo nyt jo näkyvä tuulimittarin valo, välke ja näkemäanalyysi kertovat muuta. Aivan oikein on lehdessä mainittu lause: Yksi kysymys oli, onko suunnitelussa huomioitu Pitkäjärven ympäristöön tuleva välke ja heijastusefekti. Ei ole.</p> <p>Huomiona tähän vielä Kalajoen kunnan kanta naapurikuntien merituulivoimaan; Haittaa Hiekkasärkkien ilta-auringon katse- lua ja että valtio, joka hanketta ajaa, ei näytä piittaavan ympäristövaikutuksista. Sen sijaan omat, liitoskuntien alueella olevat maatuulivoimalat ja Hiekkasärkkien turistituplaus on ok.</p>	<p>suuruudesta. Maisemavaikutusten arviointien tueksi tarvitaan lisäksi valokuvaupotuksia ja maastokäynti.</p> <p>Välkeselvityksessä on esitetty välkkeen leviäminen karttakuvina ja esitys välkevaikutuksen kestosta kohteittain. Välke on roottorin lavan pyörimisestä aiheutuva varjovälkevaikutus, kun roottorin lavat pyörivät katsojan ja auringon välissä.</p> <p>Punaiset valot voimaloissa sen sijaan ovat lentoestevalot. Nekin voivat olla näkyvät, mutta eivät muodosta em. välkevaikutusta.</p>
	<p><u>Luonto häiriintyy.</u></p> <p>Metsäpeuraa on selvityksen mukaan seurattu. Nyt näkyvät jo Sievin, Haapajärven, Toholammin ja Lestijärven myllyjen</p>	<p>Metsäpeurojen lukumäärä Suomenselällä on kasvanut mm. ihmisen tukitoimien takia. Tuulivoima voi vaikuttaa eläinten liikkumiseen. Lisäksi</p>

	<p>takia tulleet metsäpeurat esim. Leppälahteen, lähipelloille. Sievin tielle on tänä syksynä tullut uusia hirvi- ja peuravaroituksia, jo Paavolanmäeltä lähtien, ennen Kangaskylää. Pitkäjärvellä on em lajien lisäksi kuikkia, joutsenia, kaakkureita, kurkia, silkkiuikkuja, harmaahaikara, lepakkoja, kotkia, teeriä, metsoja, peltopyitä, saukkoja, sammakoita, karhuja, susia ... Pitkäjärvi on <i>vielä</i> enemmän lintujärvi kuin Vuohjärvi. Nimenomaan ns. muinaislintuja, kuten kuikka ja kaakkuri. Jo länsirannan erään alueen nimi on Sammakko. Kiiskinevan myllyt korkeudellaan haittaavat myös lintujen muuttoa.</p> <p>Metsäpeuratutkimus valmistuu 2027. Mikä hätä on aluetta kaavoittaa ennen sen valmistumista, Toholammin ja Lestijärven tuuliteollisuusalueen kaavoitus keskeytettiin tänä syksynä mm. tämän ja varoivaisuusperiaatteen vuoksi.</p>	<p>metsäpeurojen liikkumiseen vaikuttaa mm. alueen petoeläinten esiintyvyys.</p> <p>ELY-keskus ei ole todennut, että Kiiskinevan hanke tulisi keskeyttää varoivaisuusperiaatteen mukaan. Eri hankkeiden vaikutukset arvioidaan tapauskohtaisesti.</p>
	<p><u>Kunta on luontokunta.</u></p> <p>Lukeehan kunnan etusivulla: Kukoistava luontokunta ja upeita luontokuvia. Nytkö se halutaan tuhota myllyillä vetoamalla jo naapurien maisemahaittaan ja mahdolliseen rahantuloon. Siis, maisemahaitta nyt lopulta uskotaan todeksi. Mutta, että tuotaisiin vielä myllyjä omalle tontille haittaamalla asukkaita ja luontoa. Ei tarvita myöskään: Muuta maalle- mainoksia. Harva haluaa muuttaa myllyjen katveeseen. Se jo näkyy esim. Lestijärven kohdalla. Asukkaita enää alle 700, kun vuosituhannen alussa yritettiin 1000 asukasta ylittää lapsirahalla. Yhtään lasta ei ole vielä tänä vuonna syntynyt. Lapsirahakin loppunut. Nythän luulisi rahaa siihen olevan.</p>	<p>Suomessa on pitkää ollut käynnissä muuttoliike kasvukeskuksiin. Tähän vaikuttavat mm. työ- ja opiskelumahdollisuudet, palvelut, uramahdollisuudet tai perhesuhteet.</p> <p>Luonnon vaikutus ihmisen hyvinvointiin on todettu merkittäviksi, mutta se ei ole riittänyt kääntämään käynnissä olevaa kehitystä. Reisjärvellä on jatkosakin kaunista luontoa, jossa asukkaat voivat liikkua ja virkistyä.</p>

	<p>Kukoistavan luontokunnan määritelmään ei sovi myöskään nyt jälleen kerran esiin tullut kaivoshanke Pitkä-, Kangaspään- ja Norssinjärvien väliin. Tiukkaa rupee tekemään, että suunnitellut mylly- ja kaivosalueet sopivat asukkaiden ja Natura-alueiden väliin. Myöskään maakuntakaavassa olevia hiltajaisia alueita ja ekologisia käytäviä ei enää kohta ole.</p>	
	<p><u>Kunnalle rahaa, Kauniaisten veroprosentti.</u></p> <p>Kaavojen ja luonto-olosuhteiden vuoksi kuntaan ei pysty saamaan niin paljon myllyjä, että kunta niillä pelastuisi. Pitäisi olla ainakin 100 joidenkin laskelmien mukaan. Ja sähkön hinnat vaihtelevat, samoin muut direktiivit ja puhtaat siirtymät, kuten tuuliteollisuuden saamat sponsorirahatkin. Ei näytä Haapajärvikään pelastuvan kymmenillä myllyillään. Metsää joutuivat myymään.</p>	<p>Yhdestä tuulivoimahankkeesta saatavat vero- tai vuokratulot eivät sellaisenaan riitä kattamaan kunnan lakisääteisistä velvollisuuksista aiheutuvia kuluja, mutta ne helpottavat tilannetta, kuten muutkin tuloerät.</p>
	<p><u>Työtä</u></p> <p>Ehken muutama kaivuri-, kuorma-auto- tai metsäkonefirma saattaa voittaa kilpailutuksen alussa. Mutta, kuten Lestiltä kuului, pystytysporukka tuli Puolasta ja oli kortteeria Kinnulassa. Myllyjen huollot on kilpailutettu ammattiporukoille, jotka kiertävät myllyjä huoltamassa.</p> <p>- Hankehakija on vaihtanut nimeään jo suunnitteluvaiheessa. Ensin firma oli Abo Wind, nyt Abo Energy, kohta Fortum, jos kaupat hyväksytään...</p>	<p>Hankkeessa tarjoutuu työtilaisuuksia monessa sen eri vaiheessa, metsätöistä, rakentamisesta huollosta ja kunnossapidosta. Lisäksi työvoima tarvitsee majoitus- ja ravitsemuspalveluja.</p> <p>Kaavassa päätetään maankäytöstä, eli kaavaillun toiminnan soveltuvuudesta alueelle, ei hanketoimijasta.</p>

Loppupäätelmiä:

Pitääkö kukoistava luontokunta tuhota näin epävarmojen ra-
haodotusten vuoksi? Haittoja on enemmän kuin hyötyjä kuten
em. seikoista voi jo nyt todeta. Se, että kuntalaisia pelotel-
laan, mm. liitoksilla, ellei saada tuurivoimatuloja (ei ollut kirjoj-
tusvirhe), on varsinaista lobbausta. Missä ovat virkamiesten
ääneen sanomat haittavaikutukset ja riskit (muuta kuin ei tyk-
kää tai onhan meillä jo naapurien maisemahaitta). Tuodaan
vain esille mahdolliset tulot joskus vuosien päästä. Ilmaistaan
tuulifirmojen ja maanvuokraajien asiantijoiden lausuntoja kun-
nan pelastamiseksi. Niiden tueksi tuodaan lisäksi tämä vih-
reä, nykyisin puhdas siirtymä, jonka varjolla kyllä voidaan
metsiä kaataa ja pelastaa maailman ilmaston lämpenemistä,
vaikka ollaan promilleluokan hiilen päästäjiä. Brasilian kaksi-
viikkoinen ilmastokokouskaan ei saanut aikaan edes paperille
viittausta lähes 200 maan fossiilisista polttoaineista luopumi-
sesta.

- Luonnolle, kuten monille eläimille ja linnuille, jopa muinais-
muistolle on jo ohjeita ja direktiivejä, jotka pitää ottaa huomi-
oon tuuliteollisuushankkeita aloitettaessa. Mutta ihmisille ei.
Kysymykseen, kuinka lähelle asutusta mylly voisi tulla, eräs
hankehakija oli vastannut: - Ei mitään rajaa. Nythän siis voisi
myllyt viedä asutuskeskusten lähelle, missä on jo välkettä ja
melua omasta takaa ja säästyttäisiin siirtolinjojen aiheutta-
milta metsätuhoilta. Aikaisemmin asutuksen läheisyys esti
myllyjen sinne rakentamisen.

Luontovaikutukset on arvioitu kaavaselostuksessa.
Hankkeen vaikutukset luontoon on arvioitu myös
osana YVA-menettelyä.

Sosiaaliset, eli ihmisiin ja yhteisöön kohdistuvat
vaikutukset sekä elinkeinovaikutukset on arvioitu ja
kuvattu kaavaselostuksessa.

Kaavan vaikutukset ovat aina paikallisia, ulottuen
lähelle tai kauas kaavan luonteen, laajuuden tai
sen mahdollistaman käyttötarkoituksen mukaan.
Tästä seuraa väistämättä se, että osaan kuntalai-
sista kohdistuu enemmän vaikutuksia, kun toisiin.
Tämä on ominaista kaikille vaikutuksiltaan merkit-
täville kaavahankkeille.

-Reisjärvi-lehdessä sanottiin, että kunta vastaa muistutuksiin. Mikäli vähäisiä muutoksia, ehdotus voi edetä kunnan hyväksymiseen, mikäli isoja, tehdään uusi kaavaehdotus? Mikähän siinä on näiden rajana? Jossain oli taas tietoa, että niistä tehdään yhteenveto. Liikkui myös tietoa, että nyt hankkeelle näytetään vihreätä valoa korjausten vuoksi. Eli tämä kuntalaisten muistutuskysely olisi muodollista demokratiaa, jolla on vain vähäinen merkitys. jos ei ollenkaan. Kun näin monenlaista tietoa asian tiimoilta liikkuu, parempi olisi, että todellinen asiantuntija, esim. ELY-keskus tekisi muistutuksista päätelmiä. Pelkkä kunnan virkamiesten tekemä ratkaisu asian etenemisestä ei kohtele kaikkia kuntalaisia tasapuolisesti.

Haluamme vastauksen Kiiskinevaa koskevista asioista sähköposteihimme.